مەرگەمووش

کورتە چیرۆک

موکەڕەم ڕەشید تاڵەبانی

دەزگەی چینی
بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە

منتدى إقرأ الثقافي
www.iqra.ahlamontada.com

مەرگەمووش

کورتە چیرۆک

دەزگەی چینی

موکەرەم رەشید تالەبانی

مەرگـــەمووش

موکەڕەم ڕەشید تاڵەبانی

کورتە چیرۆك

ئەم کتێبە لەسەر ئەرکی موحسین چینی چاپکراوە

٢٠١٤

مەرگەمووش

ناوی کتێب : مەرگەمووش

بابەت : کورتە چیرۆك

نووسەر : موکەڕەم ڕەشید تاڵەبانی

تیراژ : ١٠٠٠ دانە

یەکەمین چاپ ٢٠١٥

نەخشەسازی : ئەحمەد سلێمان

نرخ : ٢٠٠٠ دینار

چاپخانەی شەهاب – هەولێر

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان

ژمارەی سپاردنی (٨٣٢)ی ساڵی ٢٠١٤ی دراوەتێ

پێشکەش

پێشکەشە بە جگەرگۆشەکانم

بە هاوسەرەکەم

بە هاوڕێ دڵسۆزەکانم

بە خامە نەترسەکان

بە ئاڵای کوردستان

بە خەونی گەشی کوردان

بە چیا سەر بڵندەکانی کوردستان

تەوس

هەتاو تازە بەتیشکە زێڕینەکانی لەگەڵ خانوو و دارو درەختی دەوروبەردا سەرەتاتکێی دەکرد، ئەم گینگڵی داو لەسەر پشت بەلای چەپدا وەرچەرخایەوە، سەرنجێکی لەکاتژمێرەکەی مەچەکی دا.

هێشتا ماوەتی باتۆزێکی دیکەیش بنووم.

چاوی نوقاندەوە، بەڵام زەنگی مێشکی لێی دا (دە هەڵسە ئەوە ناهێنێت، خۆت پۆشتە بکەرەوە، ناوی خوای لێ بێنە.. ڕێ بگرە بەر) بیری کەوتەوە ئەم ڕۆ شەممەیە (لەوانەیە ئۆتۆمبیل دەست نەکەوێت سەر لەبەیانیی شەمموان زۆر جەنجاڵە..).

لەسەر نوێنەکە ڕاپەڕی، دارخورمای بالآی هەڵچوو، بێ بانیی شەو کاری لەپشتی کردبوو، دوو سێ هەنگاوی هاویشت، پەنجەی لەدوگمەیەك دا، بەلای چەپدا سووڕاندی، دەنگی پانکە بن مێچییەکەی کپ کرد، بە هێواشی چەند پلەیەك چووە خوارەوە، بەلای چەپدا وەرچەرخا، دوگمەیەکی داگیرساند، کاری پێویستی ئەنجام دا، پەنجەی بەدوگمەکەدا نایەوە چاوی ڕووناکییەکەی کوژاندەوە، پایەکی بادا، ئاو لەوەڵفەکە فیشقەی کرد، دەم و چاوی پێ تەڕکردو، سابووناوەکەی پێ ڕەواندەوە، خوڕەی لەئاوەکە بڕی، بەپەشتەماڵەکە دەم و چاوی هشك کردەوە.

هەمان پاچینەی گرت، خۆی لەژوورەکەدا پۆشتە کردەوە، جانتا دیبلۆماسییە سوورەکەی هەڵگرت و، لەسەرخۆ هەنگاو هەنگاو نزم دەبووەوە، پێی لەسەر کاشیی ڕێڕەوەکە گیرسایەوە، سەری بەمووبەقەکەدا تەقییەوە، کە لێوەی دەچێتە دەرەوە، دەستی برد کلیلەکەی لەسەر مێزەکە هەڵگرت و، دەرگە کلۆم دراوەکەی پێ خستە سەرپشت، نەیهێشت جیڕەی لێوە بێت، تا خانەخوێکەیان لەخەو نەبێتەوە، بەهەمان شێوەیش پێوەی دا، گوێرەوی و پێڵاوەکەی هەڵگرت، لای وەڵفی باخچەکەدا گیرسایەوە، پێی شوشت، گوێرەوی و پێڵاوەکەی لەپێ کردن.

لەدەرگەی دەرەوە دەرباز بوو، تیسکەیەك بوو تێی تەقاند، ئافرەتێك بەقۆندەرە پاش بەرزەکانیەوە تەق و تۆقێکی سەرنجڕاکێشەری خستبووە ئەو ناوە، گرتیەوەو بەتیلەی چاو سەرنجێکی نیوەنیگای لەڕوومەت و قژو پەرچەمە شانەکراوەکەی دا، ڕووی وەرچەرخاندو تێی تەقاند، لەوبەری جادەکەوە بەخۆی و جانتاکەیەوە چەقی.

خەڵکەکە لەژمارەی پەنجەی دوو دەست تێ نەدەپەڕین، ژن و پیاو، کورو کچ وێستگەکەیان تەنیبووەوە، تا دەهات ژمارەیان پەرەی دەستاند، هیچ ئۆتۆمبیلێك ڕانەدەوەستا، پاسە دوو نهۆمە سوورەکانیش، وەك مانیان گرتبێت، ئەم بەیانییە دیار نەبوون، هەژدە نەفەری و بیست و سێ نەفەرییەکانیش سیخناخ بوون، ڕایان نەدەگرت، پێی چاوەڕوانی شل بوو، تا دەهات خەڵکەکە . وەك شارە

زەردەواڵە دارت پێدا کردبێت . لەم لاو لەو لاوە دەهاتن، بەوێستگەکەوە دەنووسان.. بیری کەوتەوە. لەدڵی خۆیدا گوتی:

- ئەمڕۆ ڕێڕەوو کەژاوە هەیە، پێشوازیی خوێندکاران دەکرێت، بۆیە پاسە سوورە دوو نهۆمییەکان دیار نین!

دەتگوت کووپەڵەیەك لیرەی ڕەشادیی دۆزیوەتەوە، ویستی بانگ بۆ خەڵکەکە بدات و، ڕاستیی نەبوونی ئۆتۆمبیلیان بۆ ڕوون بکاتەوە، کەچی هێزێك لەناوەوە بەگوێوەی چرپاند (تۆ چیت بەسەرەوەیە، تۆ بڵێیت خۆیان نەزانن؟)

چەند جارێك هەڵمەتی چەند ئۆتۆمبیلیان دا سواربن، تومەز هیی کرێ نەبوون، پاشەکشێی پەشیمانییان دەکردەوە، لەناکاودا هەژدە نەفەرییەك لەتەنیشتیانەوە ڕای گرت.. هەڵیان دایە، لێی ئالآن، چوون هەنگ لەکوورە هەنگ ئالآبێت، بەتەپەتسکێ جێی خۆی کردەوە، چەند کەسێك نائومێد بوون.. کشانەوە.

چەند جارێك ئۆتۆمبێلەکە لەڕێگەدا ڕاوەستاو خەڵکی دابەزاندو خەڵکی سوارکرد. گەیشتە جێی مەبەست. ئەویش دابەزی، تەماشای ئەو خەڵکەی دەکرد، هەریەکەو بەرەو شوێنی کاری خۆیان و، هەرکەسەو ڕووەو لایەك هەڵتەك هەڵتەکیان بوو.

قۆناغێکی دیکەی مابوو چاوەڕوانی نەکرد، ڕیزی ئۆتۆمبیلەکان درێژە مارێك بوو خەڵکەکە دەهاتن و،

دەچوونە ناو سکیەوە، ئەویش خۆی بە قورگی یەکێکیاندا کرد، نزیك بەو دەزگەیەی ئیشی تێدا دەکرد دابەزی، بەچەند هەنگاوێك لەدەروازە گەورەکە چوو بەو دیودا.. چەند پاچینەیەك سەرکەوت، سووڕایەوە. ڕاست ڕۆیشت، خۆی بەژووڕێکدا کرد ڕۆژباشی ئافرەتە مووچەخۆرەکەی کرد، وەڵامی درایەوە؛ جانتاکەی لەسەر مێزەکە ڕاکشاند، ڕۆیشت قومێك ئاوی ساردی بەئاگری دەروونیدا کرد. بەرەو ژوورەکەی گەڕایەوە، لەسەر تەختەکە مت بوو. خەریکی ڕەش کردنەوەی چەند پەڕەیەك بوو، زۆری نەبرد تەلەفۆنە ڕەشتاڵەکەی هەڵگرت:

- کاك هاوار ئەگەر بڵند چووە دەرەوە ئاگادارم بکە.. منیش دێم.

ئەسپی پێنووسەکەی لەسەر لاپەڕەکان تاو دەدا، زرینگەی تەلەفۆنە ڕەش ڕایچەڵەکاند، پڕی دایەو بەگوێوەی نا، دەنگەکە گوتی:

- کاك ژێوار ئامادەبە وا بڵند دەردەچێت، وەرە خوارێ. ڕاپەڕی. هەنگاوەکانی گورج کردەوە، پێیەکانی پاچینەکەیان قووت دەدا، لەبەر دەرگەکەدا جڵەوی ڕێی ڕاگرت، بەڕێ کەوتن، لەدەرگاەکان دەربازبوون، ئۆتۆمبیلە سوور ئەسپێکی ڕازاوە بوو، خۆیان تێ ئاخنی کەوتنە ڕێ، برسییەك بوو شەقامەکەی قووت دەدا، لەترەفیك لایتەکە، گڵۆپە سوور ستۆپی پێ کرد. کە گڵۆپە سەوزەکە ڕێی پێدان، ئۆتۆمبیلەکە شەقامە لووسەکەی هەڵدەلووشی،

سـوورِانەوەیەك دووان، لەبەر دەرگەی پشتەوە دەزگا چاپەمەنییەکە ڕاوەستا، ملی نیازیان ناو پێیان لەسەر زەوی گیر بووەوە.

وشەی (فەرموو، فەرموو) پێشیان کەوت، تێکەڵی گۆڕەپانی دەزگەکە بوون، هەریەکەو دووان سەریان بەژووریکدا کرد، ئەویش بۆ لای لێپرسراوی بڵاوکردنەوە تێی تەقاند، دەرگەیەکی لادا، چەندین مووچەخۆری ئافرەت و پیاوی بینی، هەرکەسەو لەپشتی مێزی خۆیەوە دانیشتبوو، کاری خۆیان ڕادەپەڕاند، چاوی بەئافرەتێکی ناسراو کەوت، چاك و چۆنی لێك نزیکی کردنەوە، لێپرسراوی بڵاوکردنەوەی پێ پیشان دا.. ڕووی تێ کرد، پاش سڵاوو بەخێرهاتن، لەسەر قەنەفە هەنگوێنییەکە گیرسایەوە، پرسیارەکان لەشانەکانی مێشکیدا دڵە خورپێیان بوو.

ـ مامۆستا پەرتووکێکم لێرە چاپ کراوە، هاتووم دانەکانی خۆم وەربگرم.

پەرتووکەکەت (.............)؟

بەڵێ (.............) بەناونیشانی (..............)یە.

گازی ئافرەتە تێك سمراوەکەی کرد، پێی ڕاگەیاند هیچ چێکێك بەناوی خاوەندی پەرتووکەکەوە کراوە؟

ـ نەو هێشتا هیچ دەست و بردێك نەکراوە. دووسبەی وەرەوە چێك و دانە پەرتووکەکانی بەشی خۆت وەربگرە.

باشە، چەند دانە پەرتووکم پێ دەبەخشن، پاداشتەکەی چەندە؟

- (........)دانە، پاداشتی هەر شازدە لاپەڕە (.......) دینارە.

سەری بۆ لەقاندەوە، هەڵسایە سەرپێ و، توند دەستی گوشی و ماڵئاوایی لێ کرد، دەرگەکەی لەدووی خۆی پێوە دا، چووە لای برادەرەکانی، خەریکی ماکێت و ڕاست کردنەوەی هەڵەو دەرکردنی نیمچە ڕۆژنامەو (پلیت)ێك بوون، شوفێرەکە تێی تەقاندبوو، زۆر دانیشت، تاقەتی چوو، سەرێکی لەچاپخانەکەی ئەو دیوەوە دا، دانەیەکی پەرتووکە چاپکراوەکەی خۆی وەرگرت، گەڕایەوە هەمان جێ، چاوێکی بە لاپەڕەکاندا خشاند، چەند هەڵەیەکی چاپیی ڕاست کردەوە. خۆر لەناوەڕاستی ئاسمان نزیك ببووەوە، شوفێرەکە نەگەڕابووەوە.

ئۆقرەی لێ بڕابوو، پەلەی بوو بگەڕێتەوە دەزگەکەی خۆی، کە شوفێرەکە وەك دۆمەلان هەڵتۆقی، هەموو هەستانە سەرپێ، ژوورەکەیان خاڵی کرد، چەند دەروازەیەکیان تێپەڕاند، ئۆتۆمبیلەکە سکی خۆی لێ پڕ کردن. بەرەو دواوە هەمان ڕێگەی هاتنی گرتەوەو سووڕانەوەیەك، دوو، سێ، لەبەر دەزگەکەدا هەڵتۆپزی، دەرگە شووشە بەندەکەی پاڵ نا، بە ژوور کەوت. کیژە مووچەخۆرەکەی پرسگەکە ڕاوەستابوو، گەردنی بۆ

تەماشای کاتژمێرەکەی قەد دیوارەکە بەرزکردەوە، ئەمیش لەدڵی خۆیدا گوتی:

- زۆرم پێ نەچووە، چووار سەعاتی ڕەبەقم کوشتووە!

بەستەزمانە، حەزی نەکرد، شوفێرەکە بەجێی هێشتبوو. کارەکەی بۆ دوو سبەی دواخرابوو، هێمنی باڵی بەسەر ژوورەکەیدا کێشابوو، دەم و دووی برادەرانی تاقی کردەوە، کەس تەلەفۆنی بۆ نەکردبوو، کەسیش هەواڵی نەپرسیبوو، شاکار نەبێت تەلەفۆنی کردبوو، کەسی لێ نەبووبوو، ئەمی ویستبوو، کیژەکە وەڵامی دابووەوە:

- هەموویان چوونەتە دەرەوە کەسیان لێرە نین، گەر هاتنەوە چییان پێ بڵێم؟

- قەیدی نییە، خۆم تەلەفۆن دەکەمەوە.

کاتی دەوام بەرەو کۆتایی دەچوو، تەك مووچەخۆرەکاندا پشتیان لەدەزگەکە کرد، ڕژانە شۆستەکان، هەریەك و دووان بەرەو لایەك.

لەشۆستەکەی ئەوبەرەوە لەنگەری گرت، ئۆتۆمبێلێکی شین بۆی ڕاوەستا، خۆیی تێ ئاخنی، دوو پەنجایی لە لەپی شوفێرەکە نا، لەوێستگە گشتییەکە دابەزی، خۆی بەچێشتخانەیەکدا کرد. تەرمی برسێیەتیی ناشت، نیو دیناری لێ وەرگیرا، ڕووی لە دەرێ کرد. (با جارێك چیا نەخۆمەوە، لەشوێنێکی کە دەیخۆمەوە) شەقامەکەی بڕی، پاسێکی سووری بەدی کرد، تێی وروژابوون، ئەویش خۆیی تێ ئاخنی) لەشوێنی مەبەست دابەزی، سێبەری

تاریکە بازاڕێك هەڵی لووشی، دوو کۆڵانی بڕی. لەشەقامی ئەنتیکە فرۆشەکان سەری قوت کردەوە، بەدووی جانتایەکی منداڵاندا چاوی دەگێڕا، بۆ کیژەکەی بکڕێت کە تازە چووەتە قوتابخانە، چاوی بەهەموو فرۆشگەکاندا هەڵدەواسی، ئەو جۆرە جانتایەی دەستگیر نەدەبوو، لەپایینی شەقامە درێژەکەوە هەڵوەستەیەکی کرد، لەچاخانەیەکی سەرە ڕێ پیاڵە چایەکی بەو دیو گەروودا کرد (ئێستە لێرەوە دەڕۆم، ئەو شەقامەیش دەگەڕێم تا پایینی گۆڕەپانەکە غل دەبمەوە، گەر دەستم کەوت باشە، گەرنا ئەوە بیرێکی دیکەی لێ دەکەمەوە) کە لەپایینی گۆڕەپانەکە هەڵنووتا بیرێکی دیکەی بۆ هات، سواری پاسێك بوو. لەئۆتۆمبیلێکی دیکە دابەزی (ئالێرە لێیەتی، ئێستە دەیکڕم و بەرەو ماڵی خانەخوێکەم دەبمەوە).

چەند بازاڕێکی تێ پەڕاند، لەبەر فرۆشگەیەکدا هەڵتۆپزی، دوو جۆر جانتا هەبوون، یەکێکی پەسەندکردن، کاغەزێکی چاوسووری پێ دا، دوو پەنجاییان بۆ گێڕایەوە. بۆ دوایەمین جار ئۆتۆمبیلێکی شین لەئامێزی گرت.

لەسەر کۆڵانەکە دابەزی. تەنگەبەرییەکە قووتی دا، لەماڵی خانەخوێکەی گیرسایەوە.. چایەکی هەڵقوڕاند، سەرکەوتە ژوورەکەی سەرەوە، سکی جانتاکەی هەڵدڕی، دوو سێ پەرتووك و گۆڤاری لێ دەرهێنا، گۆڤارەکانی هەڵدایەوە یەکێکی لێ هەڵبژاردن، دوو وتارو چەند هۆنراوەو چیرۆکێکی لێ خوێندەوە. سەری لەسەر سەرینەکە نابوو،

بەسەر نوێنەکەدا درێژ ببووەوە، چاوی تەك وشەکاندا چاوەشارکێی دەکرد. هات و چۆی ڕۆژ ماندووبوونێکی زۆری بەدەمارەکانی خوێنی لەشیدا کردبوو. وشەکان لەبەرچاوی ڕەشکەوپێشکەیان دەکرد.

لەناو حەوشەیەکدا خۆی بینیەوە، چەند کیژو چەند ئافرەتێك لەو ناوە بوون، ئافرەتە ڕەشتاڵەکە مەشکەی دەژەنی، کیژەکان لەم لاو لەولاوە ڕاوەستابوون. کیژێکی بینی بە زمانەکەی ئەوان دووا، ئەویش بەزمانەکەی ئەم قسەی لەگەڵ کرد. سەری سوڕما لەولاتێکی ڕۆژئاوادا ئەو زمانی ئەم بزانێت، کیژەکە لەگەڵ دەستە خوشکێکیدا بە زمانێکی دیکەی ڕۆژهەلاتی دووا لێی پرسی:

چۆن فێری زمانەکەی ئێمە بوویت؟

. بەخوێندنی کتێبی فێربوونی زمان؟

خۆیی پێ ناساند. باسی وێژەو هۆنراوەو نووسین هاتە کایەوە. هاتە سەر باسی پەرتووکە نوێیەکەی. ویستی دانەی نێو جانتاکەی پێ نیشان بدات. ئەم لا جانتا، ئەو لا جانتا، جانتا ببووە پارروویەك و قووت درابوو.

لەحەوشە هاتە دەرەوە. جانتاکەی بەدەستی کوڕی ژنە ڕەشتاڵەکەوە بینی، لەلمی ئاخنیبوو، لەناوەڕاستەوە هەڵی تلیشاندبوو. چەند منداڵێکیش تەك کوڕەکەدا لەدەوری جانتاکە خۆڵە پۆتانێیان دەکرد، هەردوو چاوی پەڕینە تەوقی سەری، جڵەوی ئاگەیی لەدەست دەرچوون هاواری کرد. بەسەر ژنە ڕەشتاڵەکەدا قیڕاندی.

ـ خوا چۆن هەڵ دەگرێت، کوڕەکەت وای لەجانتاکەم کردووە. تەسکەرەو شت و مەك و پەرتووك و پێویستییەکانی لەناوبردووم.

جانتا دڕاوە پڕ لە لمەکەی بۆ لای ژنە ڕەشتاڵەکە برد. ڕەنگی غەم و خەفەت دایپۆشی، تەوس بردیەوە، هۆڵی لێ هات. تەسکەرەکەی دڕاوە. هیچ ناسنامەیەکی نەماوە، چۆن بۆ ماڵ بگەڕێتەوەو لەپرسگەی پشکنینەکان بپەڕێتەوە. خۆ ئیدی ناتوانێت منداڵەکانی ببینێت.

هاواری کرد. قیڕاندی، تەنگە نەفەس بوو. خەریك بوو سنگی کپ ببێت.

گینگڵی دا.. جووڵایەوە.. ئاگادار بووەوە.

تەماشای کرد پەنجەی لەسەر دێڕێکی ناوەڕاستی وتارەکە ڕاگرتووە. خەوی ماندوویەتی جڵەوی لەدەست سەندووە. لەلای دەستی چەپیەوە جانتاکەی بینی پێی پێ دەکەنی!!

بەغدا . هاوینی ١٩٨٧

مایکرۆفۆن

کابرا بەدەستی خۆی نەبوو، ئەوەندەی حەز لەڕوخسارو دیمەنی مایکرۆفۆن دەکرد، بگرە لەخەویشدا هەر فووی بەمایکرۆفۆندا دەکرد، بۆیشی بکرایە وەسیەتی دەکرد لەناو کۆمەڵێك مایکرۆفۆندا گۆڕی بۆ هەڵبکەنن. ڕۆژگار هات و ڕۆژگار چوو، کۆڕان بەستران و، ڤیستڤاڵ و ئاهەنگان سازدران، ئەوەند فووی بەمایکرۆفۆندا کرد، دەنگی گیراو، دەزووی دەنگ و دەماری گەرووی ئاووسان هەیانبوو پچڕان. لەگەڵ ئەوەیشدا تۆبەی نەکرد.

ڕۆژێکیان هۆڵەکە جمەی دەهات، دەرزیت هەڵدابا سەر زەوی نەدەکەوت، مایکرۆفۆنەکان دەنگیان ڕۆژە ڕێیەك دەڕۆیشت، چلەی ماتەمینی شاعیری ناودار بوو.

کابرایش یەك بەیەك وتارو پەخشان و هۆنراوە خوێنی پێشکەش دەکرد.. تا گەیشتە ئەوەی دوا لالانەوە بخوێنرێتەوە. لەگەڵ دەنگ هەڵهێنانی یەکەم وشەدا لەتەنیشت مایکرۆفۆنەکەوە لنگاو قووچ کەوت.. دەماری گەرووی پسان.. لەچلەی شاعیردا.. گیانی سپارد..!!

هەولێر. ١٩٨٩

بۆن

بەبازاڕە جەنجاڵەکەدا تێدەپەڕی، کۆگە ڕازاوەکان سەرنجیان بۆلای خۆیان پێ گواستەوە، ئافرەت و کیژە مانگ ڕووەکان ئەم کۆگەو ئەو کۆگەیان دەکرد، سەواو مامەڵەی گەردانەو بازن و بانزلفی و گوارەیان دەکرد.

ئافەرتێکی نیو باڵ ڕووت، خۆی و دەستە خوشکەکەی بەبەردەمیدا گوزەریان کرد، شووشەیەك بۆنی نایابی گرانباییان کڕیبوو، ئەمیان بەدەستیەوە بوو پیشانی ئەوی دیکەی دەدا..

ئەمیش لەلای خۆیەوە کە ئەوی بینی، بەبیریدا هات" بۆچی نەچێت بۆنێك بکڕێت؟..

ئەگەرچی بەدرێژایی ژیانی، وەك بەبیری بێتەوە.. بۆنی نەکڕیوە، بگرە بۆنیشی لەخۆی نەداوە!! بەلام بڕیارەو داویەتی و پێی بەجەرگی خۆیدا ناوە.. دەبێت هەر بیکڕێت..

خۆی بەکۆگەیەکی بۆن فرۆشتندا کرد، پەنجەی بۆ بۆنێکی هەرزان بایی ڕاکێشا، خاوەند کۆگەکە بۆنێکی نەختێك گرانتری پێ پیشان دا..

بۆنەکەی کڕی و، وەك بڵێیت دوو باڵی لێ پەیدا بووبێت، تیسکەی تفەنگ ئاسا ڕێی بەرەو ماڵەوەی گرتەبەر، بیری لەوە دەکردەوە، چۆن مژدە بەدایکی منداڵەکان بدات کە بۆنێکی نایابی کڕیوە.. لەو بیرۆکانەدا بوو پێی لەشۆستەکە

هـەڵنووتا.. شووشــە بۆنەكــەی لەدەســت بــەربووەوەو بــەر بــەردێك كــەوت و تەقییــەوەو پارچــە پارچــە بــوو.. تۆزێــك لەبۆنەكەیشی بەر لووتـی نەكەوت!!

هەولێر. هاوینی ١٩٨٩

ئەمپراتۆر

پێشەکی:

(ناوونیشانی ئەم چیرۆکە، دوور یان نزیک پەیوەندیی بەئەمپراتۆری ژاپۆنەوە نییە، تەنیا لەنەخۆشییەکەدا نەبێت، کە چاك نابێتەوە، ئەویش لەبەرئەوەی ئەم ئەمپراتۆرەی پاڵەوانی چیرۆکەکە، نەخۆشە، چاوەڕێی مردن دەکات، ئەگینە هیچ کۆششێکی نەکردووە، ئەو ناوەی وەرگرتبێت، بەڵکوو بەزۆری زۆردارەکی ئەو ناوەی بۆ خۆی زەوت کردووە؟).

(١)

لەگەڕەکەکەماندا، دەنگ و باسی وا بڵاوبووەوە، کە ئەمپراتۆر یەکی کەوتووە، چاوە کزەکانی نوقاندوون، دەست و پلی شل بوون، هەست و هۆشی لەدەست داوون، لەپەل و پۆ کەوتووە، بەسەر لاشە سڕو ماندووەکەیدا، وا وەیلێ و شینە، لەخۆدان و سنگ کوتان و گرینە، گەورەو بچووك هورووژاوون، ڕۆژی زیندووبوونەوەیە، کەس دەستی لەئیش و کار ناچێت، هەموو بەدووی هاڵ و هەواڵی ئەمپراتۆردا ئەقداڵە، نەوەك لەناکاودا کۆچ بکات، گیانی نەگریسی بەدەستی ئبلیسەوە بدات!!

(٢)

لەپڕ جاڕ بەگەڕەکدا درا.

خەڵکینە.. خەڵکینە، تا هەمووتان سەر بۆ کوێخا بلەە.. ببوورن ئەمپراتۆر دانەنەوێنن، کڕنووش نەبەن، هۆش و ڕەفتاری ڕۆژانەتان نەخەسێنن، ئەگینە ئەم دەردو برینە ساڕێژ نابێت!!

خەڵکەکە سەریان سوڕما، هەواڵ و جاڕدانی لەو چەشنەیان نەبیستووە، سەدان کوێخای کوێر هاتوون و چوون، کەس کڕنووشی بۆ نەبردوون، کەس زاری نەتەرەکیوە، کەس دوومەڵی لەزمان هەڵنەتۆقیوە..

چەندان پرسیار.. لەچەندان زار.. سەریان قوت کردەوە.. نیشانەی سەرسوڕمانیان دەبردەوە..

- تۆ بڵێیت ئەم کوێخایە نەخۆش بێت؟!

- نەو کوێرایی دڵی داهاتووە!!

- نەتانزانی، ڕێوییەکە سەدو یەك فێڵ پتر دەزانێت!

- ئەم نەخۆشییەش فێڵێکە لەفێڵەکانی!!

- نەو لەهەزاران ڕووباری داوە، قاپی تەڕ نەبووە! خۆی نەخۆش خستووە!!

- بەخۆوەی نەدیتووە، وا دەزانێت بەتەڕە دۆینە دەمی جووتیارە هەژارەکان دەنووقێنێت! ئا بەو جۆرە ئاگری ئەو دەنگ و باسە کەوتە زارانەوە. کۆڕو دانیشتن و، دیوەخانان بۆ یەك دیان دەهەناردو پەرت دەکردەوە، ببووە بنێشتە شیرینەی ژێر ددانی پیرەمێردو کوڕو کاڵان..

(٣)

ئەگەرچی گەڕەکەکەمان تازە تەلەفۆنی بۆ ڕاکێشرابوو، کەچی ئافەرتەکانی گەڕەك، ئەوانەی لەسەر کۆگەی ئەو خوارەی گەڕەکەوە، یەك دیان دەبینی و هەواڵی ئەو دەنگ و باسە سەیرەیان لەیەك دی دەپرسی.. شەوانیش بەتەلەفۆن بۆ یەکدییان باس دەکردو، چی هەواڵ و زانیاریی دیکە هەبوون کوت و پڕ بۆیەکدییان دەگوت و دەگواستەوە..

خاتوو (زارا) شەو نەبوو تەلەفۆنە ڕەش تاڵەکە بەگوێوە نەنێت و، هەواڵی ئەو ڕۆژەی گەڕەك سەبارەت بە ئەمپراتۆری نەخۆش بۆ (ڕەشکە) خانم نەگوێزێتەوە..

. دەڵێن ئەمڕۆ ئەمپراتۆر کەمێك هۆشی هاتووەتە سەر خۆی، هەرئەوەی بۆ کراوە، بەدوویدا ناردم.

. بەڕاستتە، ئەی ڕەنگ و دووی چۆن بوون؟

. بەگیانی تۆ ئەو ڕۆژە، چاوە قیچەکانی بزەیان دەهات، بۆنێکی مل شکێنەری لەخۆ دابوو، بۆینباخەکەی بۆ ناڵێیت، ئەوەند جوان بوو لە (تۆکیۆ)وە بۆیان هێنابوو!!

. بۆئەوەی بڵێن بەڕاستی لەئەمپراتۆر دەچێت!

. کچێ وا مەڵێ.. دیواریش گوێی هەیە.

. ئارەزووی خۆیەتی.. بەخوا من دەیڵێم.. هەرچی ڕاستە ئەوە دەڵێم، بەسپی دەڵێم سپی و بە ڕەش دەڵێم ڕەش.

ـ کچێ نەکەیت، دەستم داوێنت، من خۆشم دەوێیت، ئەگینە قۆرتێکت بۆ دروست دەکەن!!

- منێك كە ئەو پشتم بگرێت كەس ناتوانێت قۆرتم بۆ هەڵبكەنێت!!

من ئەوەی لەسەرمە پێم گوتیت، ئیدی دەمێنێتەوە لای تۆ!!

(٤)

لەپڕ تەلەفۆن داخرا.. ئەم جار لەسووچێكی دیكەوە، دوو ئافرەت بۆ یەكدییان باس دەكرد..

دەڵێن ئەم ڕۆ ئەمپراتۆر كەیفی هەیە.

. نەتبیستووە؟

. چی ڕووی داوە؟!

. كیژەكەی (قالە) بازرگان، ئەو چاوڕەشە قژ زەردە، پەنیر ڕەنگە، ئەمڕۆ سەری لەئەمپراتۆر داوە!!

. نەڵێیت، دیارە تێر مژی لەكانیاوی سازگاری ناوە!

- نەك هەر ئەوە، بەڵكو چی ئاڵۆشی لەشی هەبووە، بەدەست و پەنجە نەرم و نۆڵەكەی بۆی دامركاندووە!!

- دەڵێم ئەمڕۆ چوومە لای، ئارەزووی جارانی نەبوو، لەگەڵم بدوێت، تومەز ئەمە لەلایەكی دیكەوە پاروویەكی چەوری بۆ هاتووە!!

. چەور، ئەمان چەور!!

. قەیدی نییە، دەبێت من دەوەرەی دەردی بەرم!!

(٥)

لێرەدا تاریکایی کەوتە سەر ئەو دیمەنەو چرای ڕاستی لایەنێکی دیکەی ژیانی ڕەشی (ئەمپراتۆر)ی ڕووناک کردەوە..

دوو ئاسکۆڵەی دی.. بەتەواوەتی هەڵچووبوون و چاویان ئاگری لێ دەباری و پشکۆ لەدڵیانەوە کڵپەی دەستاند.

- ئەو چاو قیچە هەروایە، دەیەوێت دەمی چەور بکات و، لەگۆشتمان بخوات و، دەستێك بەسەر قژی ئارەزوومانـدا نەهێنێت!!

- من هەر لەزووەوە دەمزانی، ئەو ڕابوردوو پووچە، بەرخەلەوانی بەکوێخا بوو، ئەم جار بەنازناو ئەمپراتۆر، وای لێ بەسەر دێت، پێشینان ڕاستیان گوتووە (ڕێوی لەکونی خۆی هەڵگەڕایەوە، گەڕ دەبێت) کەچی بەرانبەر بە ئەمپراتۆر ئەم پەندە دۆش داماوەو هیچ گەڕبوونێك لەئارادا نییە!!

- کچێ کەمێك ئارامت هەبێت، ڕۆژان دەوران دەورە، کەمێك بکە سەبرە!!

چرای ڕاستی لەوێوە بۆ لایەکی ئەولای گەڕەك گوێزرایەوە.. دوو کەس.. لالە (کاکل) و وەستا (خدر) پێکەوە ئەو باسەیان گەرم کردبوو..

- کار وا بڕوات ئەم چاو قیچە هیچ ژن و کیژێکمان بۆ ناهێڵێتەوە، هەموویان لەڕێ دەردەکات!!

. تازووە با تەگبیرێکی خۆمان بکەین!!

. سا بابیرێکی قووڵی لێ بکەینەوە!!

- چۆن بیر بکەینەوە، چی ڕێگەیەك بگرین، هەموو ڕێگەیەکی لێ تەنیوینەتەوە!!

. تەنیا ڕێگەیەك هەیە، ئەویش ڕێگەی من و تۆیە!!

. من و تۆ بەتاك و تەنیا چیمان لەدەست دێت؟!!

. هەموو شتێك!

. دەسا دەستم با لەناو دەستت بێت!!

هەردووکیان دەستیان لەدەستی یەکدی ئاڵاندو بەرەو ناو گەڕەك غل بوونەوە!!

(٦)

ئەمپراتۆر فەرمانی دابوو، نابێت گەڕەکی خواروو تێکەڵ بەگەڕەکی لای ژووروو بێت، کۆڵانێکی تەنگەبەر لێکی دەکردنەوە، کە ژن و زاکان بۆ بازاڕی میوە فرۆشەکان دەچوون دەبوو تەماشای یەکدی نەکەن و، لەشۆستەکانیشدا بزەیەکیان بۆ یەکدی نەکەوێتە سەر لێو، تاوایان لێ هاتبوو ڕقیان لەخودی خۆیان دەبووەوە، بەڵام چی بکەن فەرمانی ئەمپراتۆرەو هەرکەسێك ملپێچی لێ بکات گیانی شیرینی خۆی لەسەر دادەنێت!!

ئێوارە لالە (کاکل) و وەستا (خدر) تەگبیرێکیان کردو بڕیاریان دا.. بچنە ماڵی لالۆ (سەرحەد)..

کە پێیان نایە ناو حەوشەکەی ماڵی لالە سەرحەد.. تومەز (سالە) گۆجی بێ کارەیش لەوێ دەبێت.. سالە گۆج

کوت و پڕ.. هەر بەو شەوە.. ئەمپراتۆری ئاگەدار کردەوە.. بۆ بەیانی بەدووی هەردوویدا نارد.. هەموو خەڵکی کۆکردەوە ڕەزیلی کردن، تف و نەفرەتی بۆ ڕەوانە کردن..

. تاکەی (............) دەمێننەوە؟!

. بۆ ئابڕووی بردوون؟!

. بیرتان نییە؟!

. پیاو نین؟!

هەموو پیاوان دەماری پیاوەتییان بزووت، لەناخیانەوە بوون بەیەك دەنگ، بەیەك زار، بەیەك گیان، ڕووبەڕووی کوێخا چاو قیچ بوونەوە..

ژنان هەموو پێکەوە دەدووان، پیاوان شەوان ئام و شۆی یەکدییان دەکرد.. دەنگ و باس بە ئەمپراتۆر گەیشت.. زۆری پێ ناخۆش بوو.. تا هات لاوازدەبوو.. دەیدایە دڵ.. تا ئەو نەخۆشە کەوت.. کە هیچ چارێکی نەبوو، ئەو ڕۆژە هەواڵیان هێنا..

ئەمپراتۆر نێوە خۆش.. ئەمپراتۆر مرد!! هیچ کەسێك بۆی نەگریا.. کەس ڕەشی لەبەر نەکرد!!

بەغدا ٢-١٢-١٩٨٨

بەڕێوەبەر

(١)

نازانم ئاه و نزوولەی کێ بوو هاتە دی؟ ئاواتی کێ بوو چرۆی کرد؟ تکاو پاڕانەوەی کێ بوو بەردی هیوای تەقاندو ئەم بەڕێوەبەرە زاناو بەتوانایەی بۆ ناردین؟!

هەرچۆنێك بێت، بەختمان لەهاتدا بوو، بەخۆمانەوە نەمان دیتبوو، ڕاستیشتان دەوێت، ئەوەی بەخۆوەی نەدیتبێت وەکوو ئێمەی بەسەردێت، نازانێت ڕوو لەکوێ بکات، مژدەی ڕووداوێکی وای گرنگ بۆ چەند کەس ببات؟

ڕووداوەکە زۆر مەزنە، لەژیانماندا نەمان دیوە.. لەخۆمانەوە.. بەڕێوەبەری گشتی بۆ خۆمان هەڵبژێرین و.. پیاوی شیاو بۆ پلەو پایەی شیاو بهەنێرین..!! نا..نەو هەرگیز نەمان دیوەو نایبینین!!

(٢)

نامەخوا بەڕێوەبەری گشتیمان باسی قەڵافەت و ڕواڵەتی بێ وێنەو بێ ئەندازەی ناکرێت، تا بڵێیت باڵا چووە، تا بڵێیت سك ئەستوور بووە، بێ چاوانی بێت، چاویلکەکەی بۆ ئەوەندە جوانە، هەر لەخۆی دەکەوێت، ئەی جل و بەرگ و قاتە سپی و مۆرو شینەکان بۆ ناڵێیت کالا بۆ باڵا بڕاوەو بەرگدروو دانیشتووەو بۆ ویی دروست کردوون..!

ئەی جانتاکەی دەستی بۆ ناڵێیت دووا مۆدیلی (ئەسانسۆنایت).. بەترپەی پێیدا ناگات، یەکەمین چەشنەو

لەدووا فابریقەی ژاپۆنەوە هێنراوەو بەتایبەت لەوێوە بۆ ئەم کـڕراوە!! سـکی ئەسـتوورەو چـەندین نووسـین و وتـاری تێدایـە، خۆیشـی هـەڵی ناگرێـت، کابرایـەکی دامەزرانـدووە بـۆی هـەڵ دەگرێـت! مووچـەخۆرەکان! دەڵـێن، ئـەم بەڕێوەبەرەمان لەهەموو زانستێکدا، کەوچکێکی داوە، پەی بەهـەموو زانیارییـەك دەبـات، مێژوونووسـە، لێکۆڵـەرە، نووسـەرە، وتارنووسـە. سـەری لـەهۆنراوەو چـیرۆك و ڕەخنـەیش دەردەچـێت، سـەری بـۆ وتـاری جـوگرافی و گەردووناسـی و مێـژوویش دەخورێـت!! بـا ئەوەیشـمان لەبیرنەچێت، کە خۆی گوتوویەتی: بەحزمایەتی بە (مامەند ئاغای هەمەقەندی) دەگات!!

باپیرەیشـی لـەبناری شـوورەکانی (ئەربائیلۆ)ی دێرینـدا دژ بەداگیرکەران جەنگی توندوتیژی کردووە سەری چەندین سوارەی دەست بەنێزەو بەقەڵغانی پەڕاندووە!!

(٣)

لەیەکەمین ڕۆژەوە، کە بوو بەبەڕێوەبەری گشتی، هـەموو لێپرسراوو مووچەخۆرەکانی گرد کردەوە تیپی هەمەڕەنگی هێناو خاڵی هەمەجۆری بۆ دانـان، ئامۆژگاری و ڕێنـوێنیی باڵ دایـەوە، ڕێـڕەوو پـەیڕەوو پرۆگرامـی خـۆیی ڕاگەیانـد، گوتیشـی کـە دژ بەبیرۆکراتیـەت و ڕۆتینـە. دۆسـتی دیموکراتیەتـە، خـۆی مووچـەخۆران بەسـەر دەکاتـەوە، گیروگرفتیـان چارەسەر دەکات، پێویسـت ناکات بۆ بچووك تـرین تـەنگ و چـەڵەمە داوای چـاوپێکەوتنی بکـەن، خـۆی

بەژووری مووچەخۆراندا دەسووڕێتەوەو، سەریان لێ دەدات و تەنگ و چەڵەمەکانیان چارەسەر دەکات!!

ئەگەرچی مووچەخۆرەکان هیچ گیروگرفتێکیان نەبوو، تەنیا ئەوە نەبێت نەی دەبینین!!

(٤)

دەڵێن ئەم بەڕێوەبەرە حەزی لەمووچەخۆری ئافرەت نییە، سکرتێری پیاوی بۆ خۆ داناوە، کەچی ئەوانەی دەستەڕاست و دەستە چەپی ئافرەتن، دەستەڕاستەکانی ڕۆژی چەندین جار سەری لێ دەدەن، زۆرجار وای دەکرد، سپیلکە چاوشینە قژ زەردەکە بە سەعات و دووسەعات لەژووری بەڕێوەبەری گشتی نەدەهاتە دەرەوە، دۆسێکانی بۆ ڕێک دەخست، جارجاریش چاویلکەی بۆ دەسڕی و قۆڵنجی بۆ دەشێلاو بەپەرداخە ئاو دڵی فێنک دەکردەوەو، ئالۆشی لەشی دادەمرکاند!!

چی دەستەچەپیش هەبوون، چاوڕەشێکیان تێدابوو هەموو ئێوارەیەك سەری لێ دەدا، بۆئەوەی شوێن پێی نیازە زەردەکان لەتاریکاییدا ون بکات، ئەو چاوڕەشە کورتە بالاّ گەنم ڕەنگە کە سەری لێ دەدا سێ سەعاتی دەوامی ئێوارەی لەگەڵدا دەکوشت، کە دەهاتە دەرەوە، سەر لەنوێ مکیاژەکەی دەم و چاوی نوێ دەکردەوە، سووراوو سپیاوی دەداو دەتگوت نەئالۆشی وەراندووەو نەبای دیوەو نەبۆران!!

(٥)

گوتیان ئەم بەڕێوەبەرە گشتییە، ئەوەی باشە پشت بەڕاپۆرتی مووچەخۆرەکان نابەستێت، کەدرۆی تێدا بۆ هاوەڵە بەستەزمانەکانی خۆیان هەڵدەبەستن، گوتیان حەز لەدوو ڕوویی ناکات، گوتیان ئاگر بەهیوای سەوزی دڵی هیچ مووچەخۆرێکەوە نانێت، گوتیان حەزی لەمەلەکردنی نێو گۆمی قووڵ نییە!!

ڕۆژگار هەموو ئەمەی چەسپاند، سەگێکی ڕاگیرکردبوو، دەست و قاچی هەموو مووچەخۆرێکی بەدەمدا دەبرد، ئەمیش گۆشت و دووگی چەوری پێ دەدا، پەپکەی بەردەم دەخست، کەسی نەهێشت بەقەپاڵ و گاز برینداری نەکات!!

تا کار لەکار ترازا، برین لەناو بریندا.. زا!! قەپاڵێکی وای گرت، دەستێکی وای وەشاند، وەنەبوو سەری مووچەخۆرێکی برادەرمان بپەڕێنێت!!

(٦)

گوتیان بەڕێوەبەر ئاشنای کتێب و پەرتووکە، سەری لەناو کتێب و نووسیندا سپی کردووە، چاوی لەسەر دێڕو وشەی بچووکی کتێبە سك ئەستوورەکان دۆڕاندووەو ئێستا چاویلکەی کردووە!!

ڕۆژگار دەریخست، نووسەرێکی باشە، شێخ هۆمەر بۆی دەنووسێت، بەگوێرەی ئامۆژگاری ئەو وتار دەڕازێنێتەوەو، لاپەڕەی ڕۆژنامەکانی پێ پڕ دەکاتەوە، خۆ گۆڤارو ڕۆژنامەکانی نیشتمانی بێزارکردوون، ڕۆژ نییە بە وتارە بەنرخ و بەسوودەکانی بەسەریان نەکاتەوە، تاڕادەیەك

خوێنەر ئاشنای نووسینەکانی بوونەو ئەو نووسینەی لەهەر ڕۆژنامەو گۆڤارێکدا بڵاوبکرێتەوە.. لەبازاڕدا نۆرەی بۆ دەگرن و دەست ناکەون!!

تاڕادەیەك گیرفانی شێخ هۆمەری پڕ دەکرد، ئەوی قوڕبەسەریش هیچی بەهیچ نەکرد، تا لەژیاندا مابوو هەموو شەوێك بەدوو پێك سەری خۆی گەرم دەکردو دەگەڕایەوە کولانە ساردو سڕەکەی تا شەوێکی زستانی تۆف و پڕ باران و ڕەهێڵە، پاش سەر گەرم کردنەکەی کەوتە نێو زێرابێکی قووڵەوەو گیانی سپارد، بەیانی لەوپەڕی شارەوە دۆزرایەوە، بەپارچە کاغەزێك نەبووایە نەدەناسرایەوە!!

(٧)

هەندێکیان دەڵێن کتێب بەرهەم دەهێنێت، تا ئێستە دوو سێ کتێبی خستووەتە بازاڕاوە، ئەوەند دەخوێنێتەوە سەری لەهەموو زانستێك دەردەچێت، بەلای خوایەو کەوتووەتە ئەم ناوەندەوە!!

ئەگەر بەدووی ڕاستیشدا دەگەڕێن، بامن پێتان بڵێم، ئەوا کتێبی (دەمانچەی نەتەقیو) کە سەبارەت بەهۆنراوەکانی (شێخ نەنوستوو)ە هی خۆیەتی، شێخ هۆمەر نەینووسیوەو گۆڤارو ڕۆژنامە کۆنەکان نەگەڕاوەو هۆنراوەکانی دەۆنەهێناوەو ئەو لێکۆڵینەوەیەی لەسەر نەنووسیوە، بەڕێوەبەری گشتی دەبێت کتێبی هەبێت، ئەمە قسەی یەکێك لەمووچەخۆرەکانە، کە (سەرکز خۆگێل کردوو)ەو بەگوێی بەڕێوەبەردا چووە، ئەویش بڕیاری داوە دەبێت کتێبی هەبێت، شێخ هۆمەری بەستەزمان ناچارە،

ناووبن باخەڵی دیارە، مشکەکان تلیلیی تێدا لێ دەدەن، گەر وا نەکات پێکێکیش نابێت سەری گەرم بکات!!

ئەگینا دیوتانە لەبواری هۆنراوەوە، بازبدرێتە بوواری مێژوو، تەنیا لای ئەم نەبێت، دەڵێن لەهەموو پیاڵەیەکدا کەوچکە!!

ئاگرێکە بۆ خۆی، شت نییە داوو دەرمانی لای وی پەیدا نەبێت!!

شێخ هۆمەری بەستەزمان بەرلەوەی بەو ڕووداوە دڵتەزێنە سەنگەری پێك و نووسین بەجێ بهێڵێت، کتێبی (مێژووی شۆڕشی زەردەواڵەکان)ی بۆ نەنووسی، ئەمیش بەچەندین وتار لەم گۆڤارو لەو گۆڤار لەو ڕۆژنامەدا بڵاوی نەدەکردەوە، بەتیپڕایتەری دەزگەیش نەنووسرایەوەو نەشبرایە چاپخانە، خۆی لەوێ بوو بەبووکێك، زاوا بەدەستی خۆی بۆ خۆیی ڕازاندبێتەوە!!

سەرتان سوڕنەمێنێت، بەڕێوەبەری گشتیی ئێمە، پیاوێکی چاکە چاویلکە لەچاو ناکات، چوار تەلەفۆن لای دەستی ڕاستی خۆیەوە دانانێت، دەست بەقژی کیژو ئافرەتە مووچەخۆرەکاندا ناهێنێت، لەدەوامدا بانگیان ناکاتە ژوورەکەی خۆیەوە، وادەیان پێ نادات، لەبازاڕدا سواری ئۆتۆمبیلی سووری خۆیان ناکات، لەئاستیاندا چاوی شەرم لەزەوی هەڵنابڕێت!!

لەجیاتیی سەگێك دووسەگی هارو دڕ ڕاگیر ناکات، کیژە جوانەکان.. شل و نەرمەکان.. ئەوانەی بۆن لەخۆ دەدەن..

خۆیان ڕێك و پێك دەڕازێننەوە.. سەرنجی لاوو پیر ڕادەكێشن.. لەنووسینگەی خۆیدا دانامەزرێنێت!!

بەڕێوەبەرەكەمان بێ وێنەیە، ئاوێنەیە، هیچ لەكەو پەڵەو تەڵخێكی پێوە نییە، ئەوەند بێ گەردە باسی ناكرێت!! بەناوو دەنگە، ووتار نووسە، مێژوونووسە، خەتی ئەوەند خۆشە ئەوەی شەشی سەرەتاییشی كۆتایی پێ هێنابێت، خەتی وا خۆش نییە، خەتی ئەم دەڵێیت شەڕە پشیلە نییە!! بڕوانامەی بەرزی هەیە، كەچی سێی ناوەندیشی نەبڕیوە!!

بەڕێوەبەری ئێمە ناوو دەنگی زۆر وڵاتان چووە، ئەمەی من باسم كرد یەكی لەسەدی كردەوە جوانەكانی نەبوون، خوا یار بێت نۆرەی ئەوانی دیكەیشی دێت..! بەڵام نامەوێت ئەم چیرۆكەتان لێرەدا بۆ بەجێ بهێڵم بێ ئەوەی كۆتایی پێ بهێنم، ئەگەرچی چیرۆكی ئێستەیش ئەوەند پێویست بەسەرەتاو لووتكەو هاتنە خوارەوە ناكات، گرنگ ناوەرۆك و دەربڕینەكەیەتی!!

دوا دەنگ و باسی بەڕێوەبەر تەم و مژاوی نییە، ئەوەتا دوای شێخ هۆمەر، قالە كۆسەی نەدۆزیوەتەوە وتاری بۆ بنووسێت، ئەمیش بەرهەمێك كە بالەگچكەی برای داینووسێت لەگۆشەیەكی بڵاوكراوەی (بیابان)دا بڵاوناكاتەوە.. تا چەند قرووشێكی بۆ بنووسێت!!

ژوورەكەی خاتوو (فاتە)یشی بەرانبەر ژوورەكەی خۆی دانەناوە، تا بەتەلەفۆنێك بانگی بكات و نوێنێكی نەرمی بۆ ڕابخات و قۆڵنجی بۆ بشێلێت!!

نـەك هـەر ئەمـە، نەشـبووەتە پشـيلەو مووچـەخۆرەكانى نەكردوون بەمشك، تا قسەى ئـەم و ئـەوى يەكدى بۆ ببـەن ، هەرچۆنێك بێت ئەمـە دلۆپێكـە لـەو دەريايـە.. كـە بـێ گومـان قوولەو دوايى نايە!!

بەكەس باوەڕ مەكەن، كە گـوتى بەڕێوەبەرى ئێمـە وايـە، هەر كەس وابلێت ناحەزە، دوژمنە، ڕق لەدڵە، دوژمنايـەتيى لەگەڵدا هەيە، هەر ناحەزە وا دەڵێـت، بەڕێوەبەرى وا لـەكوێ دەست دەكەوێت، لەئاو و رووبار

بدات قاپى پێى تەڕ نەبێت!!

بەغدا ١٤-٣-١٩٨٧

نووسەر

زۆر کەرەستەو بابەتی ویژەیی و ڕۆشنبیری لەگۆڤارو ڕۆژنامەکانی نیشتماندا بڵاودەکەمەوە، لەگەڵ ئەوەیشدا خۆم بەتەمبەڵ دەزانم و دەڵێم هیچم بە هیچ نەکردووە.زۆرجار بەخەیاڵی ئەوەوە بیرم دەبێتە دەمی تەڵەی تەقیو، چۆن بەرهەمی پتر بنووسم و چۆن پەنا ببەمە بەر پێنووسەکەم و قامچییەکی بەلاڕاندا بکێشم و بەناو جارو دێمەکاڵی بابەتدا بیڕەتێنم. هەرکە هەلم بۆ برەخسێت لەژووره کپەکەی خۆمدا ڕۆدەنیشم و دەست بەچنینی بیرۆکەی چیرۆکێك یان بابەتێك دەکەم..لەناکاودا بێ ئەوەی گەیشتبێتمە هیچ ئەنجامێك.. دەرگەم لەسەر لادەدرێت:

. بابە دوو پەنجاییم دەوێت بنێشت دەکڕم.

ـ کوڕم بڕۆ لەگیرفانەکەم دوو پەنجایی ببە.. ئاگەداری خۆت بە کە لەشەقام دەپەڕیتەوە، ئۆتۆمبیل لێت نەدات.

. بابەگیان دڵنیابە.

لەدووی خۆی دەرگە پێوەدەدات و منیش بەدیار ئەسپی سپی کردووی وشەوە دۆش دادەمێنم. هەرکە سەری جڵەوەکەیم بەردەست دەکەوێت ئەوەند دەزانم دەرگەم لەسەر دەکرێتەوە.. ئەم جارەیان کوڕە دوو ساڵانەکەم بەخۆی و داواکانیەوە بەژووردا دەکات:

. بابە.. ئۆتۆمبیل.

ئیدی دەست لەخامە بەردەدەم.. دەمەوێت بیانووی بېڕمەوە.. هەرچی دەکەم و دەکۆشم، هەر لەپەڵپ و بیانووی خۆی ناکەوێت. ناو چەکمەجەی مێزەکەم دەپشکنێت.

ئەم گۆڤار هەڵدەگرێت و ئەو کتێب دەردەهێنێت و کاغەزو پێنووسی دەوێت و لەسەر مێزەکە چوار مەشقی لێی دادەنیشێت و لەجیاتیی من کاغەزەکان هێڵ و هێڵکاری دەکات و جاروباریش دەڵێت:

. بابەگیان جوانە. ئۆتۆمبیل جوانە.

ناتوانم لێی زیزبم و دڵی بشکێنم. تاقانەیەو زۆر خۆشەویستە. بۆیە پەڵپ و بیانوو دەگرێت. زۆری خوو پێ داووم و بێ من دەرنابات. بگرە کە بمەوێت بۆ شوێنێك یان بۆ بازاڕ بڕۆم، ئەو پێشم دەکەوێت. منیش ڕیش بووەتە ڕیشمەوەو شانەم بۆ هەڵگرتووە.!

جاروباریش خۆی وەڕس دەبێت و بەئارەزووی خۆی بەجێم دەهێڵێت و دەرگەکەیش لەدووی خۆی پێوە دەدات. پەنا دەبەمەوە بەر ئەسپی وشە، ڕستە لەدوای ڕستە نزیکی مەبەست دەبمەوە..

لەپڕ یەکێك لەکیژەکانم خۆی بەژووردا دەکات:

. بابە غازم نەماوە.. دایکم دەڵێت: بچۆ غاز بهێنە.

یان:

. بابە بڕۆ نان بکڕە.. ئەم ڕۆ هەینییە، لەبازاڕ نان دەست ناکەوێت..

فەرمانەو دەبێت ئەنجام بدرێت، خامەو کاغەز بەجێ دەهێڵم و دەڕۆم، غازمان بوێت..

غاز دەکڕم و دێمەوە، هەناسەبڕکێ پشووم لەبەر دەبڕێت.. کە دێشمەوە ئارەزووی نووسینم چۆلەکەیەکی تەرەیەو بەرەو ئاسمان دەفڕێت.

ئەگەر نانیش بکڕم، دەبێت یەك چارەکە سەعات بەپێ بڕۆم تا دەگەمە نانەوا، لەوێش دە یازدە کەس نۆرەیان گرتووە، دەیانژمێرم دەکەس لەپێشمەوەن.. هەریەکەو پێنج خولۆك نۆرەیان بێت ئەوا نزیکەی کاتژمێرێك دەخایەنێت تا نۆرەم دێت. جیکلّدانم تەسك تەسك دەبێتەوە، هەزار جار نانەکەیان بەقوزەڵقورد دەکەم، کە دێمەوە زۆریان لێ تووڕە دەبم و مێشکم دەبێتە مریشکێك لەهێلکە چووبێتەوە هیچ گارە گار ناکات!

ماوەیەك پشت لەخامە دەکەم، سەرلەنوێ دەمەوێت دەست بەنووسین بکەمەوە، زڕە لەزەنگی دەرگەوە هەڵ دەستێت.

میوانەو خۆی بەژووردا دەکات:

- یاخوا بەخێر بێیت، ئەوە دیار نییت، ماوەیەکە سەرت لێ نەداوین.. ئەوە ڕێت ون کردووە.؟

- بژیت.. بژیت، بەخوا چی بڵێم کاروبارم زۆرن.. کەمێك نەخۆشم، گوتم سەرێکتان لێ بدەم، ئێوە لەشارن و شارەزاترن.. پزیشکی باش دەناسن. بەشکەم لەگەڵم بێن بچینە لای دکتۆرێك ئەم نەخۆشییەم چارە بکات.

لەدڵی خۆمدا ئەوەندەم ڕق لێ دەبێتەوە.. خوێنی لەکاسە بکەم تێری پێ ناخۆمەوە.

بزەم دێتێ و دەڵێم:

ـ ئەی بەسەرچاو، ئەگەر لەگەڵ تۆدا نەیەم، لەگەڵ کێ بڕۆم، کارێك بۆ تۆ نەبێت..

یاخوا هەرنەبێت!!

خۆم پۆشتە دەکەمەوە، بەجووتە بەرەو بازاڕی شارو شەقامی پزیشکان ڕێ دەگرینە بەر. تەماشای ناوی ئەم پزیشك و ئەو پزیشك دەکەین، کە لەسەر دەرگەی تیمارگەکانیان نووسراوە یان بەئەستوونەکانەوە هەڵواسراوە، دووسێ ڕیز دوکان بەجێ دەهێڵین، خۆمان بەژووری پزیشکێکدا دەکەین.. بلیت دەبڕین. ماوەیەکی زۆر دادەنیشین.

کە نۆرەی دێت لەگەڵی دەچمە ژووری پزیشکەوە.

نوژدار دەڵێت:

ــ ئەمە تا ئێستە لەکوێ بوویت؟ پێویستت بە (ئەشیعە)یە. بڕۆ (ئەشیعە) بگرەو وەرەوە.

دادەبەزین. بەدووی شوێنی (ئەشیعە) گرتندا دەگەڕێین تا دەیدۆزینەوە. ماوەیەکی دی کاتمان بەفیڕۆ دەچێت. تا (ئەشیعە) دەگرێت و دێینەوە لای دکتۆر، تووڕەییم چەقۆی خۆکوشتنم پێشکەش دەکات. بەڵام بیرم جڵەوی شێتی دەگرێت و ڕێی لێ دەتەنێتەوە.

نوژدار داوو دەرمانی بۆ دەستنیشان دەکات. ئەم جار بەدووی داوو دەرماندا، ئەم دەرمانخانەو ئەو دەرمانخانە دەگەڕێین.

لەشوێنێکی تەریکی بازاڕاوە دەرمانەکانمان دەست دەکەوێت و بەرەو ماڵ دەکشێینەوە.کاتی خزمەت کردن و نانخواردن دێتە پێشەوە. نان و خۆراك دەخورێت. چای بەدوودا دەکرێت.

دەمەتەقێ دەست پێ دەکات. نووسینەکەم لەولاوە چاوی زیتەی دێت و چاوم لێ دەقرپێنێت. بەلام دڵنیای دەکەم، هەرکە ئەو میوانە زۆر ئێسك سووکەم لەکۆڵ ببێتەوە، پری دەدەمێ و دەیگەیەنمە ئەنجام!!

کەچی تا ئەو نووسینە تەواو دەکەم، سەدان جار لەنووسین دەکرێم، تا بەئەنجامی دەگەیەنم. پڵتوکێکم لێ بدەیت گرکانی ناخم دەتەقێتەوە!!

بۆیە دەڵێم خۆم بەتەمبەڵ دێتە بەرچاو، کە ئەمەم بۆ باس کردن، بۆتان ڕوون دەبێتەوە، تەمبەڵی لەمن نییە، ئەو بارودۆخە وای لێ کردووم خۆم بەتەمبەڵ بێتە بەرچاو!!

هەولێر ١٤ -١- ١٩٩٠

مەرگەمووش

ئەگەرچی خانووەکەمان لەنێوان گەڕەکێکی کۆن و گەڕەکێکی نیمچە نوێدایە، کەچی تاڕادەیەك لەبواری پاك و تەمیزییەوە دڵگیرە، نەختێك لەوە بترازێت کە هەموو شتێکمان ئەم ڕۆ پاك بکەینەوە، سبەینێ قولانجێك تۆزیان لێ دەنیشێت، ناچار دەبین بە پەرۆ.. بیانسڕین و لەبەردەم میوان و خزم و ناسیاودا شەرمەزار نەبین.. زۆر بێزاریش بووین کە خانووەکەمان سەرەڕێیەو نزیك بەبازاڕەو چی ناسیاوو خزمێك سەریان بەشاردا بتەقێت دەبێت سەرێکیش لەئێمە بدەن و تۆزێك دابنیشن و پلاوو گۆشتی مریشك سمێڵیان چەور بکات!

ئەم خانووەمان ئەوەی باشە لەمارو مێروو، لەمشك و رسق و جورجەوە دوورە، دارو درەختیشمان نییە.. لەبەرئەوەی خانووەکە سەری والایەو جێی باخچەیشی نییە، باڵندەو مەل لێی بنیشنەوەو، گیانلەبەرێکیش بەخۆوە بگرێت و ببێتە جێی زیان و نیگەرانی.. زۆریشمان میوان دێت.. ئەگەر بڵێم زەنگی دەرگەکەمان ڕۆژی سەد جار زرەی لێوە دێت تۆ بڵێ دووسەد!

ئەوە لەلایەن رسق و جورجەوە، هەر لەم ناوە نەبینراون، ئەو دوو سێ مشکەیش دەچوونە مووبەقەکەمانەوە لەکونی ناوەڕۆی جۆگەڵەکەوە.. لەکۆلانەوە هاتبوونە ژوورەوە.. بۆنی ڕۆن و گۆشتی چەوریان کردبوو، ئەوەی باش بوو

تەڵەیەکی کۆنمان هەبوو هەرسێی پێوەبوون و سەرمان ئاسوودە بوو!

ئەو ڕۆژە گەیشتمەوە، جارێك جلەکانم نەگۆڕیبوو ژنەکەم هەواڵێکی ناخۆشی پێ دام، گوتی:

. پیاوەکە زانیوتە جورج لایەك لەعەباکەی خواردووم!

گوتم:

. نەڵێیت! عابا نوێیەکەت؟

. بەڵێ، بەکەڵکی ئەوە نەماوە بەسەریدا بدەم!

ـ ماڵی جورج بەقوڕ بگیرێت.. ئەو عابایەی بەبیست و پێنج دینارت کڕیبوو..

مووچەکەیشم دەری ناهێنێت.. تا عابایەکی نوێت بۆ بکڕم، باشە ئەو جورجە لەکوێوە هات؟!

ـ وابزانم ئەو ڕۆژە دەرگەی دەرەوە لەسەر پشت بوو کاتێك میوانمان هات. ئا ئەو کاتە گیانلەبەرێکم بینی لەدەرەوە تیژ تێپەڕی و هاتە ژوورەوە، لەوانەیە ئەوە جورج بێت و ئەو لایەکی عەباکەی خورادبم.

لەو ڕۆژەوە خەو لەچاومان نەچوو، پلان و ڕێ و شوێنمان بۆ لەناوبردنی ئەو جورجە دانا. دایکی منداڵەکان ئەو دەرمانە شرێسینەی هێناو، کارتۆنێکی ڕۆخست و دەرمانەکەی لەسەر ڕۆکردو، لەپشتی کەنتۆرەکەوە داینا.

شەو هات و جورج دەستی بەخرەخڕ کردو خەوی لەچاو حەرام کردین. هەڵسام پێ لەقەیەکم بەکەنتۆرەکەدا کێشا، تاماوەیەك دەنگ نەما.. خەو چوو بووە چاوم و نەچووبوو، خێزانەکەم بەدەنگی نزمەوە هاواری لێ هەڵسا:

- ئەوەتە.. ئەوەتە، لەسەر مێزەکەیە، جورجێکی گەورەیە..

ڕاپەڕیم.. لەهەڵسانی مندا نەزانرا بەرەو کوێ چوو.. هەر نەبوو بۆ تۆزێك خەو چاوەکانم لەکەللەی سەرمەوە دەرپۆقنە دەرەوە، دیسانەوە ڕاکشامە سەرجێ، نەمزانی کەی ڕۆژ بووەوە.

بەیانی کە هەڵساین هەموو نوێنەکانمان لەسەر بۆفیەکە لادا، تۆمەز لێفەو دۆشەك و سەرینی بۆ نەهێشتووین ناچار هەمووومان لەژوورەکەی دی لەسووچێکەوە هەڵپەسارد.

کێشەکە گەورەتربوو، خزم و ناسیارو دراوسێکان پێیانزانی. یەکێك گوتی: تەڵەی گەورە بهێنن. ئێمەیش ناچار بووین بیر بکەینەوە چۆن ئەم جورجە لەناو ببەین و نەهێڵین زیانی زۆرترمان لێ بدات. ئەم جارە خێزانەکەم چووە بازاڕ مەرگەمووشی کڕی و، لەنێوان کەنتۆرو دیوارەکەدا ڕۆی کرد.

پێم گوت:

- ئافرەت نەکەیت بیر لەمنداڵەکان ببڕیت تۆزێك لەمەرگەمووشەکە بخۆن و وابزانن شتێکە دەخورێت و لەسەر ڕیش سمێڵیش دابنێین..!

مەرگەمووشیش سوودی نەبوو. لەبازاڕ تەڵەیەکی گەورەمان بەسێ دینار کڕی پەنیری چەورو پەپکە چەورەمان پێوە لکاندو لەپشتی کەنتۆرەکەوە دامان نا، بەشکەم مام جورج سەری لێ بدات و پێوەی ببێت و ژیانی پێ کۆتایی بێت ، کەچی هیچ ئاواتێکمان بەدی نەهات. تا

کتێب و دەفتەرو کەل و پەل وەستابا، مام جورج بەنزیکی پەنیری تەڵەو پەپکە چەورەو مەرگەمووشدا نەدەهات!

کار لەکار ترازا، جورجەکە لەپشتی کەنتۆرەوە سەنگەری خۆی قایم کردبوو، ڕۆژان دیار نەبوو، شەوان دەردەکەوت و دەکەوتە خڕەخڕو شت و مەکی دەکرماندو خەوی لێ حەرام دەکردین!

هەفتەیەك پتر بەو پەرێشانییەوە تلاینەوە، سەر لەبەیانییەك خۆم پۆشتە کردبووەوە، دەمویست لەماڵ دەربچم، ئەوەندە ماندوو ببووم، شەو خەوم لێ نەکەوتبوو هەستم بەجم و جووڵی جورجەکە نەکردبوو، پرسیم:

- ئەرێ ئافرەت دەڵێیت جورجەکە نەماوە، ڕۆیشتووە.

– ڕۆیشتنی چی! ئەم شەو لای سەرمانەوە خڕەی دەهات. لەوانەیە لەم سووچەوە بێت.

پەنجەی بۆ سووچەکە ڕاکێشا. ئەو سووچەیش ئاسقییەکەی لێ بوو. شتەکانی سەر ئاسقییەکەمان لاداو ڕامانکێشایە ئەم لاوە. لەسەر ئاسقییەکە ڕووانیم پیرە جورج لەنێوان دوو دیوارو کەنتۆرو ئاسقیدا گیری خواردووە. دارێکم بەدەستەوە بوو. پێمداکێشا. دەیویست بەکەنتۆرو دیوارەکەدا هەڵبزنێت. بەڵام من ڕێم لێ گرتبوو. داوای دارێکی درێژم کرد. کە دارەدرێژەکە گەیشت. دارێکی توندم پێدا کێشا..

لەجووڵە کەوت. پاشان بەتەواوەتی ئاسقییەکەم لاداو بەدارەکە فڕێمدایە دەرەوە..! تەماشای پشتی کەنتۆرەکەمان کرد بەرگی کتێبێکی بەتەواوی خواردبوو،

بەڵام کە ویستبووی ناوەرۆکی کتێبەکە بخوات.. کۆتاییمان بەژیانی نەگریسانەی هێناو بەم شەودا بێ پەژارەو نیگەرانی نوێنەکانمان گێڕایەوە شوێنی جارانی خۆیان و ناو ژوورەکەمان ڕێك و پێك کردەوەو دڵنیا سەرخەوێکی باشمان شکاند!!

هەولێر ٣-٢-١٩٩٠

دوو کورتیلە چیرۆك

(١)

نان

ژ مێــژ نییــە بــاوکی نــەخۆش کــەوتووە، لەماڵــەوە درێژبووەتــەوە، ئــەو دەرمانانــەی پێــی دەدەن، تەندروستیی چاك ناکەنەوە، لەگەڵ ئەوەیشدا دەرامەتێکی دیکـەیان نییە پشتی پێ ببەستن.

ئەو ڕۆژە باوکی نەخۆش و برسیش بوو، نانەڕەقەشیان لەماڵدا نەبوو، کوڕەکە هەڵساو، لەماڵ چووە دەرەوە. ڕووی کردە ڕیزە بازاڕێکی ئەو لایان، دەستی پاڕانەوەی لە ئەم و ئەو پان کردەوە، بیری هەر لەلای نزرە نزری باوکی بوو کە هەناسەی سوار ببوو!!

پەلـەی کـرد، بـایی چـەند نانێـك پـارەی دەرۆزە کـرد، لــەنزیکترین نانەواخانــە لای دا، دیتــی دوو ســێ کــەس لەپێشــیەوەن، تــا نــۆرەی گەیشــتێ ماوەیــەکی خایانــد، نانەکانی وەرگرت و ژماردنی و بەپەلە تێی تەقاند..

بیری لـەوە دەکردەوە.. ئێسـتە دەگاتـە مـاڵ و مژدەیـەکی خــۆش بــە بــاوکی دەدات.. نــانی بــۆ هێناوە..دەگاتــە بــەر دەرگــەی مــاڵ و دەچــێتە نــاو حەوشــەوە..قەرەباڵغییەکی نائاســایی نیشــانەی سەرســوڕمانی لەبەردەمــدا دروســت دەکات.. پڕ دەداتە ئەو ژوورەی کە باوکی تێدایـە..دەبینێت تــەرمی بــاوکی بــەجاجمێك داپۆشــراوە.. لەپڕمــەی گریــان دەدات و ئەم ڕستەیە لەگوێیدا دەزرنگێتەوە:

. لەبرساندا مرد!! لە برساندا مرد!

(٢)

دەستریژ

بەپەلەبوو، لەناو بازاڕاوە بۆی تێتەقاند، تازە لەقوتابخانەوە هاتبووە نێو بازاڕ، بیری لای ماڵەوە بوو، شەقامە درێژە پڕ لەدرەختە بەرزەکانی تێپەڕاند، کیسەیەکی نایلۆنی ڕەشی بەدەستەوە بوو، هەتاو ماڵئاوایی لەئاسۆ دەکرد، هەنگاوی خێرا خێرای دەهاویشت، لەترافیك لایتەکە ئاوڕی دایەوە، چاوی لەفێرخوازەکان بوو پەرتووکەکانیان بەبن دەستانەوە بوو بەرەو ماڵەوە ملیان دەنا ئەمیش گلۆپی بیری بەلای منداڵەکانیدا داگیرسا.

هاتەوە هۆشی نێو شەقامەکەی تێیدا بوو، دوو پیاوی دەم و لووت پێچراوی چەك بەشانی لەدوو بوون، گولۆپی سەوز پێبوو، هەنگاوی لێ هەڵهێناو ویستی بپەڕێتەوە، لەپشتەوە دەنگێك تێی خوڕی:

. کوڕە نەڕۆیت!

ئاوڕێکی لەرزۆکانەی دایەوە، هەنگاوەکانی تیژتر کردن، گوێی نەدایەو ڕاست ڕۆیشت، ئەوەندەی گوێ لێ بوو دەستڕێژێکی لێ کرا، بەربووەوە سەرشۆستەکە، خڵتانی خوێن بوو. گەیشتنە سەری و، پڕیان دایە کیسە نایلۆنە ڕەشەکەی دەستی و ڕایان ڕفاندو بزربوون.

لەسێبەری تاریکییەکدا ڕۆنیشتن، بەتەمای ملیۆنێك دیناربوون، کیسەکەیان پشکنی، دەفتەری ئەزموونی فێرخوازەکانی تێدا بوو! تا دەستیان بگرێت تووڕەیان داو ڕۆیشتن نێچیرێکی دی دەست بخەن!!

هەولێر ٢٨-١-١٩٩٤

کورسی!

فەرمانی بۆ دەرچوو پێش ئەویش یارمەتیدەر پێوەندیی پێوە کردو لەگەڵی ئاخفت و پێی ڕاگەیاند:

. ئەو پلەو پایەم بۆ تۆ هەڵبژاردووە.

بەتاقیکردنەوەو هەڵس و کەوت بۆی دەرکەوتبوو کە دەتوانێت ئەرکەکە ڕابپەڕێنێت، بۆ..نا.. ئەوە چەند ساڵە لەهەمان ئەو شوێنەدا ئیش دەکات و، بەتەواوەتی شارەزای تواناو لێهاتوویی بووە، ئەمیش هیچ خۆی نەشڵەژاند، وەڵامی ئەوەبوو:

. هەرشتێکم پێ ڕابسپێرن ناڵێم نا..

کارەکەی ئەنجام دەداو بێ پشوودان ڕایدەپاڕاند!!

بۆ بەیانی بەپێپلکانەکاندا سەردەکەوت، هێشتاکە دەرگەی ژوورەکەی نەکردبووەوە، مامۆستا (دلێر) لەبەردەمیدا قوت بووەوە، مەچەکی توند گرت و بەرەو ژوورەکەی خۆیی برد، خۆی لێی دانیشت و ، ئەم بەپێوەو، بەدەم دانیشتنەوە چەند کاغەزو نووسراوی دایە دەست و لەگەڵیاندا گوتی:

– ئاگەت لەمانە بێت.. دەبێت زوو چاو هەڵبهێنن!! دۆست و خاوەندەکانیان پێوەندییان پێوە کردووم، دەبێت دەست و برد بکەیت!!

ئەم هەر سەری بۆ دەلەقاندو، بەهەزارو یەك بیانوو خۆیی لەدەست ڕزگارکرد، کە لەژوورەکەی خۆی جێگیر بوو.. ئەوەندەی زانی بوو بە شارە مێروولەو.. چەندان ناسیاوو نەناسیاو تەنگیان پێ هەڵچنی.. ئەوی سەرقاڵیش دەبوو کارەکانی ئەنجام بدات و بۆ شوێنەکەی دی بگەڕێتەوە..!

ئەم نووسراوەی دەدایە.. ئەوی دی هەواڵی نووسراوێکی پێراری لێ دەپرسی.. ئەوەکەی دی گلەیی و گازاندەی لەدوواکەوتنی چاو هەڵهێنانی نووسینەکەی دەکرد.. ئیدی کابرایان وڕو کاس کرد.. نەیدەزانی چۆن دەم بکاتەوە..جار ناجاریش لەگەڵ دۆزینەوەی وەلامی ڕاست و ڕووندا.. دەمی دەبوو بەتەڵەی تەقیوو، چاوی ئەبڵەق دەبوون، مێشکی لەکار دەکەوت!!

شتێکی سەیریش گوزەرانی ئەو ڕۆژانەی لێ تاڵ کردبوو، سەرەڕای سەرقاڵی و کەم کاتی!!.. نەیدەتوانی لێرە بۆ ئەوێ بجووڵێتەوە، لەناو ژووردا، لەبەر دەرگەدا، لەئۆتۆمبیلدا، لەناو ڕێڕەودا، لەکاتی دابەزین بەپێپلکەو، لەهەر شوێنێکدا بووایە..هەر خەڵك بوون بە ڕووخۆشی و پێکەنین و بزە بەسەرلێوەوە تاویان دەدایەو تەوقەیان لەگەڵ دەکرد..

- هەر لەخۆت دەوەشێتەوە!
- پیاوی شیاو.. لەشوێنی شیاودا!
- ئەو شوێنە هەر شایەنی تۆیە!

زڕەی تەلەفۆنیش لەولاوە ڕابووەستێت، یەکێك پیرۆزبایی دەکرد.. یەکێك گلەیی دەکرد..

ـ کاکی برا خۆت شاردووەتەوە، با چاومان پێت بکەوێت.. هەر نەبێت تاوێك دانیشین..دوو قوم هەڵدەین و چوار قسەی لێ بکەین..!

. من هەر گوتوومە تۆ شایەنی ئەو شوێنەیت.. شوێنی دەست ڕەنگینیشت دیارە.. ئەوە نییە.. تەماشاکە.. بەخوا لەهەموو لایەك هەر باسم کردوویت!! دە.. دیار بە.. دیار!!

نەیدەتووانی بەبازاڕدا تێ بپەڕێت.. هەر ناسیاوو نەناسیاو بوون.. مەچەکیان دەگرت:

ـ بەخوا ئەم شەو دەچین لەیانەی (..........) نەختێك سەری خۆمان گەرم دەکەین..!

ئەویش بە هەزاران بیانوو.. بەهەزاران سوێندو پاڕانەوەو تکاو بەڵێن.. خۆی لێ ڕزگار دەکردن .. بستێك دەچوو.. یەکێکی دی لەولاتر تەنگی پێ هەڵدەچنی.. هەمان داخوازیی بەگوێدا دەدا!! هەڵچوونی دەگەیشتە ترۆپك.. بەپاڕانەوە خۆی لەئەویش ڕزگار دەکرد!!

ماوەیەك بەو جۆرە ژیانی کەوتە بەر شاڵاوی مەترسیی سەرقاڵی و تەلەفۆن بۆ کردن و سۆراخ پرسین و لەدوو گەڕان، کە ئەرکەکەی خۆی بەسەرکەوتوویی ڕادەپەڕاند.. تاڕادەیەك یارمەتیدەر زۆری پێ خۆش بوو! ئەو وشانەی لەزار ترازابوون:

. لەزووەوە چاووم بڕیبوویە !

لەم لاوە ئەم هەر سکالاو ئاخ و ئۆفی لەدەستی ئەو ئەركە دەردەبڕی، حەزی لەو شوێن و پایەیە نەبوو.. لێوی لێ هەڵدەقورتاند.. زۆرجاریش لەبەردەم برادەران و ئاسیاواندا دووبارەو سێ بارەی دەكردەوە:

ــ ئەو شوێنەم ناوێت.. نامەوێت.. لەوێ دانانیشم..نا..نا!!

وەڕسی نەیگرتبوو، ڕێگەی داهێنان و ئازادیی بیركردنەوەی لێ تەنیبووەوە!! ئەویش حەزی بەئازادیی بیركردنەوەو داهێنان و خوێندنەوەو خۆ خەریككردن بە وشەوە بوو..

سەر لەبەیانییەك یارمەتیدەر.. بەدوویدا نارد:

ـ تۆ نالێیت لەو ژوورەدا دانانیشم.. ئەو شوێنەم پێ ناخۆشە..! ئەویش بەزەردەخەنەیەكەوە، وەك بڵێیت چۆلەكەیەكە دوو باڵی ئازادبوونی لێ ڕوواوە گوتی:

. بەڵێ گوتوومە.. پێی لێ دەنێم!

یارمەتیدەر لەسەر قسەكەی ڕۆیشت و گوتی:

ـ بۆیە بڕیارمان داوە ئەو شوێنە بەجێ بهێڵیت و.. لەژوورەكەی دی دابنیشیت..

كلیلەكەیش بە (دڵدار) بدە.. ئەو لەو شوێنە دادەنیشێت!!

گێتییەك شادی و كامەرانی خۆی هاویشتە نێو دەروونیەوە.. چوون پاساری تازە فێری باڵەفڕێ بووبێت.. فڕی.. فڕی.. ئیدی خەڵكەكە كە بینییان وای لێ هات..

دوێنێ وەك نیسك ڕوویان تێ دەكرد.. بۆی پێ دەكەنین.. لەدووی دەگەڕان.. پێوەندییان پێوە دەكرد.. سۆراخیان دەكرد.. بانگهێشتیان دەكرد.. هەردوو ڕووەكەی خۆیان ڤەشێردو چاویان نوقاندو ڕۆیشتن!!

ئەمیش لەشوێنەكە مۆڕ بووەوە.. بۆی بكرایە دەیسووتاند!

هەموو تاوانەكە تاوانی شوێنەكە بوو.. ئەو خەڵكەی وا لێ كرد. بۆیە دروشمێكی بۆ خۆی هەڵبژارد.. تا لەژیاندا مابێت توخنی كورسی.. توخنی شوێنی لەو جۆرە نەكەوێت!!

١٩٨٨-٣- ٢٨

دانپێدانان

لەیادمـه هـاوینێکی هەشـت سـاڵ لەمـەوپێش بـوو، دانەرەکەم، بەداخوازییەکی نووسراوەوە لەبەردەستی چاپ و بڵاوکردنەوەداە داینام، بەرپرس ئەم دیوو ئەو دیوی کردم و بەڵێنی دا:

ـ بەسەرچاو، تۆو ئەمە، خوا یاربێت، بەزووترین کات رووناکی دەبینێت!

لـەناو لیسـتی دەستنووسـەکاندا ژمـارە سـێزدەم بەرکـەوتبوو، نووسـەرەکەم هـەر ئـارەزووی لـەژمارە سـێزدە نییە، ئیدی لەودەمەوە ئەم رێکەوتەی بەرەشبینی زانی و تا دەهات چاوی هەر دەرفی!!

ژمارەکانی پێش من یەك لەدووی یەك بەرەو چاپخانە رەوانە کران و، بە بەرگی رەنگاورەنگ و سەرنج راکێشەوە رووناکییـان بینـی و، بوونـە بنێشـتە خۆشـەی ژێـر ددانـی رەخنەگرو نووسـەرو خوێنـەران و، لەسـەر مێـزی مەیخانـە، لەگـەڵ مـەزەی جۆربـەجۆردا، بوونـە مـەزەی رەخنـەو رەخنەکاری و چاویان لێ زیت کرایەوەو، لەچاپخانەکاندا، لەگەڵ چای دش و تاڵ و شیریندا، ئەوەند باسیان لێوەکرا تلێـی تـەرو وشـکیان تێدا نەهێڵرایـەوە. منـیش شـوێنەکەم گـەزم بـوو، لـەئامێزی دۆلابێکـی ئاسـنیندا تاسـێنرابووم،

سەرمابردەی زستان ئیرەیی پێ دەبردم، کەس ئاوڕی لێ نەدەدامەوە.

نووسەرەکەیشم، نەماست و نەنانی تیری و نە شەڵتانە سێوو، نە کارتۆنە مۆزی هەبوو، دەمی ئەم و ئەوی پێ چەور بکات و لەژمارە سێزدە ڕزگارم بێت و تیشکی ڕووناکیم بەر بکەوێت و، ببمە شووتییە سوورەی بەردەستی لێزانان و هەر ڕەخنەگرو ڕەخنەنووسێك بمداتە بەرسیکاردی لێکۆڵینەوەو لێ وردبوونەوە.

بەم جۆرە تەماشام دەکرد ژمارەکانی ڕەشنووسەکان لەپێش و لەپاشی منەوە، هەرچی دەهات، ئەوەندەی نەدەخایاند بەنووسراوەوە، بەرەو چاپخانە ڕەوانە دەکراو، غلۆر دەبووەوە، بەڕازاوەترین ناوونیشان و بەرگەوە، دیدەی بخوێنانی نیشتمانیان ڕووناك دەکردەوەو، منیش لەناو (قیر)دا گیرم خواردبوو دوو سێ عەرەبانەو ئەسپ و پیاوی ڕیش سپی دەیانتوانی زۆر بەئاسانی دەرم بهێنن، بەڵام ئاخ لەدەستی ئاخی نەداری، نووسەرەکەم کلاش چەك بوو، ڕۆژگاری گیرفانی تەنگ بوو، دەستیشی نەدەگەیشتە سەرووی دارخورماکان!!

لەژمارە سێزدەدا چەقیم، ژمارە پەنجاو شەستیش گەیشتنە بازاڕی چاپەمەنی و، پاش ئەوانیش چەندانی دیکە بەشارەزاو پسپۆڕان دران بخوێنرێنەوەو، بڕیاریان لەسەر بدرێت، ئاووڕیش لەمن نەدرایەوەو لەناو دۆسێیە پەڕپووتەکەیان دەرنەهێنام، بەم جۆرە چوار ساڵ لەناو

دۆلابێکی تاریکدا فڕێ درام، تیشکی هەوایەك لێی نەدام، لەپڕ پاش ئەو هەزارو چوارسەد شەست و یەك ڕۆژە، دەستیان برد لەدۆلابی تاریکیان دەرهێنام و، ڕۆژێك بەدوای نووسەرەکەیاندا ناردم و، نووسراوێکیان پێ مۆر کردو، تووڕیان دام.

- بیبەوە، بواری بلاوکردنەوەو چاپمان نەماوە!!

دانەرەکەم، هیواو ئاواتی شکستی هێنا، هەلسا ڕووی کردە دەزگەیەکی دی. پێش چەند ساڵێك بەرهەمێکی دیکەی بۆ چاپ و بلاوکردبووەوە، خوا هەلناگرێت پێشوازییان لێکرد، بەڕوویەکی گەشەوە وەریانگرتم. هەر ئەو وەرگرتنە بوو. نەمزانی لە چ شوێنێکدا بوو شاردیانمەوە، کۆبوونەوە دوای کۆبوونەوە کرا، ناوی من هەر نەبرا، دووساڵ قووتم خواردەوە، هەرکە دانەرەکەم بیپرسیایە، بە ڕستەیەکی کورت وەلامی دەدرایەوە:

- نۆرەی دێت، نۆرەی دێت!

نۆرەی چی! تا خاوەندی نانی تیری و ماست و پەنیرو مۆزو سندووقە سێوەکان وەستابان، من لە هیچ شوێنێك نەدەبینرام!!

لێرەیش نزیکەی هەزار ڕۆژێك بێ سۆراخ مامەوە، دانەرەکەم دۆستێکی ڕاسپارد، بەرپرسەکە گوتبووی:

- هێشتە یەك ساڵ بەسەر بلاوکردنەوەی بەرهەمەکەی پێشوویدا تێ نەپەڕیوە!!

کاتێك ئەم ڕستەیەی بەرگوێ کەوتبوو، دەمی بوو بووە تەڵەی تەقیو، چاوی ئەبلەق بوو بوو، لێپرسراوی کۆن چوو، لێپرسراوی نوێی لەشوێن دانرا. دانەرەکەم یادداشتێکی نووسی.

ئەوەنـــدەی نـــەبرد لـــەناو کـــەنتۆڕێك ڕەشـــنووس و دەستنووســـــدا دەریانهێنـــــام و، بەنووســـــراوێکەوە بـــە شارەزایەکیان دام، شارەزا خوێندبوومیەوەو بەگوێرەی دڵی وی بووم، لەبەدبەختی و چارەڕەشی دانەرەکەم ، شارەزا لەو شارە باری دەکرد، تا ڕۆژێکیان بەرەو ماڵ دەگەڕایەوە ماڵیان پێچرابووەوە، منیشیان لەگەڵ رەوە کتێبەکانی خاوەن ماڵدا لەکارتۆنێك پەستابوو، ماوەی سێ مانگی ڕەبەق لەناو پیرە کارتۆندا دەست بەسەرو بەندبووم.

کاتێکیش شارەزا سۆراخی خواردم و بەدەزگەی دامەوە، ماوەی ئەوە نەمابوو چاوی کاڵ لەچاپخانە هەڵبهێنم، لەم ئاقارەدا گیرم خواردبوو، چەند کۆبوونەوەیەکی دیکەیش کران، کەسێك نەبوو هەر بۆ ناو، ناوی من بهێنێت، ئێستە لێرەیش چوار ساڵی ڕەبەقم بەسەربردووە، ئەوەبوو بەهەشت ساڵ، خاوەنەکەم سەری خۆی لەدارو بەرد دەدات، هیچ بەهیچ ناکات، منیش منداڵێکی تەمەن هەشت ساڵانم، هەشت ساڵە دەمەوێت لەدایك ببم، فێری گڕوگاڵ و گاگۆڵکێ ببم، ببمە بزەی سەر لێوی بخوێنان، کەچی هێشتە هەر سەرکوت دەکرێم و، چاوی گەشم بۆ ژیان هەڵنەهێناوە!

پێی لێ دەنێم و دەڵێم ئەگەر نووسەرەکەم لەژمارە سێزدە ڕەشبین نەبووایەو کەمێك هەنگوین و ماست و پەنیرو نانی تیری و هێشووە مۆزی ببردایە، سمێڵی ئەم و ئەوی چەور بکردایە، بەشان باهۆوی ئەم و ئەویدا هەڵبدایە، ئەوکات منیش لەناو نووسراوەکاندا بزەی سمێلم دەهات و دەبوومە بابەتی دەمەتەقێی سەر مێزی مەیخانەو چاخانەکان و، هەر نەبووایە پێشکەش بەچەند نووسەرێك دەکرام، کە بڕێکیان لەدەوری قەلاتدا دەیانفرۆشتمەوە!.

هەولێر ١١-٧-١٩٩٠

ئاپوورەو لافاو

لەناو چەقی شاردا ئاپوورەی ڕێبوار شارەزەردەواڵە بوو، شۆستەکانی ئەم بەرو ئەوبەر بە وردەفرۆش و، شەقامەکانیش بەگالیسکەی میوە فرۆش و شەکرو برنج و شیرینی و سەوزەو خورماو بیبسی و پەتاتە فرۆش تەنرابوونەوە، شۆستەکەی ئەو بەرەوەیش بڕێك منداڵی ڕۆژنامەفرۆش دەواری گۆڤارو ڕۆژنامەکانی خۆیان لێ هەڵدابوو، ئاپوورەیەك دەوری لێ دابوون، مانشێتە جۆراوجۆرەکان زمانی هەواڵێکی ساختەیان لێ دەردەهێنان. ئەو لاتریش شیرفرۆش و پارە گۆڕەرەوەو پینە دۆزەکان، لەمێژبوو بۆ خۆیانیان تاپۆ کردبوو، پۆلیسی هاتووچۆیش لەولاوە زەقەی چاوی دەهات و، ڕێبوار گالیسکە ڕێیان بە ئوترە جۆراوجۆرەکان نەدەدا، تەنانەت شاوریش لێ بدەن، شاوری پۆلیسەکانیش شەرم دایگرتبوون، ترەفیك لایتەکان مانیان گرتبوو، یاسای هات و چۆش خۆی لەسێدارە دابوو! پاڵەوانەکە پەلەی بوو، دەیویست بگاتە گەڕەکی خۆیان و، کارەکانی ئەنجام بدات، هەندێك گۆڤارو کتێبی هەمەڕەنگی لەبن هەنگلدا بوو، نەیدەزانی کامیان بەر چەقۆی خوێندنەوە بدات، ئاپوورەکان ڕێیان لێ تەنیبووەوە، دەرزیت

هەڵـــدابا بـــەر ســـەریش نەدەکـــەوت، منداڵـــە وردکـــەکان بەئاسمانی کاتەوە دەیانقۆستەوە.

پاڵەوانەکـە بێزاربـوو، ئـەم ئـاپوورە یـاخی بـووەی لـەلا ببووە تەگەرەو کۆسپێکی بەردەم یاساو نەریتی شارستانی، ئەوەتــە هــەموو جارێــك یاســا دەســت دەداتــە تفــەنگ و شمشێرو نێزەو، بەگوللەی بڕگەکانی خۆی ئەم سەنگەرەیان لێ وەردەگرێتـەوەو، چـەقی ڕێگـەو شۆسـتەکانیش شـایی و بـەزمی هەڵپـەڕکێی خۆیـان لێ سـاز دەدەن و، حـەوت ڕۆژو حەوت شەو زەماوەند ساز دەدەن و گـۆرانی و لاژە دەچڕن، کەچـی لەچـاوترووکانێکدا هەرکـە پۆلیسـەکان دڕیـان بـە تاریکایی شـەو داو لـەودیوی ترەفیك لایتەکانـەوە بزربوون، گالیسکەو وردەفرۆش و ئیکسپایەرفرۆش ناوچەقی ڕێگـەو شۆســتەکان دەتەننــەوەو، گوڵەبــەرۆژەی بەنــدی یاســاکان دەترووکێنن و، بگرە توێکڵەکانیشیان قووت دەدەن!

ئۆتۆمبیلێك پێش پاڵەوانەکە، سنگی نابووە بـەر شـەپۆلی ئـاپوورەی ڕێبـواران و، گالیسـکەکان، زۆر دژوارو، هێـدی هێدی، سـەوڵی بـەرەو پێشـەوەی دەهاویشـت، شـوفێرەکەی کەمانچەی تووڕەیی دەژەنی، ئەمیش دەروونـی سـیخناخ پـڕ لــەجنێو ببــوو، جنێوەکــان دەڕژانــە ســەر شۆســتەی پــڕ لـەئاپوورەو چـەقی ڕێگـە پـڕ لەگالیسـکەو وردە فـرۆش و ڕێبوارەکـــان، بـــەدەم و چـــاویاندا دەهاتـــە خـــوارێ و، ختووکـەیان دەهاتـێ و پـێ دەکـەنین و زوڕنایـان بـۆ ترەفیـك لایتەکان لێ دەدا.

پاڵەوانەکە تەل بێ دەنگیی پچڕاندو بەو ئاپوورەی گوت دەوری پاکەت فرۆشێکیان دابوو: (پێم کرابا ئاگر کوژێنەوەم دێناو، هەموو ئەم گالیسکەو وردە فرۆش و ئاردفرۆش و شەکر فرۆشەم پێ دەخوساند، جا بزانم کێ دەیوێرا، توخنی چەقی شارەکە بکەوێت!!).

دڕی بە ئاپوورە داو ماوەیەك بەشەقامە جەنجاڵەکەی دیکەدا شۆڕبووەوە، کووچەیەك قووتی داو هەڵی لووشی، لەدەرگەیەك وەژوور کەوت، ماندوویەتی جلەوی لێ ستاندبوو، قەرەوێڵەکە باوەشی بۆ گرتەوە!

فەرمانی دایە کرێکارەکان، شۆفێرەکان، شەقڵ و، گرێدەریان ئامادە کرد، ئەندازیارەکان ئامادەبوون، گلاّبەو عەرەبانەی دووی مەکینەکان ڕیزکران، چەند پۆلیسێك سواری پیکابەکان بوون، بەو بەیانییە زووە ڕوویان کردە شەقامی شار، لەو لاوەیش دوو سێ ئۆتۆمبیلی ئاگر کوژێنەوە بەشاورو شووت لێ دانی بڵندەوە گەیشتنە جێ و، لاکەناریان گرت، سەرۆکی پۆلیسی شار بەخۆی و پاسەوانەکانیەوە گەیشتن! سەرۆکی شارەوانی مایکرۆفۆنێکی هێناو فووی پێدا کرد:

ـ برادەرینە، خەڵکی شارە خۆشەویستەکەمان، ئێمە لەپێناوی ئێوەدا ئەم کارە دەکەین، ئەم چەقی ڕێگەیە چەقی پایتەختە خۆشەویستەکەمانە، ڕێگەی هەموومانە، نابێت کەس داگیری بکات، یاسا بۆ ئۆتۆمبیل و پیادەو ڕێبوارانی تەرخان کردووە، تکام ئەوەیە هەرکەسەو گالیسکەی خۆی

بکێشێتەوەو لەم دەوروبەرە دووربکەوێتەوە، تا بەر شەپۆلی ئاوو زاری شەقڵ نەکەوێت.

ئاپوورەی خاوەن گالیسکەو منداڵە وردەفرۆشەکان پەموویان لەگوێی خۆ نابوو، هیچیان نەدەبیست و لەشوێنی خۆیشیان نەبزووان!

سەرۆکی شارەوانی فەرمانی بەشەقڵ و ئوتری ئاگر کوژێنەوەکان دا، شەقڵ زاری لێ خستە کارو، نەڕەی ڕۆژە ڕێیەك دەچوو، کەوتە وێزەی گالیسکەکان، هەر گالیسکە بوو، بەشەکرو چاو سابوون و میوەو وردەواڵەوە بەرز دەبووەوەو دەچووە گەرووی شەقڵەوەو لەناو (گەلابە)دا ڕۆدەکرا، ئاپوورەکە ئەوەی پێکرا هەرکەسەو گالیسکەی خۆی ڕزگار بکات، فڕکان فڕکانێك بوو، تەپ و تۆز بەردەم ڕۆژی گرتبوو، شۆستە لەتەماشاکەراندا جمەی دەهات، ئەمجار ئۆتۆمبیلی ئاگر کوژێنەوەکان سۆندە گەورەو درێژەکانیان دەرهێناو، ئاوە بەتەوژم و تیژەکانیان بەرەڵڵا کرد، لافاو هەستا شەقامەکەی گرتەوەو، هەر ئاردو شەکرو برنج و چاو سەوزەو میوە بوو، سەر لافاو کەوتبوو، بەشەقامی لای سینەماکەدا شەپۆلی دەدایەوەو چەند منداڵێکی هێلکەفرۆش بەخۆیان و سندووقە هێلکەوە سەر لافاوەکە کەوتبوون، قووتیان دەخواردەوە، خەریك بوون دەخنکان!

لافاوێکی بێ سنوور هەڵسا، بەشەقامی بەردەم یانەی کۆندا ڕووەو گەڕەکی جووەکان کەوتە ڕێ و گالیسکەو

تايەو كەلوپەل و شت و مەكی سەر لافاوەكە دڕیان بەیەك دی دەدا، لەخوارووی شارەوە هەر گالیسكە شكاوبوو لەئاوەڕۆ كەنار دەكەوت.

سەرۆكی شارەوانی هەستی بەبەهێزی خۆی دەكرد، گەز گەز بالآی دەكرد، هەستی دەكرد یاسا سەروەرە، یاسا هەموو شتێكی پێ دەكرێت، دەیبینی باخچەی شارو گۆڕەپانە مەزنەكەو، شەقامەكانی دەورووبەر پاك و خاوێن و چۆڵ و هۆڵن!

بزەی دەهاتێ و دەیگوت: ئەمە شارە، ئەمە پایتەختە، ئەمە یاسایە!

هەر یاسا دەتوانێت ئەم سەركەوتنە مەزنە وەدەست بهێنێت!

پشتی لەخەڵكەكە بوو، ئاوڕی دایەوە، لەدیوی لای سینەماكەوە، ئاپوورەیەك خەڵك بەخۆیان و گالیسكەوە، بەرەو ڕوویان دەهاتن، بەردو بەردەقانێ و كوتەك و هێلكەی پیسیان كردبوونە چەكی دەستی خۆیان، ددانیان جیڕ كردبووەوە، ئاگری تووڕەیی لەڕوویان دەپژاو دەباری، تا دەهات نزیك دەبوونەوە، بەچەكی دەستیان هێرشیان دەهێنا، بەردیان لەسەرۆكی شارەوانی دەگرت، هێلكەی پیسیان بۆ كرێكارەكان فڕێ دەدا، هەر كرێكاربوو بەهەڵەداوان ئەو ناوەی بەجێ دەهێشت و خێرا خۆیان لەئۆتۆمبێلەكان دەپەستاو هەڵ دەهاتن!

سـەرۆكی شـارەوانی واقـی ورمـابوو، دەم و زاری تەرەكیبوو!

ئاپوورەكـەی لێ نزیـك بـووەوەو بـەر بـەردو هێلكـە پیسـۆكەیان دا، بەردێك بەر تـەوقی سـەری كـەوت و، چـەند هێلكـە پیسـۆكەیش بەردەم و چاوی كـەوتن و چۆڕاوگەیان بەسـت. پاڵەوانەكـە لـەوێ زەق زەق سـەرنجی دەدا، زاری ببووە تەڵەی تەقیو، چەند هێلكە پیسۆكەیش بەرسەری وی كـەوتن، دەسـتی برد پاكیـان بكاتـەوە، بـەردێك بـەر تـەوقی سـەری كـەوت، زۆری ئـێش پـێ گەیانـد، لەئەژمەتـدا خـۆی راپسكاند لەسەر قەرەوێڵەكە بەر بووەوەو، چاوی كلۆوفاند، لەبن مێچی ژوورەكە ڕستەیەكی خوێندەوە:

چەقی شار.. بێ تەقە گیرایەوە!!

هەولێر ٢ -٢-١٩٩٧

مانگی دەستکرد

ساڵ دوو هەزارو دەیە، نووسەرێك بەرانبەر بەکەناڵی (زێڕین)ی ئاسمانی ڕۆنیشتووەو، پەڕتووکە بەرگ ئەستوورە زەبەلاحەکەی دەستی لەسەر مێزەکە داناوەو، قەیتانە ڕەشەکەی لەو لاپەڕەیەدا هەڵکێشاوە، کە گەیشتووەتە خوێندنەوەی و، ڕووداوی ناو پەڕتووکەکە بەسەرهاتی لەناوچوونی ئەمپراتۆریەتی بەردین دەگێڕێتەوەو، چۆن شاری (نەزۆك) بەر شالاّوی هێرشی شیر بەدەستەکانی دوژمن کەوت و، چۆن منداڵە ساواو بەرمەکەکانیان لەدایکان کردو، ژنە زوڵف شۆڕەکانیان لەبەرداو، پیاوەکانیشیان قۆڵ بەست کردبوون و، مەڕو ماڵاتەکانیشیان بەرەو ڕۆژهەڵات کردبوونەوە!!

ئەم نووسەرە، بەدەگمەن پەردەی تەلەڤزیۆن سەرنجی بەلای خۆیدا ڕادەکێشێت، ڕێکەوت وای کرد، پل بەدوگمەی کەناڵی (زێڕین)دا بنێت و، گوێی لەبێژەرەکە بێت بەوپەڕی شادی و بەبزەو زەردەخەنەوە بەبینەران ڕابگەیەنێت کە شەوچەرەی ئەم شەویان لەگەڵ شاعیرێکی ئاوارەی دوور وڵاتدا دەبێت و، نمرەی تەلەفۆن بەبینەرانی شارەکانی وڵات ڕادەگەیەنێت، بەتەلەفۆن پرسیار لەشاعیری بلیمەت و

خاوەن ئەزموونی دوورو درێژ بکەن و گوێ لەوەڵامە بەپێزو داهێنەرەکانی بگرن!

لەستۆدیۆی کەناڵی تەلەفزیۆندا، بێژەر لەسەر کورسییەك ڕۆنیشتووەو مێزێکی لەبەردەمدایە دۆڵکەیەکی پڕ ئاوو پەرداخێك و چەند ئامێرێکی تەلەفۆن و فاکسی لەسەرەو، پەردەیەکی تەلەڤزیۆنیشی لەلاڕاستەوەیە، لەستۆدیۆیەکی دیکەی تەلەڤزیۆنی لەشاری (گردێ)وە شاعیری دوورە وڵات لەسەر کورسییەك ڕۆنیشتووە. مێزێکی درێژی لەبەردەستدایە، پەردەیەکی تەلەڤزیۆنیی لەتەنیشتەوەیە، کە بینەر بەتەلەفۆن دەتوانێت قسەی لەگەڵ بکات و، گوێی لەوەڵامەکەی ببێت. جگە لەئامێرێکی تەلەڤزیۆن کە کاکی بێژەرو شاعیر تەماشای دەکەن، خۆیانی تێدا دەبینن. لەستۆدیۆی یەکەمدا چەند کامێرایەکی تەلەڤزیۆنی و لەستۆدیۆی دووەمدا چوار کامێرای تەلەڤزیۆنی دانراوون، لەستۆدیۆی یەکەمدا کامێراکان ڕوو لەبێژەرن و لەدووەمیشدا چوار کامێراکە لەچوار شوێنی جیاجیاوە ڕوویان لە شاعیرە.

دوو سێ بوتڵی سپی و چەند پەرداخ و چەند قاپی مەزەو زەلاتەو گۆشت و جەرگ و گورچیلەی برژاویش لەناو قاپدا لەبەردەم شاعیردا لەسەر مێزەکە دانراوون!!

بێژەرەکە پێش ئەوەی بینەران پرسیار بکەن، وا بەباش دەزانێت چەند پرسیارێك لەشاعیر بکات، دەفەرموێت لەبەرئەوەی شاعیری ئەم شەومان ئەوەند ناسراوە پێی

ناوێت لەکورتەی ژیان و لەخەرمانە دیوانەکانی بدوێین، یەکسەر دەچینە نێو شەو چەرەکەمانەوەو لێی دەپرسین:

- کاکە گیان، بەڕای تۆ مەی نۆشین چ پێوەندییەکی بەشیعرەوە هەیە؟!

شاعیری دوور وڵات، لەستۆدیۆکەوە پەرداخەکەی بەرز دەکاتەوەو تا نیوەی هەڵدەدات و، دایدەنێتەوەو، ملچە ملچێکی بۆ دەکات، بە پالێمی (پایین)ی قۆڵی چاکەتەکەی لێوی دەسڕێت و، دوو سێ کەوچك مەزەو زەلاتەیش بەو دیودا دەکات و، مژێك لەجگەرەکەی دەدات و، چاویلکە خوارەکەی ڕاست دەکاتەوەو دەست بۆ بۆینباغەکەی دەبات و ئەم جار دەڵێت:

- ئەوەی ڕاستی بێت، تا ئێستە پرسیاری قورسی لەو جۆرەم لێ نەکراوە، تۆ دەتەوێت تاقیم بکەیتەوە، یان دەربارەی خەرمانی دیوانەکان و سەرگوزەشتەم پرسیارم لێ بکەیت؟

هەر چۆنێك بێت، من وەڵامت دەدەمەوە.

بەلای منەوە مەی ڕەگ و ڕیشەی شیعرە، شیعرەکانم لەناو بەرمیلێك مەیدا دەشۆمەوە، پاشان هەڵیان دەهێنجێنم. نایانبینیت بۆنی (مەی)یان لێ دێت؟ لای من مەی ڕووبار بووایە هەموو ساڵێك خۆمم تێدا دەشوشت بەمەلەوانی ئەم کەنارو ئەو کەناریم دەبڕی و تێیدا قووتم دەخواردەوە!! زەریا بووایە دەبوومە ماسی و هەڵم

دەلووشی!! بۆئەوەی هەر شیعری ڕەسەنی لێ هەڵێنجێنم و بۆن و بەرامەی بەلووتی خوێنەراندا بدەم!

مـەی لەشـیعرەو شـیعر لـە مـەی!! بۆیـە پێوەنـدیی هەردووکیان بەلای منەوە ژیانەو ژیانیش بێ هەردووکیان مردنە!!

بێژەر پرسیارێکی دیکەی بۆ ئامادە دەکات: باشە لەم بزووتنەوە نوێخوازییەدا هیچ شاعیرو ڕەخنەگرو نووسەری دیکەت لەگەڵ نەبوو؟

پێش ئەوەی شاعیر وەڵام بداتەوە، پەرداخە مەیەکەی تەواو فڕ دەکات و، شیشە گۆشتێك هەڵدەگرێت و، دانە دانە قاژە گۆشتە برژاوەکانی لەدەو دەنێت و، کاکی بێژەر لەم لاوە خۆی پێ ڕاناگیرێت لیك لەدەمی ڕێچکە دەبەستێت و، بەبەرچاوی بینەرانەوە کلینیکسێك دەردێنێت و، دەمی خۆی دەسڕێت.

شـاعیری دوور وڵات شیشـە بەتاڵەکـە دادەنێتـەوەو، بەچمکی چاکەتەکەی دەمی دەسڕێت و بەنرخە نرخ دەڵێت:

. ببورە.. دەمویست شیشە گۆشتەکانی دیکەش بەتاڵ بکەم!! تا شەوچەرەی ئەم شەومان بەلەزەت تر بێت!!

پرسـیارەکەت پێویسـت بـە وەڵامێکـی دوورو درێـژ دەکات.. ئەو ڕێڕەوی نوێخوازییەی من.. تەنیا هی خۆمەو خۆم داهێناوە!! کەسم دەگەڵ نەبووە!! کوا کام شاعیر داهێنانێکی وەك چامەی (هێلکەی دووگیان)ی گوتووە!! کام شاعیر چامەی (نانی نەخوراو)ی گوتووە!!

کام شاعیر وێنەی (دڕکە زێ سک پڕەکان)ی داهێناوە!! کاتێك من ئەو نوێخوازییەم داهێنا، شاعیرەکان هێشتە لەناو دۆشەکی سەروای سواودا پرخەیان دەهات!! کەس بێدار نەبوو تەنیا خۆم و پەرداخەکەم و بوتڵی مەی نەبێت!!

بێژەر لەبەرخۆیەوە دەڵێت:

. دەك ماڵی درۆت وێران بێت، بۆ خۆت و ڕاستیت، خۆ خەریکە ستۆدیۆکەمان بەسەردا داڕووخێت!! ئەی ئەوە نەبوو شاعیرانی شاری (زێ) و شاری (ڕێ) پێش تۆ شیعرە نوێیەکانیان دەگوت و بڵاودەکردەوەو، چەندین کۆڕیان لەمەڕ دەگێڕاو لەپەردەی تەلەڤزیۆنی شاری (زێ) وە بڵاویان دەکردەوە، تۆیش لەشاری (گردێ) لاقی نووستنت لێ ڕاکێشابوو!!

زڕەی تەلەفۆن دێت و بینەرێك و دوو بینەرو سێ بینەر پرسیاری خۆیان دەکەن. شاعیر دەست ڕادەوەشێنێت و کەف دەچەرێنێت و مەزەی هەمەڕەنگ بەو دیودا دەکات، پێش ئەوەیش پەرداخە مەی هەڵ دەدات و لەوەلامی پرسیارێکدا دەڵێت:

- بێ من شیعر کۆچ دەکات، زوڵفەکانی دەپتورکێن، چاوەکانی لێلاییان دادێت، سەرواکانی بزر دەبن، بێ من شیعر بەلادا دێت و، بەدەستی شاعیرە نەزانەکانەوە گۆڕی بۆ هەڵ دەکەنرێت!! کەواتە من هەبم شیعر دەبێت!! کە من نەمام فاتیحەی شیعر دەخوێنرێت!!

لەم کاتانەدا بینەرێك پرسیارێك دەکات: ئایە ڕای شاعیر دەربارەی چارەنووس و خاك و شیعری پاشەڕۆژ چییە؟

شاعیر دەیەوێت وەڵام بداتەوە، لەپڕ وێنەی شاعیر لەسەر پەردەی تەلەڤزیۆنی لای دەستە ڕاستی بێژەرەوە نامێنێت.

بێژەر هەڵ دەداتێ:

ـ بینەرە بەڕێزەکان.. داوای لێبوردن و پۆزشتان لێ دەکەین، وابزانم هەڵەیەکی تەکنیکی ڕووی داوە. هەڵەکە چاك بکرێتەوە.. شەوچەرەکەمان تا سەر بەردەوام دەبێت!

کەچی چەند خولەکێك بینەران واقیان وڕ دەمێنێت و، چاو دەچەقێننە دیمەنە ڕاوەستاوەکەی سەر پەردەی تەلەڤزیۆنەکە. لەپڕ بێژەر دووردەکەوێتەوە:

. بینەرە خۆشەویستەکان.. دیسانەوە داوای لێبوردن و پۆزشتان لێ دەکەین، کە ناتوانین شەوچەرەکە تەواو بکەین، چونکە هەر ئێستە ئەم هەواڵە بەپەلەیەمان لەکەناڵی (بی بی ئێن)ەوە پێ گەیشتووە. ئەو مانگە دەستکردەی ڕاستەوخۆ شەوچەرەکەی دەگواستینەوە، ئاودیوکرا.. ببوورن ئاودیوکرا!!

هاوینی ١٩٩٦

کەروێشك

لەمامۆســـــتاکەتەوە بیســــــتبووت کـــــە کەروێشــــــك گیانلەبـەرێکی شـوومەو، لەڕێ و باناندا تووشـی بەتووشـی مرۆڤـــەوە بێـــت هێمـــای نەگبـــەتی و ڕووداوی خـــراپ دەگەیـەنێت. لـەپاڵ ئەوەیشـدا کەروێشـك نیشـانەی زاوزێ کردنـی زۆرو سـێکس و ئـارەزووی سێکسـی دەگەیـەنێت، ئەگەرچی چل ڕۆژ جارێك دایکانەو باوکانەی ئەم گیانلەبەرە جووت دەبن، بەڵام هەر دایکانەیەك لەچوار بێچوو تا سێزدە بێچوو، بگرە زۆرتریش بەیەك سك دێنێت! لـەناو خەڵکیشـدا بـاوە کـە گۆشـتی کەروێشـك دەخورێـت و، هەنـدێك کۆمەڵـە خـــەڵکی دیکـــەیش هـــەن گۆشـــتی کەروێشـــك نـــاخۆن، چ کەروێشکی ماڵی، یان چیاو دەشت و بیابـان بێـت، بیـانووی ئـــەوە دێننـــەوە ئـــافرەت ئاســـا ســـکی پـــڕ دەبێـــت، بگـــرە بیانوویـەکی سەرسـوڕهێنەریش قـوت دەکەنـەوەو شـێوەی گوێ درێژیی ئەم گیانلەبەرە بەگوێ درێژیی (گوێ درێـژ)ەوە دەبەســتنەوەو ناوەکـــەی وا لێـــك دەدەنـــەوە (کەرگوێچـــك) بووبێـــت و، وردە وردە بووبێتـــە (کەروێشـــك) بۆیـــە (بێـــز) لەخواردنی گۆشـتی ئـەم گیانلەبـەرە بەسـتەزمانە دەکەنـەوەو دەڵـێن لـــەکاتی سەربڕینیشـــدا دەقیـــژێنێت و وەك دایکـــی جەرگ سووتاو هاوار دەکات، لەخۆڕا ئـەو گۆشـتەی لەخەڵك

بـێ بـەش دەکـەن، کـە ئەگـەر لـەناو ڕۆنـدا سـووربکرێتەوە لەگۆشتی مریشك و قەل جیا ناکرێتەوە.

بـۆ ئـەم مەبەسـتەو، بۆئـەوەی بـەهۆی نالـەباری بـاری ئابووری و کەم دەرامەتی و ئابلووقەی چەندین لایەنەوە، کە کارێکی وای کرد سالّی جارێکیش نەتوانن گۆشت بکڕن و، گۆشت بخۆن و، گۆشتاویش فڕ بکەن، دۆست و برادەران بیرۆکەیەکی باشیان دانێ، کە بڕێك کەروێشك بەخێو بکەن و، سووچێکی باخچە بچووکەکەی بـۆ تـەرخان بکـەن و، لەئەنجامی زاوزێوە تێر تێر گۆشتی سوورکراوەی نێو ڕۆن بخۆن و بین و تینی چاوتان بەهێزتر بکەن. بەپەلە ویستت ئـەم پرۆژەیـە جێبـەجێ بکـەیت، ناسـیاوێك جووتێـك کەروێشـکی مێینـەی پـێ بەخشـین، بـەدوای نێرینەیەکـدا دەگەڕایت.

لەسـەردانێکی مـالّی خوشـکەکەتدا، کـە لەگونـدێکی دووری ئەو پێدەشتەی ئەو لاوەن نێرینەیەکی گەنم ڕەنگی و مێینەیەکی ڕەش و سپیت پەیداکرد. لەناو کارتۆنێکدا بەو گـەرمای هاوینـە گەیاندنتـە شـارو چـوار کەروێشـکت لەسووچێکی باخچە بچکۆلّەکەدا بەرەلّا کرد.

قۆرتێکت هەلّکەندو، جۆرە هێلانەیەکی کونجاوت لەژێر دارتووەکـەدا دروسـت کـرد، بـۆ گیـاو گۆلّـەیش، لـەبازاڕ سـەوزەو تەڕەتوولـەو کـەرەوزت دەکـڕی و، دەتهێنایـەوەو دەرخواردی کەروێشکەکانت دەدا، بەیانیان سەر لەزوویش بەگونیەیەکـەوە دەچـوویتە نـاو گۆڕسـتانەکەی نزیـك

بەگەڕەکی ئەولاتانەوەو گونییەك گیاو گۆڵەت دێناو یەك دوو ڕۆژ خۆراکی کەروێشکەکانت دابین دەکرد،سەرەڕای پاشماوەی زۆرکەمی ئەو چێشتە کەمەی هەفتەی جارێك یان دووجار لێتان دەناو دەمایەوە، جگە نانە ڕەقە، کە هەردوو کەروێشکی ناسیاوەکەت باش فێری خواردنی ببوون.

ئەم هەوڵ و کۆششەت بۆ ئەوەبوو چوار کەروێشکەکە زاوزێ بکەن، بێچووەکان گەورە ببن، سەریان ببڕیت، گۆشتەکەیان سووربکەیتەوە، خۆت و منداڵەکانت لەم بێ گۆشتییەدا تێر گۆشت بخۆن.

زانیاریی زۆرت لەبارەی کەروێشکەوە پەیداکردبوو، کاتی خۆشی یەکەمین جار ئاشنایەتیت لەگەڵ کەروێشکدا پەیداکرد، خۆیشت سەرت لێ سوڕدەمێنێت. بەرەو کێڵگەکانی خاڵوانت دەچوویت، لەگوندەکەوە بەتەپۆڵکەو بەرزاییەکاندا هەڵ زنایت، بەبانە پان و پۆڕەکەدا تێپەڕیت و، بەرەو دەشتاییە نزمەکە شۆڕ بوویتەوە، بەهارێکی ڕەنگین بوو، دەغڵ و دان و گیاو گۆڵە ئەو دەشتەیان شین کردبوو، لەپڕ لەناو کێڵگە گەنمێکدا کەروێشکێکی زل سڵەمییەوەو بەبەر چاوتەوە دەرپەڕی و بەناو دەغڵ و دانە تازە شین بووەکەدا لەچاو بزر بوو.

هەر ئەو ماوەیە ئامۆزای باوکت سەری لێ دان و، لیپۆشێکی لێ بەشاندا کردو بەرەو ئەو چۆڵەوانییە لەگەڵ تۆو باوکتدا، بۆ ڕاو، بەڕێ کەوتن.

لەدۆڵێکدا کەروێشکێکی زلتان هەڵساند، ئامۆزاکەی باوکت نیشان شکێنێکی دەست ڕاست بوو، بۆی دانیشت و هەرکە تەقەی کرد، کەروێشکەکە لەو دوورەوە لنگاو قووچ لێی کەوت، پڕتان دایەو گەیشتنە سەری و، بەو چەقۆیەی پێتان بوو سەرتان بڕی. کاتێك بەرەو ماڵ بوونەوە، دایکت کەروێشکەکەی بردە سەر کانیی گوندو لەوێ پاکی کرد. بۆی گێڕانەوە کە کەروێشکەکە دایکانە بووەو (نۆ) بێچووی لە سکدا بووە. ئیدی لەوکاتەوە دەتزانی کەروێشك تەنیا گیانلەبەرێکە بەیەك سك ژمارەیەکی زۆر بێچووی دەبێت.

شوومی و نەگبەتی کەروێشك تاقی کراوەتەوە، مامۆستاکەت دەیگێڕایەوە کە لەگوندەوە، لەگەڵ ژمارەیەك قوتابیانی پۆلی شەشدا بەرەو مەڵبەندی قەزا دەچن، بۆ تاقیکردنەوەی بەکەلۆریا، لەڕێگە کەروێشکێکیان تووش دەبێت، کە تاقیکردنەوە تەواو دەکەن و، دواتر ئەنجام دەردەکەوێت، دەبینن تەنیا قوتابیەکیان چییە سەرنەکەوتووە.

هەموو ئەو بیرە کۆنە ورووژاوانەت پشت گوێ خست و، بەوپەڕی ئارەزوومەندییەوە، چاودێری کەروێشکەکانت دەکرد.

ڕۆژێکیان هاتیتەوە خێزانەکەت پێی ڕاگەیاندیت کە یەکێك لەکەروێشکەکان خەریکی پەڕۆ پاتاڵ بردنە کونەوەیە، ئەو گیانلەبەرە بۆئەوە پەڕۆو پاتاڵ دەباتە

کونەوە بۆئەوەی کە بێچووی بوو بکەوێتە سەر ئەو پەڕۆیانەو لەناویاندا گەورە ببێت.

پاش چل ڕۆژ بێچووی دەبێت و، دێتە دەرەوە، باوکانەکە بۆنی پێوە دەکات و، دەست بەجێ کاری خۆی لەگەڵدا ساز دەدات و جووت دەبن، ئیدی تا چل ڕۆژی دیکە توخنی ناکەوێت.

ماوەیەك ئاوی چاوی چاوەڕوانیتان داهات، لەپڕ ڕۆژێك بێچووە کەروێشکێکی ڕەش و سپی هاتە دەرەوە، پاشان بوو بە دوو، بەسێ، بەحەوت بێچووە کەروێشك، دانەیەکی سپی جوانیان تێدابوو، دراوسێ و ئەوانەی دەیانبینی دڵیان لێ دەچوو.

کەروێشکیش مێملّی هەیە، ئەویش پشیلەیە. بۆرە پشیلەیەکی زل فێری کەروێشکەکان بوو، سەرەتا ئەو بێچووە سپییەی خوارد، بەدوایدا گەڕایت، پاشماوەکەیتان لەبن دارە تووەکەدا دۆزییەوە.

بێچووەکان نەیان دەتوانی لەباخچەکەدا مڵ و مووش بکەن لێیان پەیدادەبوو دەیقەپاندن. تۆیش کەوتیتە چاودێری بۆرە پشیلەو چەند بێچووە کەروێشکتان پێ گەیاند، باوکانەکە لەناو ئەو ڕەوە بێچووانەدا دوو دانەی ڕاودەنان، ڕێی نەدەدا لەکون بێنە دەر، پاشان زانیتان ئەو دووانە نێرینەن و، کەروێشك ڕێ نادات لەنێرینەیەك پتر لەناو ڕەوە کەروێشکێکدا هەبێت!!

جارێك، دووجار. دوو سێ لەو بێچووانەتان سەربڕی و، لەبەر قسەو قسەڵۆكی خەڵكی و بێزهاتنەوە لەخوێن و زاوزێی كەروێشك و (گوێ)ی درێژی كەروێشك، لەناو ڕۆندا سوورتان دەكردەوەو، بەقێزو بێزەوە، دەتانخوارد، بەڵام چێژی لەچێژی گۆشتی مریشك كەمتر نەبوو!

كیژێكی ناسیاوتان، كە لەكۆلێژ دەیخوێند، لەگەڵ دەستە خوشكێكیدا ڕێیان كەوتە ماڵتان، نیوە ڕۆژەیان نەكردبوو، بەخۆیان چێشت و گۆشتیان گەرم كردەوە، تێرو پڕیان خوارد. پاشان دەست بەباسكردنی خۆشی و بەچێژی گۆشتی كەروێشك كرا. لەو مشت و مڕەدا سوێندیان خوارد كە گۆشتی كەروێشكیان نەخواردووەو، بەتامەزرۆوەن بیخۆن. ئێوەیش پرسیتان:

- ئەی ئەو گۆشتەی نیوەڕۆ خواردتان چی بوو؟
- ئەوە گۆشتی مریشك بوو!!
- مریشكی چی! ئەوە گۆشتی كەروێشك بوو.

بەخوا ئەوەندە خۆش بوو، چێژی هەر تەواو نابێت.

حەزدەكەم ڕۆژێكیان بچمە بازاڕو كەروێشكێك بكڕم و بەو شێوەیە بۆمان سوور بكەنەوە.

تا دەهات ژمارەی بێچووە كەروێشك زۆرتر دەبوو، تۆیش شانت لێ بەلادا كردبوو، لەلایەك گۆشتی كەروێشك، لەلایەكی دیكەوە پاسەوانی كردنی بێچووەكان لەپشیلە بۆر، كە پڕی دایە دانەیەكی دیكەو، بەسەر دیواری

دراوسێکەتاندا ڕفاندی و دادو هاواری ئەوان و منداڵەکان سوودیان نەبوو.

یەکێك لەدایکانەکان بێچووەکانی بەخێو نەدەکرد دەتویست بیخەیتە کونەوە شیریان بداتێ، لەکوندا مردار بووەوە، یەکێکی دیکەیشی لەگەڵدا مردار بووەوە، کە حەوت بێچووی لەسکدا بوو.

دار تووەکەتان لەتەنیشت دیواری باخچەکەوە ڕووەو ئاسمان هەڵزنابوو، پشیلە بۆر خۆی پێدا شۆڕ دەکردەوەو بەناو ئەو هەموو داوو تێڵبەندانەی دروستان کردبوو خۆی دەگەیاندە بێچووەکان. ئێوارەیەك زیکەی لێ هەڵساندن، بەدەم زریکەوە پڕتان دایەو لەناو لقی دار هەنجیرەکەی ئەم لاوە دەستت لەبینەقاقەی پشیلە بۆرنا، کە لاقی بێچوویەکی بەدەمەوە بوو دەیزیکاند، توند توند قوڕگت گرت. بێچووەکەت لەدەم دەرهانی. لاقی شکابوو. پاش دوو ڕۆژ مرداربووەوە.

دارکارییەکی باشی پشیلە بۆرت کرد، گونیەکت هێناو لەناو گونیەت پەستاندو، لەژێر مەنجەڵێکی گەورەت دانا، تا سبەینێ لەوپەڕی شارەوە بەرەلای بکەیت و، بەوناوەدا نەیەتەوە.

دەڵێن پشیلە کوشتن دەبێتە هۆی کارەساتی دڵتەزێن بۆ ئەو کەسەی بیکوژێت. بەلام تۆ نیازی ئەوەت نەبوو پشیلە بۆر بکوژێت. گوێت لێ بوو لەژێر مەنجەڵەکەوە مرخەمرخی

دەکـرد. کـە ڕۆژ بـووەوە سـەری مەنجەڵەکـەت هەڵدایـەوە پشیلەکە گیانی سپاردبوو.

خـۆت و خێزانەکـەت نیگـەران بـوون، بەتایبـەتی خێزانەکـەت دەترسا منداڵـەکان شـتێکیان بەسـەربێت. هـەر پرتەو بۆڵەی بوو.

بۆ ئێوارە هاتیتەوە دیتت هـەر پێنج منداڵەکەت لـەرزوتا گرتـوونی و لـەناو جێگـەدا ڕاکشـاون و، پرتـەو بۆڵـەی خێزانەکـەت سـەرو دڵ و دەروونـی گرتیـت. بڕیارتـان دا هەرکـە منداڵـەکان چـاك ببنـەوە، چـی کەروێشـك هـەن، بەدایکانەو باوکانەوە سەر ببڕن.

لەدڵی خۆتاندا گوتتان:

ـ ئەمـەیش بـەزمی ئابڵووقـەو بـێ گۆشـتی و ئـەوەیش بەزمی کەروێشك و گۆشتی کەروێشك بوو!

هەولێر١٥. ٨ . ١٩٩٨

دراوسێ

زۆر جارم لێ بیستبوو سکاڵای لەدەستی دراوسێکەیان دەکرد، ڕۆژێکیان پێکەوە لە باخچەی قوتابخانەدا دانیشتبووین ویستم زۆرترم لەبارەی دراوسێکەیانەوە بۆ بدوێت، لێم پرسی:

. ئێستە لەگەڵ دراوسێکەتاندا چۆنن؟

سەرێکی بۆ لەقاندو ئەسپی وشەی لێ تاوداو گوتی:

– خانووەکەمان لەنێوان شەقامێکی گشتی و گەڕەکێکیکوردەواریدایە، کۆڵانەکەمان ڕووەو دیواری فێرگەیەکە، لەناو جەرگەی شاردایە، نزیك بەبازاڕو شوێنە گشتییەکانە، هەراو هۆریای هات و چۆی ئۆتۆمبێل ڕۆژو شەو هەراسان و بێزاری کردووین، لەپاڵ ئەوەیشدا زیل و بەمی فێرخوازان و هەرای فرۆشیارە گەڕۆکەکان سەری ئێشاندووین.

. مەبەستت لەم زانیارییانە چییە؟

. تا ڕوونی کەمەوە کە ئەوانەی باسم کردن کار لەڕەوتی ژیانی ڕۆژانەمان ناکەن و، بوونەتە شتێکی ئاسایی و لێیان ڕاهاتووین.

. باشە سکاڵاتان لەچی هەیە؟

ـ ڕیزە خانووەکانمان لەپێنج خانووی یەك نهۆمی پێکهاتووە، خانووەکەی ئێمە لە ناوەڕاستی ئەو چوار

خانووەکەدایە، دوو دەرگــە کەوتوونەتــە لای ڕاســت و دوو دەرگەیش کەوتووەتە لای چەپمان.

دراوسـێکەی مەبەسـتتە، دراوسـێی دەسـتە چـەپمانە، دراوسـێیەکە، لەوکاتـەوە بووینەتـە دراوسـێیان زۆر کـەم پیاوەکـەیان دەبیـنین، بـەیانیان زوو لـەماڵ دەچـێتە دەر، درەنگانێـك دێتـەوە، خـەڵك لەشـیرینیی خـەودا بـن، بۆیـە شێوەو ڕەنگیمان لەیاد چووەتەوە.

. باشە دراوسێکەتان هەر تەنیا خۆیەتی؟

ـ ئـەم دراوسـێمانە ژنێـك و شـەش منـداڵی هەیـە، چـوار کوڕو دوو کچ. دەڵێن ژنەکـەی بەدڵداری خواستووە. کـاتی خـۆی ئەوەنـد جـوان بـووە دەتگـوت مانگێکـە بـۆ خـۆی ئـەو نـاوەی ڕوونـاك کردووەتـەوەو، ئافرەتـانی گـەڕەك وای بـاس دەکـەن کـە ژیـرو سـەلارو ڕەوشـت جـوان بـووەو سـوێندیان بەسەر خواردووە.

دەڵێن ئـەو ئافرەتـە سـەلارو ژیـرە، پـاش ئـەوەی یـەکێك لەمنداڵـەکانی دەبێـت، تووشـی پەرکـەم دەبێـت، دەپەڕێتـە سەری، تێك دەچێت، ئیدی لـەو ڕۆژەوە چارەسـەر نامێنێـت بـۆی نەکـەن، سـەری لـەکارەبا دەدەن، ئـەم پزیشـك و ئـەو پزیشـکی پـێ دەکـەن، تادێـت ڕووەو تێکچـوونی زۆرتـر دەچـێت. لـەم ماوەیـەدا کـە ئێمـە بووینەتـە دراوسـێیان زۆرشتمان لێ دیوە.

جارێکیان هەرچی ناوماڵەیان هەبوو فڕێی دانە دەرەوە.

جل و بەرگ و کەل و پەل و قاپ و قاچاغ فڕێ درانە ناو کۆلان. هەرکەسە دەهات و شتێکی هەڵ دەگرت و دەیبرد.

ڕۆژێکی دیکە چی کەل و پەلی منداڵەکانی هەبوو هەمووی فڕێ دایە ناو کۆلان و هەندێکی دیکەی شیتاڵ شیتاڵ کرد. ئێستە بچیت تەماشای ناوماڵیان بکەیت هیچ نابینیت، ماڵێکی ڕووت و قووت و ڕەجاڵ. تەنیا چەند دەستە پێخەفێکی شڕو هوڕو هیچی دیکەیان نەماوە. نازانم چۆن شیو دەکەن و چا لەچیدا لێ دەنێن و چۆن خۆ دەشۆن و لەسەرماو گەرمادا چۆن دەژین؟

ئەوساکە پیاوەکە هەموو جۆرە خواردن و خۆراکێکی بۆ دابین دەکردن، لەهیچیان کەم نەبوو. ماوەیەکە دەستی لێ شوشتوون.

هەتاو هەڵنایەت دەچێت، پاش نیوەشەوێکی درەنگ دێتەوە، ئاگەی لەژن و دوو منداڵە بچووکەکەی نییە، چی دەخۆن؟ لەکوێ نان پەیدا دەکەن؟ تەنیا ئاگەی لەسکی خۆیەتی چی دەردەکات لەسەر مێزی خواردنەوە بەبایدا دەدات و بەسەرخۆشی دێتەوەو لەناو پێخەفێکی شڕدا تا بەیانی ئاگەی لەخۆی نامێنێت.

سبەینان دەڕوات و هەمان شێو تا شەوی درەنگ ئاگەی نە لەماڵ. نە لەژن. نە لەکوڕو نە لەکچ نییە.

. باشە دوو کوڕو کچەکەی دیکەی لەکوێن؟

ـ دوو کوڕەکەیشی لەفێرگە دەرهێناوە، لەلای فیتەر ئیشیان پێ دەکات، کچەکەیش ماوەیەکە چووەتە مالی (مامی)، دەڵێن بەمێردیان داوە.

تەنیا ژنەکەی و کوڕێکی گۆجی بچکۆڵەو کیژێکی هەشت نۆ ساڵانی لەماڵەوەیە. زۆرجار ژنەکە دەکاتە سەربان و تا ئێوارە بەبەر سەرماو سۆڵە یان لەبەر گەرماو هەتاو لەو سەربانە نایەتە خوارەوە. زۆرجاریش شتێکی بەرز لەژێر پێ دادەنێت و تەماشای کۆڵان دەکات، کوڕو کاڵی گەڕەك و فێرخوازەکانی فێرگە نزیکەکە گاڵتەی پێ دەکەن. کە مێردەکەی بەوەی زانی هەڕەشەی لێ کرد، چیدی لەو ڕۆژە ژنەکە دەنگی هەبوو ڕەنگی نەبوو. لەماڵەوەیە کەس نایبینێت.

ئەو زستانەی هات و چۆ، ئەو ئافرەتە بەو سەرمایە لەو سەربانەی بەسەر برد، مێردەکەی نە ئازووقەیەك نە خۆراکێکیان بۆ ناکڕێت، مەگەر جەژن بە جەژن شتێکیان بە قوڕگدا بکات.

. ئەی چۆن دەژین؟

. کیژە هەشت نۆ ساڵانەکەی ڕۆژ نییەو ژەم نییە دووقاپ بەدەستیەوە نەبێت، ئەم ماڵ و ئەو ماڵ دەکات، شیو، نان، خۆراك، سەوزە، میوە، بگرە ڕۆن و شەکرو چا لەو دراوسێیانەی ئەم لاو ئەولا بۆ دایکی و بۆ خۆی نەهێنێت. کوڕێکی دیکەیان دێتەوە ئەگەر شیو نەبێت دەرگەکە بەر

بەرد دەدات، تا خوشکەکەی دەچێت لەو دراوسێیانە ژەمێك خواردنی بۆ پەیدا دەکات.

کوڕە گۆجەکەیشی کە تەمەنی سێ ساڵ دەبێت، بەمنداڵی بردیانە لای پزیشك چارەسەری بکات، پزیشك ئاگەداری کردن لەشەش مانگیدا بیبەن چارەسەری بکەن، بەلاَم باوکەو دایکە پشتگوێیان خست. کە ئەو منداڵە ببینیت دڵت پێ دەسووتێت. قژ زەردێکی جوان بە ئیفلیجی لەبەر دەرگە بەزەوییەوە لکاوەو تەماشای ئەو منداڵانە دەکات کە یاری دەکەن و ئەو ناتوانێت هاریکارییان بکات. لەدڵی خۆیدا سەرزەنشتیی باوکی دەکات کە خەمی چارەسەری نەخوارد. دەڵێن ئەو ئیفلیجییەی زگماکییە، دایکی کە ئەوی لەسکدا بوو چیچکانێ دادەنیشت و ئەو بەستەزمانەیش لەسکیدا نەیتوانیوە پەل و پۆ بهاوێت تا وای لێ هاتووە.

- باشە چۆن لەو دراوسێیە دەگەن؟

- سەرمان لەو دراوسێیە سوڕماوە، چۆن ئەو خێزانەی واپشت گوێ خستووە؟ ئاگەی لێ نییە چی دەخۆن؟ چۆن دەنوون؟ چی لەبەردەکەن؟ تۆ بڵێیت ئۆباڵی ئەو خێزانە بە ئەستۆی کێ بێت؟

- بە ئەستۆی کێ بێت؟ ڕوون و ئاشکرایە لەئەستۆی باوکەکەدایە؟

هیچ شتێکی دیکەیان سەرتان لێ سوڕما بێت؟

ـ تەنیا شتێك مابێت، ئەوەیە كە تەنانەت شوێنی دانیشتن و ئاودەستیان نەماوە. لەباخچەكە دادەنیشن و بەیانیان پاشماوەكەیان فڕێ دەدەنە جۆگەڵەكەی كۆڵان.

بۆن و بەرامەی پیسی لەوناوە بەردەدەن.

ئێمەیش بەدەستیانەوە گیرۆدە بووینە. تۆ بڵێیت كەسێكی دیكە دراوسێی وای هەبێت و خۆی لەو ڕەفتارو هەڵس و كەوتە ناشیرینانە هەڵنەقورتێنێت؟

خوا یارمەتیتان بدات. چۆن بە دەستی دراوسێیەكی واوە خەریك ماون و ناتوانن بەردێك لەشوێنی خۆی بجووڵێنن و چەند وشەیەك بەگوێی كەسانێكدا بدەن، كە پێویستیان بەوەیە گوێ لەوشەی ڕاست و دروست بگرن.

١٩٩٣ـ٨ـ١٩

سالاری خۆشنووس!

جانتاکەی لەپرسگەی ئوتێلەکە داناو بە بەردەستەکەی ئوتێلەکەی گوت:

- کاکە گیان شوێنتان هەیە؟

- بەڵێ، چەند کەسن؟

- تەنیا خۆمم!

- باشە زەحمەت نەبێت، ناسنامەکەم نادەیتێ.. ناوت بنووسم!

ناسنامەکەی پێ داو، لەژووری ژمارە (١٠٤)دا ناونووسی کرد، کلیلەکەی دایە، ئەمیش جانتاکەی هەڵگرت و بەسەر کەوت و، بەڕێڕەوەکەدا گەیشتە ژوورەکەو دەرگەکەی کردەوەو بەژوور کەوت، پاش ئەوەی جانتاکەی لەژوورەکە داناو خۆی گۆڕی، ژووری بەجێ هێشت و دەرگەکەی کلۆم کرد، هاتە خوارەوەو کلیلەکەی دایەوە بەردەستەکە، هەنگاوەکانی بەرەو شۆستەی پڕ لەئاپوورەی شەقامەکانی برد. لەبەردەم کۆگەو موغازە ڕازاوەکاندا پیاوو ئافرەت و کیژو کوڕان هاتوچۆیان دەکرد، گڵۆپی دارتێلە بەرزەکان دریان بەتاریکی سەر لەئێوارە دابوو هەنگاوی هەڵهێنا.. سەری بە مەیخانەیەکدا تەقییەوە، خۆی پێداکرد، لەسووچێکی نیوچە تاریکەوە، لەسەر مێزێکی تەریك ڕۆنیشت.

بەردەستەکە هات و لێی پرسی (فەرموو.. چیت بۆ بهێنم؟) بەچەند وشەیەك داواکانی تێگەیاند.

پاش ماوەیەکی زۆر کەم، سەر مێزەکە بەبوتڵ و مەزەی جۆراوجۆر ڕازایەوەو، تا دەهات بوتڵەکان دەزان، ئەویش تا دەهات جڵەوی هۆشی لەدەست دەدا.. ماوەیەکی زۆری پێ چوو، هەموو بوتڵەکانی چۆڕ بر کرد.. لەسەر ئەسکەمیلیەکە لەتری دەبرد.

بۆیەکەی گازکردو، پارەی خواردنەوەو مەزەو خواردنی سەر مێزەکەی دا، بەلەتر بردنەوە مەیخانەی بەجێ هێشت و، هاتە دەرەوە، هەڵوەستەیەکی کرد، نەیزانی بۆ کوێ بڕوات، سەر بەکوێدا بکات، ناوی ئوتێلەکەی لەبیرکرد کە لێی دابەزیبوو، هەرچی کردو کۆشا بیر ڕابەری نەکرد.. نەیویست یارمەتیی بدات، تەنیا ڕێگەیەکی لەبەردەمدا مابووەوە، دەبوو سەر بەهەموو ئوتێلەکاندا بکات.

لەیەکەمین میوانخانە چووە ژوورەوە، ویستی ڕووەو ڕاڕەوەکە بڕوات بەڕێوەبەری ئوتێل لێی پرسی:

- بۆ کوێ دەڕۆیت؟
- بۆ لای (سالار)ی برادەرم.
- ئێمە کەسمان لانییە ناوی سالار بێت.

پەنجەی پەشیمانی گەست و هاتە دەرەوە، نەختێك ڕۆیشت.. میوانخانەیەکی دیکەی بینی، خۆی پێداکرد:

- کاکە گیان، ئەگەر بەئەرکی نازانن، (سالار) ناوێك لێرە دانەبەزیوە؟

ئـەویش لیسـتەکەی هێنـا، لـەم سـەرەوە تـا ئـەو سـەر ناوەکانی یەك یەك تەماشا کرد، ناوی (سالار)ی تێدا نەبوو.

ناچـار، پشـتی لەدەرگـەی ئوتێـل کـردو. ڕوو لەشـەقام، دەیـان ئوتێلی دیکـە گـەڕا.. پێیـەکانی شـل بـوون، وەنـەبوو بڕیار بدات لەناو باخچەیەکدا تا بەیانی بەسەر ببـات.. بـەڵام لـەدوورەوە ئـوتێلێکی دیکـەی بـەدی کـرد... لـەدڵی خۆیـدا گوتی:

با ئەم ئوتێلەیش تاقی بکەمـەوە.. بەشـکەم خوایە خۆی بێت..!

هێزی بەبەر خۆی هێناو، بەژوور کەوت، لەبـەردەم مێـزی بەرپرسی ئوتێلدا گیرسایەوە:

- زەحمەت نەبێت (سالار فەرهاد) لێرە دانەبەزیوە؟!

تەماشای لیستەکەی کردو گوتی:

- بەڵێ، لێرە دابەزیوە، بەڵام هێشتە نەهاتووەتەوە!

دیسان بەگومانەوە پرسیاری کردەوە:

- (سـالار فـەرهاد)ی خۆشـنووس، کـە خـەڵکی شـاری (سـ...)ە؟

- بەڵێ، بەڵێ، خۆیەتی! بەڵام هێشتە نەگەڕاوەتەوە!

ئەمیش بەشادی و شەرمەزارییەوە، گوتی:

- سا زەحمـەت نـەبێت... کلیلـی ژوورەکـەیم بدەیـە.. مـن سـالارم، ئەگـەر بڕوایش ناکـەیت ئـەوە ناسـنامە کەمـە! مـن لەئێوارەوە بەدوای ئێرەدا دەگەڕێم!

بەرپرسەکەیش پێناسەکەی لێ وەرگرت و تەماشایەکی کرد، دیتی ڕاستە، سالار خۆیەتی.. ناسنامەکەی دایەوەو لەقاقای پێکەنینی دا، هەفتەیەك بیری دەکەوتەوەو هەر پێ دەکەنی و پێ دەکەنی!.

هەولێر ١٩٩٠

بێچووە پشیلە

بێچووە پشیلەیەك هەبوو، لەناو باخچەکەی ماڵی (ئاکۆ)دا یاریی دەکردو لەژێر درەختەکاندا خۆی دەگەوزاندو لەسێبەری دارە زەردەلووەکەدا نیوەڕۆیان دەنوست. هەموو ڕۆژێکیش (ئاکۆ) ئاوی بۆ دەکردە نێو جامۆڵکەیەك، کە تینووی بووایە لێی دەخواردەوە، خواردن و گۆشتیشی بۆ ئامادە دەکردو دەیخستە نێو قاپێك و لەنزیك دارە زەردەلووەکەوە دایدەنا. بێچووی خرپنیش بەوپەڕی هێمنی و دڵنیاییەوە، برسیی بووایە، لێی نزیك دەبووەوە، لەسەرخۆ سکی برسیی تێردەکرد، ئەنجا بەناو گوڵ و دارەکانی باخچەکەدا دەستی بەیاری و ڕمبازێ دەکرد، بازی دەداو خۆی مات دەکرد، لەپڕ تێی دەتەقاندو لەقەد درەختێك دەگیرسایەوە، پاشان خۆی فڕێ دەدایە سەرهەرێزی باخچەکە.

(ئاکۆ) برا بچکۆڵەیەکی هەبوو، پشیلەی خۆش دەویست، دەهاتە نێو باخچەکەو خواردنی بۆ پشیلەکە دەهێناو یاریی لەگەڵ دەکرد.

ئەو ڕۆژە (ئاکۆ) لەخوێندنگە بوو، برا بچکۆڵەکەی بەنیازی یاریکردن هاتە نێو باخچەکەو بێچووە پشیلەکەی بینی لەژێر یەکێك لەدرەختەکاندا لێی پاڵ کەوتبوو، ئەمیش بەرەو لای دەچێت، لەترپەی پێی ئەمدا چاوە زەدەکانی دەکاتەوە، وەنەوز دەدات و هەڵ دەستێت و کلکە لەقێی بۆ دەکات. براکەی (ئاکۆ) تووڵێکی تەڕی بەدەستەوە

دەبێت، بەمەبەستی پاکی خۆی توولێک بەپشیلەکەدا دەکێشێت، بێچووە پشیلەیش لەترسی گیانی خۆشەویستی خۆیدا، خۆی بەژووری ئەمبارەکەدا دەکات، بەسەر شت و مەکەکاندا خۆی دەگەیەنێتە پەنجەرە ئاسنینە کون کونەکە، دەیەوێت خۆی لێوە دەرباز بکات، کەچی سەری لەکونی پەنجەرەکە گیر دەکات، هەرچی دەمیاوێنێت و تەقەللا دەکات ناتوانێت سەری دەربهێنێت.

لەم کاتانەدا (ئاکۆ) لەفێرگە دەگەڕێتەوە، گوێی لێ دەبێت کە بێچووە پشیلەکە چیی بەسەر هاتووەو دەبینێت سەری ترنجاوەتە پەنجەرەی ئەمبارەکەو دەمیاوێنێت، زۆری پێ ناخۆش دەبێت، کوت و پڕ بیرێکی بەمێشکدا دێت، دەچێت هەڕەیەك دەهێنێت، پێپلکەیەکی دارین بەدیوارەکەدا هەڵدەواسێت، سەردەکەوێت و دەست بەبڕینەوەی شیشی ئاسنینی پەنجەرەکە دەکات، کە دەیبڕێتەوە کونەکە گوشاد دەبێت و بێچووە پشیلەکە سەری دەردەهێنێت و ڕزگاری دەبێت. لەخۆشیاندا کلکی بۆ دەلەقێنێتەوەو دێتە خوارەوەو لەناو هەریزی باخچەکەدا دەست بەڕمبازێ دەکاتەوەو پەیمان بەخۆی دەدات جارێکی دی توخنی ئەو شوێنە تووشانە نەکەوێت.

(ئاکۆ)یش دەچێتە لای برای بچکۆڵەکەی و ئامۆژگاریی دەکات، لەبێچووە پشیلە خنجیلانەکە نەدات و یاریی لەگەڵ بکات و بەزەیی بەگیانلەبەرە بێ زمانەکاندا بێتەوەو خۆشی بوێن، چونکە ئەوانیش مرۆۋ ئاسا مافی ئەوەیان هەیە بژین.

بەغدا ١٩٧٩.٧.١١

ڕاوەپۆڕ

خـــــەڵكێكی زۆر بـــــووین، لـــــەماڵی لالــــۆ كــــەریم كۆبووبوویـنـــەوە، لالــۆ ئەحمـــەدی خزمــی میوانیــان بــوو، ئێمەیش ڕۆیشتبووین هاڵ و هەواڵی ئەو خزمانـەمان بـزانین كــە دراوســێی لالــۆ ئەحمـــەدن و پێكـــەوە لەیـــەك شــاردا نیشـتەجێن، دوای بـەخێرهاتن و خۆشـی و دشـی و هـەواڵ پرسین گفت و گۆیـەكی زۆر هاتـە ئـاراوە، باسـی سـەردەمی ڕابردوو باڵی بەسەر گفتوگۆكاندا ڕاكێشابوو، بۆیە ئێمـەیش زۆرمان حەز لەو باسانە دەكرد، بەوپەڕی ڕێزەوە گوێمـان بـۆ شل كردبوون.

لالـۆ كـەریم مـژێكی لەجگەرەكـەی داو دووكـەڵێكی چـڕ بەسـەر سـەرمانەوە توایـەوە، نـۆرەی خـۆی بـەفیڕۆ نـەداو دەستی پێ كردو گوتی:

. لـەو دێیـە ڕاوەپـۆڕ بـاوبوو، بۆیـە غـەریب ئاغـا دەسـت و پێوەنـدی خـۆی لـەدەوری خـۆی كۆكردبـووەوە، هەركەسـەو سەرو تفەنگێكی تاپرو دەمانچەی حەفت تیرو خەنجەرێكی بەشان و لاڕان و بەرۆكەوە بوو، جگە لەتانجی و كوتەك.

لێـــرەدا مـــژێكی دیكـــەی لەجگەرەكـــەی داو لەســـەری ڕۆیشت:

ـ هەركـە ڕاوەپـۆڕ بووایـە غـەریب ئاغـا مەفـەری بەكـەس نـەدەدا، هـەموو پیـاوی گوندەكـەی بـۆ ڕاو دەبـردو چـەند

پۆڕیشیان ڕاوکردبایە، ئاغا هەمووی لێ زەوت دەکردن، هیچ هەژارێکیش نەی دەوێرا بڵێت لەل. کە پۆڕەکان بۆ ماڵی ئاغا دەبرانەوە، جوان جوان سووردەکرانەوەو، ئاغاو دەست و پێوەندەکەی چوون گورگی برسی دەکەوتنە وێزەیان .... پۆڕگرەکانیش لەماڵەوە زەقەی چاویان دەهات و منداڵەکانیان هەناسەیان هەڵ دەکێشا.

لالۆ کەریم دیسان گوتی:

ـ ئەو ساڵە من تازە بووبوومە مەلای دێیەکە، ماڵمان لەزنجێکدا بوو خزمێکمان پێی بەخشیبووین. لەڕۆژێکی خۆشدا، هەتاو هەموو لایەکی ڕووناك کردبووەوە، بایەکی فێنك دەهات و دارو دەوەنەکانی دەلەراندەوە، کوت و پڕ بۆ ڕاوەپۆڕ قڕ بەئاواییدا کرا، ئاغاو دەست و پێوەندەکەی و خەڵکی ئاواییەکە ڕوویان کردە چەم، منیش تا ئێستا نەچوومەتە ڕاو، ئەمە یەکەم جارە خۆم تاقی دەکەمەوە، لەناو خەڵکەکەدا لاکەی سەرم دەهات.

کە گەیشتینە چەم، تانجییەکانیان بەرداو ڕاوەپۆڕ دەستی پێ کرد، بووبە هەراو هۆریاو بگرەو بەردە، ئەوەندەی نەبرد گوتیان: سا بیگرە هات، سەیری سەرووی درەختەکانم کرد پۆڕێکم دیت بەرەو من دەفڕی، سووك و ئاسان هات و لەلای بنجە قامیشێکی نزیك مندا نیشتەوەو خۆی کپ کرد، منیش بەپسکە پسك ڕۆیشتم و بەئاسانی توانیم بیگرم و بیخەمە تەنکەی باخەڵمەوە، یەکێك لەڕاوکەرەکان نزیکم بووەوەو پێی گوتم: خۆ پۆڕەکە لێرەدا

نیشتەوە.. تۆ نەت دی؟ منیش گوتم: دیم.. لێرەدا نیشتەوە بەڵام چیی بەسەرهات؟! ئەویش گوتی: لەوانەیە خۆی دزیبێتەوە.

ئیدی کابرام لێ دوورکەوتەوە، هەناسەیەکی شادومانیم هەڵکێشاو دەستی ئۆخەیم بەسەر دڵمدا هێنا.

لێرەدا یەکێك لەمنداڵەکان دەستی بەگریان کردو قسەکانی لالۆ کەریم پچڕێنران، ئەویش ئەمەی بەهەل زانی و مژێکی دی لەجگەرەکەدا، منداڵ ژێر کرایەوە، باس درێژەی کێشا.

ـ نەختێك چوومە ئەولاترەوە ناو بنجە قامیش و تووترکەکان دەگەڕام ئەوەندەم زانی دیسان گوترا:ـ ها.. بیگرە.. هات.

سەرنجم دا پۆڕێکی دیکە بەئاسمانەوە بەرەو لای من دەفڕێت، لەپڕ هات و لەنزیکمەوە خۆی خیپ کرد. منیش تا بۆم کرا کوتەکێکم پێدا ماڵی، بەڵام نەمپێکا، هەرچۆنێك بوو کەوتمە دووی و ئەویشم گرت و خستمە تەنکەی باخەڵم هەروەیش نەبوو قیسپە دارێك بەسکمدا بچێت و گەدەو ڕیخۆڵەم بکەونە ئەو ناوە.

پیاوەکانی ئاغا سوارەبوون لەگەڵ ئاغادا چاویان لێ بوو پۆڕەکەم خستە باخەڵمەوە، هەرکە زانیم ئاغاو دەست و پێوەندەکەی چوار دەوریان دام و یەکێك لەپیاوەکانی ئاغا گوتی:

کوا ئەو پۆڕەی گرتت؟ دەری نەهێنیت پەتپەتیی دنیات بەسەر دەهێنین.

منیش بە بەرچاویانەوە دەرم هێنان و هەردووکیانم سەربڕی و دیسان خستمنە باخەڵمەوە.

ئاغا کە ئەمەی دیت، تووڕە بوو، فەرمانی دا لێم بستێنن، بەڵام من سوێندم خوارد نابێت و ناکرێت، ئەو دوو پۆڕە بەکەس نادرێن، چونکە کوڕەکەم سکی هاتووەو گۆشتی پۆڕی بۆ باشە، منیش بۆ ئەومن و کەس چاوی پێیان ناکەوێت. خۆم تووڕە کردو ڕووم لەئاوایی کرد، ئەوانیش وازیان لیٚ هێنام، کە گەیشتمە ماڵەوە، کەیوانۆکەم زوو پاکی کردن و لێی نان و خەریك بوو سووری دەکردنەوە. ئاغاو پیاوەکانیشی دوای من هەموو هاتبوونەوە، پۆڕەکانیان کۆکردبووەوە، تەنانەت لالۆ فەرەج پۆڕێکی خواردبوو، لەترساندا گوتبووی تانجی خواردوویەتی.

بۆ دواجار مژێکی لەجگەرەکە داو لەسەری ڕۆیشت:

ـ پۆڕەکان لەناو تاوەی سوورکردنەوەدا بوون، ئاغا پیاوێکی بەشوێندا ناردم، پێی گوتم:

ـ ئاغا پۆڕەکانی دەوێت، لەبەرئەوەی مەلا عەباس میوانیەتی بۆیە خۆی نەهات.

منیش پێم ڕاگەیاند: خۆم پۆڕەکانی بۆ دەهێنم، کابرا ڕۆیشت: زۆریشم پێ خۆش بوو مەلا عەباس میوانی ئاغایە.

پــۆڕە ســوورەوە کراوەکانمــان لەســەر ئــاگر داگــرت و دانەگرت دیسان پیاوی ئاغا گەڕایەوە، منیش پێم گوت: فەرموو ئەو ڕانە پۆڕە بەشی تۆیە، کابرا تووڕە بوو، گوتی: تۆ گاڵتەمان پێ دەکەیت! ئیدی لێی داو ڕۆیشت.

پاش ئەوەی هەردوو پۆڕ خوران، خۆم ئامادەکردو چووم بۆ دیوەخانی ئاغا.

کــە ڕۆیشــتمە ژوورەوە، خــەڵکێکی زۆری لێ بــوو، ئاغــا پــاڵی دابــووەوە. ســەلاوم کــرد، وەلامیشــیان نەدامــەوە، ڕاوەستام، کەس نەی دەوێرا پێم بڵێت فەرموو دانیشە. تا مەلا عەباس پێی گوتم: فەرموو دانیشە.

دانیشتم و دانەنیشتم، لەجیاتی بەخێرهاتن، ئاغا هەڵی دایەو ڕووی تێ کردم و گوتی:

. کەریم، لەدێیەکدا دوو ئاغا چۆن دەیانکرێت؟

لەوەلام دا گوتم:

ـ ئاغــا مەبەســتت ڕوونــە، ببــوورە مــن ئاغــا نــیم، بــۆ مەســەلەی پۆڕەکانیش دەڵێم، ئــەو پــۆڕەی ئێمــە دەیگــرین، وەك گۆشــتی بــەراز بــۆ ئێــوە حەرامــە، چــونکە ئەگــەر مــن قیسپێك سکی دڕیم، تەنیا پۆڕەکە دەبێتە تۆڵەی خوێنم، من هیچ کاتێك ئامادە نیم ئەو پۆڕانە بەتۆ ببەخشم و لەولاوە منداڵەکانم بۆ گۆشتی پۆڕ هەناسە هەڵبکێشن.

ئاغایش گوتی: تۆیش وەکوو ئەم هەموو خەڵکە.

منــیش گــوتم: لەژیانمــدا ڕاســت بوومــەو ڕاســت دەڕۆم، بەلای شێردا دەدەم و لەهیچ ناترسم، ئەگەر تۆ پۆڕخۆریت،

ئەم خەڵکە پۆڕ دەگرن، پارە بدەو لێیان بکڕە، نەك بەزۆر بکەوێتە وێزەی ئەم بێ دەسەڵاتانەو لێیان بستێنیت، ئاخر خوا هەڵناگرێت.. ئەگەر شتێکیان لێ هات.. گوێشیان پێ نادەیت و ناشیان ناسیت، خوێنیان بەفیڕۆ دەچێت. لالۆ کەریم گوتی: ڕووی قسەم لە مەلا عەباس کردو ئەم پرسیارەم لەبەردەمیدا قوت کردەوە:

. مەلا، تۆو خوا قسەکەم ڕاستە یان نا؟

مەلایش بە بەڵگە ئەوەی چەسپاند کە گۆشتی ئەو پۆڕانە وەك گۆشتی بەراز حەرامەو نابێت بەزۆر لێیان بستێنێت.

ئاغا، کە ئەمەی بیست، بێ دەنگ بوو.. دامرکایەوەو مقی کرد، بەڵام ئەمە بوو بە کینەیەك لەدڵیدا هەر مایەوە.

کە زستان هات پێی گوتم: دێیەك و دوو ئاغایان چۆن گوتووە؟

منیش مەبەستی تێ گەیشتم، لەو گوندە گوێزامەوە گوندێکی دیکە، لەوێ ژنێکم هەبوو لێرە کردم بەدوو! ساڵ هات و ساڵ چوو، دنیا گۆڕاو پاشایەتی گۆڕاو گۆڕبوو، سەری ئاغاو دەرەبەگی تێداچوو، ئێمەیش لەدەستی زوڵم و ستەم ڕزگارمان بوو!

بەغدا . هاوینی ١٩٧٦

چاوەزار

بە دەستی خۆت نەبوو، خێزانەکەیشت حەزی لە زەنگینی و خانوو و ئۆتۆمۆبیل دەکرد، خۆیشت حەزت دەکرد لە گەڕەکی میللی دوور بکەویتەوەو، لە سایەی دارو درخت و باخچەی فرەوانی گەڕەکێکی فرەوان و پاکژی دەوڵەمەندو خواپێداوەکاندا بەسەر ببەیت، سواری ئۆتۆمۆبیلێکی دوا مۆدیل ببیت و تۆیش خەڵك ئاسا لە کاتی نەورۆزو جەژن و بۆنەکاندا خۆت و خێزانت لەودیوی دەروازەی شارەوە خێوەتی بەهارانەی لێ هەڵدەن و تا ئێوارە چاوی تامەزرۆیی بە سروشتی ڕەنگین بڕێژن. تەماشای دەورو بەرو گەڕەك و شەقام و کۆڵانەکانی شارت دەکرد هەر بابایەو لە ناو کۆشکی ڕازاوە دەژیت و هەر یەکەو ئۆتۆمۆبیلێکی لەبەر دەرگە ڕاگرتووەو کارو ئیشەکانی خۆی پێ مەیسەرو دابین دەکات. تۆیش زیتەی چاوت دێت و زۆرتر هاوسەرەکەت هانت دەدات ئەو ئومێدەی بەدی بهێنیت.

ڕاستە ئەوە چواردە ساڵە مۆڵەتی لێخوڕینت دەرهێناوە، ناشزانیت مۆڵەتەکەت لە ماڵەوە لە چ کون و قوژبنێکدا کەوتووەو تۆزی ساڵانی لێ نیشتووەو لەو کاتەوە نوێت نەکردووەتەوەو، هیچ پێشبینی ئەوە ناکەیت ڕۆژێك لە ڕۆژان ئۆتۆمۆبیلی خۆت ببینیت و بە شەقامەکانی شاردا

هاتوچـۆی پـێ بکـەیت و بـەیانیان پێـی بچـیتە دەوام و نیـوەڕوانیش بـەو قرچـەی گەرمایـە بایـە ساردەکەی پـێ بکـەیت و بـێ ئـارەق و مانـدووبوون لـە فەرمانگـەوە بـە چـاوترووکانێك بگەیتـەوە مـاڵ و لەسـەرخۆ نـانی نیـوەڕۆ بخۆیـت و دواتـر سـەرخەوێکی بـۆ بشـکێنیت، بـەر لـەوەی دەمەو ئێوارە بە ئۆتۆمبیلەکەت بچیتە ناوەندی بازاڕو لەوێ یەك چا یان ساردێکی کەللەتەزێن لە چایخانەی نووسەران هەڵقوڕێنیت و گوێ لە دوا دەنگوباسـی وێـژەو وێـژەوانان و ڕۆژنامـەو ڕۆژنامەنووسـی بگریـت. یـان ئەو ئێـوارە لـە گـەڵ برادەرە فشـەکەرەکەتدا لـە یـەکێك لـە باڕەکان یـەك دوو پێـك هەڵدەن و باسی ئەو ڕۆژگارە بە با بدەن.

هـیچ کـات بـیرت لـەوە نـەکردبووەوە کـە ببیتـە خـاوەن ئۆتۆمۆبیـل، زۆر جـار ئـەو هـەموو ئۆتۆمبیلانـەت دەبینـی لـە شەقامی سەرەکییەوە بەو قەرەباڵغییـە یەکسـەر دەهاتنـە نـاو کۆڵانەکانەوە، مووچڕکەت بە لەشدا دەهات و لە دڵـی خۆتـدا دەتگـوت چـۆن ناترسـن لـە ئۆتۆمۆبیلێـك بـدەن یـان منـداڵێك بشێلن، بیرت بۆ ئەوە دەچوو ئەگەر تـۆ لـە بری ئـەوان بیـت، دەچیت لـە گۆڕەپانـەکان دەسووڕێیتەوەو لای دەسـتە چەپ دەگریـت و ئـەنجا دەڕۆیـت تـا دەگەیتـە ئـەو کۆڵانـەی لێـی دێیتـــە ژوورەوەو، ژیـــانی خـــۆت و خـــەڵکی ناخەیتـــە مەترســـییەوەو، یەکســـەر لـــە ســـایدی لای ڕاســـتەوە ڕاناوەسـتێت بـۆ ئـەوەی بچـێتە کۆڵانێکـەوە، لـە کاتێکـدا سـایدی لای چـەپ لـە ئۆتۆمۆبیلـدا جمـەی دێـت و ڕێ بـە

ڕێبواران نادەن نەخواستە ئۆتۆمبیلێك لەو سایتەوە بچێتە کۆڵانەکەوە.

نەك هەر ئەوە ئەوەندە لە قەرەباڵغی ئۆتۆمۆبیلی سەر شەقام و ڕێگەو بانەکان دەترسایت، لای زۆر کەس دەتگوت ئەگەر من ئۆتۆمۆبیل لێ بخوڕم سایدی هێواش و لەسەرخۆ دەگرم و، هیچ کات توند پێ بە بەنزیندا نانێم و لە سەدو بیستی تێناپەڕێنم، زۆر لە ڕێگە پێچاو پێچەکان زەندەقت دەچوو.

تۆ لەم ختووکەو خەونە خۆشانەدا بوویت و ڕۆژگاریش شتی سەیری لێرەو لەوێ شاردبووەوە، تەنانەت ئە پارچە زەوییەی دوای بیست ساڵ فەرمانبەری بە هەزار ناڵی عەلی وەرتگرتبوو، دواتر بە نرخی تۆڵەکە فرۆشتبووت هیچ ئاسەوارێکی ئەوتۆی لە ژیانتدا بەجێ نەهێشت، چەندین جار خێزانەکەت هانی دایت بە پارەی ئەو پارچە زەوییە ئۆتۆمۆبیلێکی تاکسی بکڕیت و بیدەیتە دەستی خزمێکەوە شوفێری باش بزانێت، چونکە خۆت ئەو کات نەتدەوێرا ئۆتۆمۆبیل لێ بخوڕیت و خەونت بەوەوە نەدەبینی ڕۆژگار ئەو چاکەیەت لەگەڵ بکات و ڕۆژێك بێت سواری ئۆتۆمۆبیلی خۆت بیت و شەقامەکانی شار بپێویت. ڕۆژگارێك هاتە کایەوە نە پارەی پارچە زەوییەکەو نەیش ئەو مووچە کەمەی فەرمانبەری کە وەرتدەگرت نەیانتوانی لەو ئابلۆقە چەند سەرییەت قوتار بکەن، کە تۆو خەڵکی بێ دەرامەتی وەك تۆی تێکەوت، تەنانەت بەوەدا دەگەیشتیت

تەنیا وشکەنان بۆ منداڵ و خێزانەکەت دەستەبەر بکەیت و ژینی مەمرەو مەژی پێ بەسەر ببەن و ئەم مانگ بە دەمی ئەو مانگەوە بدەن و لە دوورەوە نەبێت نەتوانن تەماشای زۆر پێداویستی ژیان بکەن، تەنانەت بینایی چاوتان لەبەر گۆشت نەخواردن و گرانی خۆراك و برنج و کەرەستەی سەرەکی ژیان تا دەهات کز تردەبوو، تا دهات بە خۆشتان لەڕو لاوازو بێهێزتر دەبوون.

لەو ڕۆژگارە سەختەدا نە پارەو پوولێکی ئەتۆت هەبوو لە خۆت و ژیانی ڕۆژانەت پتر بێت و نەیش بیرت لە پاشەکەوت و بە خاوەن بوونی ئۆتۆمۆبیل دەکردەوە، تەنیا بیرت لە ژیان و گوزەرانی خۆت و منداڵەکانت دەکردەوە، دەست لە ناکەس پان نەکەنەوەو شەرمەزاری ڕۆژگار نەبن.

ئەو بارە سەخت و دژوارەی تۆو خەڵکانێکی زۆر بەسەریان برد، تا دەهات بەرەو لێژبوونەوە دەچوو، تیشکی هەتاو بریسکەی دا، داڵە ڕەش و گورگەکان لەژێر زەبری شەقی زەمانەدا لەو دەڤەرە شار بەدەر کران، شەوە تاریکەکان بەسەرچوون، دەروازەی خەونەکان کرانەوە، بەهارێکی ئەرخەوانی دەست لە ملانێی سروشتی خەونەکانی دەکرد.

ئەو بەهارە نوێیە پاڵی پێوە نایت کاسێتی خەونەکانی ڕابوردوو لە مێشکی خۆتدا بێنێتە بەر بینین و لەو ئاواتانە ورد ببیتەوەو کە خەونت پێوە دەبینین، ئەگەرچی هیچ سەرمایەیەکت بە دەستەوە نەبوو بیرت لە زۆر پڕۆژە

دەكـردەوە، بـيرت لـە فرۆشـتنى خانووەكـەت دەكـردەوە، ئـەو خانووەى لێت تاپۆ كرابوو، كەوتبووە ناوچەيەكى بازرگـانى شارەوەو هەزارو يەك پرۆژەت لە مێشكى خۆتـدا بـۆ دانـابوو جێبـەجێيان بكـەيت، خانووەكـانى ئـەم لاو ئـەو لات هـەموو پـارەى باشـيان كـردو فرۆشـران، خانووەكـەى تـۆ نـەبێت، چـوون كيـژێكى قـەيرەى لێهـات و هـيچ گـەنجێك يـان بێوەپياوێكى بازرگان و سەرمايەدار توخنى نەكەوت.

ملـى ئـەو ڕێگەيـەت گـرت، خێزانەكـەت مێشـكى دەكرووژتيت و قەوانە كۆنەكەى لێ دەدايەوەو، ئەو برينـەى دەكولاندیتەوە كە ئۆتۆمۆبيلى خۆت نييەو تا كەى ناتوانيت ببيتە خاوەن چوار تايەو ئۆتۆمۆبيلە شڕەيەك لەبەر دەرگـەدا ڕاگريـت، تەنانـەت ئـەم بـەهارەى دێـت بـە خـاوو خێزانـەوە خۆتانى تێ بئاخنێنن و لەوپەڕى دەروازەى شارەوە جـەژنى نەورۆز پيرۆز بكەن.

تـا دەهـات بـازاڕى خەونـەكان گـەرمتر دەبـوو، خـوێن دەزاييـە دەمارەكـان، جۆگـەى ئاواتـەكان پـڕ لـە ئـاوى بووژانەوە دەبوو، تيشكى هەتاو سەرمەستى دەكرديت، كـار گەيشتە ئەوەى مۆڵەتە فڕێ دراوو تۆز لێنيشـتووەكەت نـوێ بكەيتەوەو، بە ڕاستى بير لـەوە بكەيتـەوە كـە ببيتـە خاوەنى ئۆتۆمۆبيل، ئەو خەونە هانى دايت جارێكى ديكە، پاش ئەو چواردە ساڵە پشت گوێ خستنە بەشدارى خولێكى ديكـەى لێخوڕين بكەيت و كەمێك زاتى خۆت بشكێنيت.

ئەو چەند گەلایەی پاشەکەوتت کردبوون، دادی ئەوەیان نەدەدایت ئۆتۆمۆبیلە شرێکیان پێ بکڕیت، بەڵکو ناچار پەنات بەر قەردکردن برد و دەستت لە چەند ناسیاوێك پان کردەوەو، لە پیشانگە ئۆتۆمۆبیلیکی خۆڵەمیشیت کڕی، کە بۆ ماڵت هێنایەوە خۆت لێت نەخۆڕی، ئەو ناسیاوە لێی خۆڕی کە لەگەڵت بوو.

ئەوە ڕووداوێکی گرنگ بوو، خزم و ناسیاوەکان پیرۆزباییان لێ کردیت، تۆیش شیرینیت بەشییەوەو نەتبوو کاوڕێك بکەیتە قوربانی ناچار کەڵەشێرێکتان سەربڕی و بە خوێنەکەی ناوەڕاستی بۆنیدەکەتان سوور کرد، تا نەبێتە چاوەوە، هەر یەکەمین شەو لەبەر دەرگە ئیرەییان پێ بردیت و لە دوو سێ لاوە کیڕاندیان و بە بزمارو دەرەنەفیز بۆیان بریندار کردیت. ئەگەرچی ئۆتۆمۆبیلەکە ئەوەند نوێ نەبوو بەلام دیمەنێکی جوانی دەنواندو جێی سەرنجی خەڵکی بوو، جاروبار لەگەڵ برادەرە فشەکەرەکەت دەچوویتە ناو شەقامەکانی شارو زاتی خۆت پێ دەشکاند، ئەگەرچی ئۆتۆمۆبیلەکەت هەفتەیەك پتر لای ئەو خزمەت مایەوە کە لە دەرەوە هاتبووە، تۆیش دەتویست زووتر بیبەیتە سەرکارو زووتر خۆت ڕاهێنیت، داوات کرد زوو بیهێننەوە، کە هێنایانەوە، ئەو ڕۆژی هەینییە هەر بەیانی زوو هەستایت و دوای بەرچایی کردن، ناوی خوات لێ هێناو بە شەقامەکانی شاردا تێت تەقاند، لەوپەڕی شارەوە خۆت دیتەوەو گەیشتە بڕوای ئەوەی شوفێری زۆر ئاسانەو هیچ ترس و تۆقینی

ناوێت، لەو خەونە ئەرخەوانیەدا بوویت و دەتویست لە شەقامێکی سەرەکییەوە بچیتە ڕێگەیەکی لاوەکییەوە، بەڵام ئەوەی لێی دەترسایت ڕووی داو لەناکاو کابرایەك هاتە بەردەم ئۆتۆمۆبیلەکەو لەناوەڕاستی ڕێگە لاوەکییەکە دەرکەوت، تۆیش ئەو ڕووداوەت لا کوتوپڕ بوو، یەکەم جارت بوو تووشی ئەم جۆرە هەڵویستە ببیت، شڵەژان جڵەوی لێ سەندیت، لە جیاتی ئەوەی پێ بە ئستۆپدا بنێیت، پێت بە بەنزینندا ناو دەستت بەرەو لای شۆستە ڕاست کردەوە، ئەوەندەت زانی ئۆتۆمۆبیلەکەت لەناوەڕاستی بۆنیدەکەیدا لەو شوێنەوە بۆ چاوەزار بە خوێنی کەڵەشێرەکەت سوور کردبوو، بەر ئەو دارتیلە زەبەلاحە کەوت لەسەر شۆستەکە بوو، یەکسەر ڕۆن و ئاوو تێکەڵاو بوون، گریانت هات و لەبەر خۆتەوە خەمێکی گەورە دایگرتیت، چۆن ماڵەوە ئاگەدار بکەیتەوە کە ڕووداوێکی لەو جۆرەت لەدەست قەوماوە، چی بە برادەرو خزم و دۆستان دەڵێیت، ئەوەی باش بوو کابرات نەشێلاو تووشی بژاردن و قەرەبووکردنەوە نەبوویت.

پاشان خەمی ئەوە دایگرتیت چۆن ئەو ئۆتۆمۆبیلەی تازە کڕیوتە چاك بکەیتەوە، چەند گەڵایەکت لە ناسیاوێك قەرد کردبوو، بڕیار بوو ئەو ڕۆژە بڕۆیت و بیدەیتەوەو سوپاسی بکەیت، لێ ناچار بوویت هەر هەمووی لە چاککردنەوەی ئۆتۆمۆبیلەکەدا بچێتە گیرفانی فیتەرو

سـکرابفرۆش و تەنەکچـییەوەو لـە دەمـی خـۆت بگریتـەوەو مانگان قەرد بدەیتەوە.

بەســـەرهاتت لەگـــەڵ ئـــەو ئۆتۆمۆبیلـــەدا زۆرو ســـەیرو سەمەرەیە، جارێك کـوڕە گەورەکـەت بـە دزییـەوە دەیبـات و جـارێکی دیکـە کیـژە بچووکەکەت ڕووت لێ دەنێـت بەیانیان ئەو تا بەردەم دەزگەی فەرمانگە لێی بخوڕیت تا باشتر زاتـی بشـکێت و بتوانێـت باشـتر لێ بخوڕێـت. ئـەو ڕۆژەت لـە یـاد ناچێتەوە، کـە ڕۆژێکـی بـەر لـە جـەژن بـوو، تـۆ داتنـابوو لـە جەژنـدا گەشـتێکی ناوچـەکانی دەورو بـەری شـاری پـێ بکـەیت، بیرت لـەوە نـەکردبووەوە کـە جەژنەکـەت لێ دەبێتـە خەفـەت و پـەژارە، کاتێـك ناسـیاوەکەتان پێوەنـدی پێـوە کردیت، تۆ دەتزانـی ئـەو پێوەنـدیت پێـوە ناکـات، یەکسـەر دڵت داخورپاو چاوت فڕی، تومەز کـوڕە گەورەکـەت، کـە زۆر جـار لەسـەر ئـەوە دەمەقاڵێتانـە بۆچـی تـا گەنجـە مۆڵـەتی لێخــوڕین دەرناهێنێــت و خــۆی بــاش فێــرە لێخــوڕینی ئۆتۆمۆبیل ناکات، لـە ماڵـەوە سویچـە یەدەکەکـەی بـردووەو بەو ئێوارەی دوایەمین ڕۆژی ڕەمەزانە سواری ئۆتۆمۆبیلەکـە بـووەو بـازاڕ بمگـرەو هـاتم. لـەخۆبایی بـوونی گەنجیـەتی و هەسـت نـەکردن بـە بەرپرسـیاریەتی پـاڵی پێـوە نـاوە تـا بتوانێـت پـێ بـە بەنزینـدا بنێت، چییە خۆ پێـوەی مانـدوو نـەبووە، خــۆ قــەردی بــۆ نــەکردووە، خــۆ مانگانــە قــەرد ناداتەوە، خـۆ ئارەقـەی بـۆ نەڕشـتووە، چـش بـا هەرچـی ڕوو دەدات بـا ڕوو بـدات، نـەك هـەر ئۆتۆمۆبیلەکـەی تـامپۆن پـێ

کـردووە، بـەڵکو لـە ئۆتۆمـۆبیلێکی دیکـەی داوەو، نیـوەی پشتەوەی داغان داوە.

ئەگەرچـی خـاوەن ئۆتۆمـۆبیلیش مۆڵـەتی نییـە، بـەڵام پـارەی دەوێـت و دەیـەوێت ئۆتۆمۆبیلەکەیشـی بـۆ چـاك بکرێتـەوە، هیچ رێگـەت لەبەردەمـدا نـەما پـەنات بـەر قـەردو قۆڵـە بـردەوە، هـەردوو ئۆتۆمۆبیـل چـوونە لای فیتـەرو تەنەکەچی و بە چەند گەلایەك چاك کرانەوە.

ئۆتۆمـۆبیلی وات نـەبینیبوو، ئەو ڕەنگـە خۆڵەمێشـییەی ئەوەنـد سـەرنجی ڕادەکێشا بۆ هـەر کوێ بچووبایت لێیـان دەپرسـیت: نایفرۆشـیت، تـۆیش ناچـار وەڵامـت دەدانـەوە، یـەك دوو شـتی ئـەو ئۆتۆمۆبیلـە خـەوی لێ هەراسـان کردبوویـت، بـا فێنـك کەرەکـەوەی لـە هاوینانـدا ئیشـی نـەدەکردو لـە گـەرمای هاوینـدا خـۆت تێـدا نـەدەگرت، ژمارەکەیشـی سـەر بـە شـارێکی دوور بـوو، تـۆ ڕێـت نەدەکەوتی. بڕیارت دابوو ئەم زستانە تا هاوین نەهاتووە لەکۆڵی خۆتی بکەیتەوە.

ئـەوێ ڕۆژێ فلتـەری ڕۆنەکـەی کـەمێك ڕۆنـی لێ دەچوو، برادەرێکـی بـرادەرە فشـەکەرەکەت بینیتـی دەچـیتە گەراجێکـەوە کاتێك هۆڕنـت بۆ لێـداو سـەڵاوت لێکـرد، کـە دابـەزیت چـەند پرسـیارێکی سـەبارەت ئۆتۆمۆبیلـە شڕ لـێ کردیت، تۆیش لای خۆتەوە دڵت داخورپاو ترسایت چاوی پیس بێت، دواتر چوویت لای فیتەر فلتـەری ڕۆنەکـەی چاك بکەیتەوە کە ڕۆنی لێ دەچوو، تومەز فیتـەر لە بیری دەچێت

وایەری پەنکەکەی لە شوێنی خۆی ببەستێتەوە، پێی ڕاگەیاندیت چاوت لە ئاوەکەی بێت ئەگەر گڵۆپی سوور پێ بوو ئاوی تێ بکە، تا هێناتەوە هیچ کەم و کورتییەکی نەبوو، چوویت بوتڵە غازێك بکڕیت لە ڕێگە گڵۆپی سوور پێ بوو، ڕاوەستایت ئاوت تێکردو ئیشت پێ کردەوە هیچ کەم و کورتی نەما، کە گەڕایتەوەو لەبەر دەرگە ڕاتگرت، یەکسەر چوویتە سەر کاری ئێوارە.

دوای تۆماڵەوە بۆ ئیشی خۆیان، سواری دەبن و بازاڕ بمگرە هاتم، کیژە بچووکەکەت لێی دەخوڕێت، نازانن کە وایەری پەنکە نەبەستراوە، گەرمای ئۆتۆمۆبیل بەرز دەبێتەوەو لەناوجەرگەی بازاڕدا سندووقی گەرم و ساردییەکەی دەتەقێتەوە، تەنانەت پۆلیسی هات و چۆیش دێت بلیتی سزای بۆ دەبڕێت. لەویشدا چاو پیسی کاری خۆی دەکات و فیتەرو وایەرمەن چەند گەلایەکت لێ دەڕووتێننەوە. بڕیارت داوە ئەم ئۆتۆمۆبیلە خۆڵەمێشییە لەکۆڵی خۆت بکەیتەوەو بفرۆشیت، زۆر کەس لە ناسیاوو برادەران ڕایانسپاردوویت پێیان بفرۆشیت، تۆیش ناتەوێت بەوانی بفرۆشیت، ناتەوێت شەرمەزار بیت و هاوین بێن و بڵێن با ساردکەرەوەکەی کار ناکات، چاملوغی ئەم لاو ئەو لای بۆیاغە، بۆنیدەکەی هی خۆی نییە، دوو جار تامپۆنی کردووە، ڕادێتەرەکەی یەك شیشە، گڵۆپەکانی لیزەر نین، مەکینەکەی بوخاری هەیە.

ئەو ڕۆژە زوو هەستایت و چی شتی خۆت هەیە لەناو ئۆتۆمۆیلەکە دەرهێنان و بۆ دوایەمین جار لەبەر دەرگە سواری ئۆتۆمۆبیلە خۆڵەمێشییەکە بوویت و ڕۆیشتیت و خۆت بە پیشانگەیەکدا کرد، لەگەڵ خاوەند پیشانگە ڕێککەوتن و، چەند گەڵا لە ئەوو چەندیش لە تۆ پاڵت پێوە نا.

کە گەڵاکانت لە تەنکەی باخەڵت نا، یەکسەر تێتەقاندو ئاوڕت نەدایەوە، دەترسایت ئێستە نا ساتێکی دیکە کڕیار پەشیمان ببێتەوە، دەستت لە نزیکترین تاکسی بەرز کردەوەو خۆت تێ هاویشت، بەرەو ماڵەوە ڕۆیشتیت و، هەستت بە بار سووکییەك دەکردو ئەو خەم و خەفەتەی جارانت نەما.

کە لە دەرگەی ماڵ ڕۆیشتیتە ژوورەوە خێزانەکەت بە واق وڕماوییەوە پرسیارێکی سەرسوڕمانی ئاراستە کرد.

. ئەی ئۆتۆمبیلەکەت چی لێ کرد؟

کاتێك هەواڵی فرۆشتنیت پێ ڕاگەیاند، ئەیەڕۆیەکی کردو چەپۆکێکی بە گۆنای خۆدا کێشاو بە هەناسەیەکی خنکاوەوە گوتی:

. ئەی ئەم ساڵ جەژنی نەورۆز بە چی بکەینەوە؟

٢٠٠٩/٢/١١

چیرۆکێکی فۆلکلۆری لە (لاوس)ەوە:

(خام فا) و خاتوونی عاج

هەبوو نەبوو لاوێکی هەژار هەبوو، ناوی (خام فا) بوو، لەگەڵ داپیرەیدا لە خانۆچکەیەکی داڕووخاوی ئەوپەڕی گوندەوە دەژییان.

شەوو ڕۆژ بێ ماندوو بوون ئیشی دەکرد. لەگەڵ ئەوەیشدا نەیدەتوانی پاروویەك نان پەیدا بکات و داپیرەی پێ تێر بکات بۆیە زۆر جار دەستی لەخەڵکی پان دەکردەوە.

لەشوێنێکی نزیکی گوندەکەوە دارستانێکی چڕ هەبوو پێی مرۆڤی پێ نەکەوتبوو. چونکە وا بڵاوبووبووەوە کە ئەجندەی تێدایە.

بەڵام (خام فا) ویستی بچێتە ناو ئەو دارستانەوەو پارچەیە زەویی تێدا پاکژ بکاتەوەو بیکێڵێت. یەکەمین ڕۆژ بەوپەڕی تواناوە ئیشی کرد، درەختەکانی بڕییەوەو گیاو گۆڵەی لەڕووپێوێکی باشدا داپاچی، پاشان ئێوارە گەڕایەوە لای داپیرەی و سەرکەوتن و کاری ئەو ڕۆژەی بۆ باس کرد. هەردووکیان زۆر پێخۆشحاڵ بوون چونکە لەماوەی ساڵێکدا بڕێکی باشی برنج و گەنمە شامییان دەبێت. بەڵام کاتێك بەرەبەیانی ڕۆژی دواتر چووە دارستانەکە تا لەسەر ئیشەکە بەردەوام بێت، زۆر سەری سوڕما: چونکە ئەو درەختانەی دوێنێ بڕیبوونیەوە سەر لەنوێ شین بووبوونەوەو گەڵایان کردبوو وەك بڵێیت هیچ شتێك ڕووی نەدابێت.

بەڵام (خام فا) تەوشییەکەی دەست دایەو دەستی بە ئیش کرد تا شەو داهات.

کاتێك ڕۆژی دواتر گەڕایەوە دارستانەکە، هەمان دیمەنی سەیری دیت. بەڵام نائومێدی داینەگرت.. بڕیاری دابوو ئەو ڕووپێوەی دارستانەکە چاك بکات و بیکێڵێت، تا بەروبوومێك پێشکەش بە داپیرەی بکات پێی بژیت.

بەهۆی کار لێ کردنی و سووربوونی ئەو لاوەوە ئەجندەی دارستانەکە بڕیاری دا خۆی لەشێوەی پیرەمێردێکدا پیشان (خام فا) بدات و تەڵەیەکی سیحری پێ بەخشی و، پێی گوت ئەو تەڵەیە لەو شوێنەدا بنێتەوە کە چاکی کردووە، پاشان بگەڕێتەوە ماڵ، لاوەکە، پیرەمێردەکە چی پێ گوت، وای کرد.

ڕۆژی دواتر، کاتێك (خام فا) گەیشتە دارستانەکە (فی نووی) دێوە بچکۆڵەکەی بینی بەتەڵەکەوە بووە.

ویستی بیکوژێت و تۆڵەی لێ بکاتەوە چونکە ئەم (فی نووی)ە، دووجار ئەو کارەی لێ تێك دابوو کە چاکی کردبوو. بەڵام (فی نووی) لێی پاڕایەوە نەیکوژێت و بەڵێنی پێ دا لەهەلێکدا چاکەی بداتەوە. (خام فا) بەزەیی پێدا هاتەوەو بەخشی.

ئیدی لەو ڕۆژەوە کار ئاسایی بەرەو پێشەوە چوو، بەهۆی کۆشش و ڕەنجی بەردەوامی (خام فا) و دان بەخۆدا گرتنیەوە توانیی پارچەیەکی بەرفرەوانی زەوی چاك بکات و، کیڵگەیەکی شینی جوانی مەرەزەو گەنمە شامی بڕازێنێتەوە.

ڕۆژێکیان (خام فا) تۆڕەکەی خستە نێو کانیەکەوە تا هەندێك ماسی بۆ بگرێت. بەڵام کاتێك ڕۆژی دواتر گەڕایەوە دیتی تۆڕەکە هیچ ماسییەکی پێوە نەبووە. کاتێك گەڕایەوەماڵەوە (فی نووی) دەرکەوت و پێی گوت:

- (خام فا) تۆڕەکەت بخەرە نێو کانییەکەوەو لەیادت نەچێت تەڵە سیحرییەکەش دابنێیتەوە. ئیدی سبەینێ بەیانی بەچاوی خۆت دەبینیت چی ڕووی داوە. ڕۆژی دواتر (خام فا) سەری لەکانییەکە دا شای ئەژدیهای دیت بەتەڵەکەوە بووە کاتێك ویستی لەتۆڵەی کارەکەیدا بیکوژێت، ئەژدیهاکە لێی پاڕایەوە کە بیبەخشێت دووپاتی کردەوە لەدەرفەتێکدا چاکەی بداتەوە. بۆیە (خام فا) بەزەیی پێدا هاتەوەو بەخشی.

کاتێك مەرەزەو گەنمە شامییەکە خەریك بوون پێ دەگەیشتن بڕێك گیانلەبەری کێویلە هاتن و بەژێر پێیانەوە کرد، ئیدی (خام فا) نەیدەزانی چۆن کێڵگەکەی بپارێزێت، (فی نووی) بۆ دەرکەوت و پێی گوت:

- گەورەم (خام فا) تۆ لەبیرت چووەتەوە کە تەڵەیەکی سیحریت هەیە، ئەو تەڵەیە یارمەتیت دەدات و بەر لەگیانلەبەرە کێویلەکان دەگرێتەوە.

(خام فا) چوو تەڵەکەی لەکێڵگەکەدا دابنێتەوە. بەم شێوەیە توانی شای ڕێوییان و شای سەرگەڕان و شای پڵنگان و شای شێران یەك لەدوای یە بگرێت. هەمووشیان لێی پاڕانەوە بیانبەخشێت و بەڵێنیان پێ دا چاکەی بدەنەوە، ئەویش هەمووی بەخشین. ڕۆژێکیان شای فیلان هات و ویستی کێڵگەکە پێشێل بکات تەڵە سیحرییەکە

گرتی و لەبەردەم (خام فا)دا کڕنووشی بردو لێی پاڕایەوە بیبەخشێت: (خام فا) بەزەیی پێدا هاتەوەو ئازادی کرد.

بەر لەوەی شای فیلان بگەڕێتەوە دارستان یەکێك لەددانەکانی لێ کردەوەو دای بە (خام فا) و داوای لێ کرد لەشوێنێکی دوور دەستدا داینێت.

ڕۆژێکیان (خام فا) لەگەڵ نەنکیدا چوون کێڵگەکە بەسەر بکەنەوە، کاتێك گەڕانەوە ماڵ دیتیان پاکژ کراوەتەوەو خوانێکی تێرو تەسەلیان بۆ ئامادەکراوەو بۆیان دانراوەو چاوەڕێیان دەکات. وایان زانی (بودا) بۆی ناردوون و بەزەیی پێدا هاتوونەتەوەو، دانیشتنە سەر خوانەکە تا توانییان تێریان خوارد.

ڕۆژی دواتر هەمان شت دووبارە بووەوەو، ئەم دیاردەیە لەڕۆژانی دواتریشدا دووبارە بووەوە.

ڕۆژێکیان، (خام فا) لەگەڵ داپیرەیدا چوون سەر لەکێڵگەکە بدەن، لەنیوەی ڕێگە بەجێی هێشت و خێرا گەڕایەوە ماڵ و لەگۆشەیەکی تەریکدا خۆی شاردەوە.

لەکاتی نیوەڕۆدا کیژێکی جوانی بینی لەددانی فیلەکەوە هاتە دەرەوە، دەستی بە ئیش و کاری جاران کرد، ناوماڵی گسك داو ڕێکی خست و چووە مووبەقەوەو ژەمێك خواردنی بەتامی هێناو لەناوەڕاستی ژوورەکەدا داینا.

(خام فا) زۆری پێ خۆش بوو، هەلی قۆزتەوەو سوودی لەو ماوەیە وەرگرت کە کیژەکە دیارنەبوو، دزەی کردە ژوورەکەوەو ددانی فیلەکەی بردو شکاندی. کاتێك کیژەکە گوێی لەم تەقە تەقە بوو ڕای کردو ویستی بچێتە ناو ددانی فیلەکەوە، دیتی تێك شکێنراوە, ئەوکات ڕاستی بە (خام فا)

گوت کە کیژی پاشای فیلانەو باوکی فەرمانی پێ کردووە بچێت خزمەتی (خام فا) بکات و خواردنی بۆ دروست بکات لەپاداشتی چاکەکەیدا. کاتێك (خام فا) بەنهێنییەکەی زانی داوای لەکیژەکە کرد لای بمێنێتەوەو ببێتە ژنی.

(خام فا)ی، بێ باوکی نەدارو، نەدارترین لاوی گوند، بوو بەخاوەن ژن، ژنێکی جوان و دەست ڕەنگین جوانترین و دەست ڕەنگترین ئافرەت لەهەموو وڵاتاندا، ئیدی لەو ڕۆژەوە ئەو ژن و مێردە کامەرانە خۆشترین ڕۆژگاریان لەگەڵ نەنکەکەیاندا بەسەر برد.

بەڵام ئەوەندەی نەبرد، بەدبەختی خەریك بوو ڕووی تێ دەکردن، ئەوەبوو (شاو مۆنگ)ی فەرمانڕەوای وڵات دڵی لەجوانیی ژنەکەی (خام فا) چوو، بڕیاری دا بۆ خۆی داگیری بکات. بەدوای (خام فا)یدا ناردو پێی گوت:

- سبەینێ کەڵەشێرەکەت دێنێت چونکە پێشبڕکێی کەڵەشێران ڕێك دەخەین. ئەگەر کەڵەشێرەکەی من دۆڕا جێی من دەگریتەوەو دەبیتە فەرمانڕەوای وڵات، ئەگەر کەڵەشێرەکەی تۆ دۆڕا ئەوکات ژنەکەت دەبێتە ژنی من

(خام فا) گەڕایەو ماڵەوەو خەم و پەژارەی بەسەردا دباری، ڕووداوەکەی بۆ ژنەکەی گێڕایەوە. لەو دۆخەی خۆی نائومێد بوو کە لێ دەرچوونی نەبوو. (فی نووی) دەرکەوت و دەربارەی هۆی زیزی و پەژارەی پرسیاری لێ کرد، کاتێك زانی پێی گوت:

- گەورەم (خام فا) نیگەران مەبە، سبەینێ باشترین کەڵەشێری شەڕکردنت دەبێت و هەرتۆیش سەر دەکەوێت.

. هەقت نەبێت خۆم تەگبیرێکت بۆ دەکەم.

(فـی نـووی) گەڕایـەوە دارسـتانەکەو، بـانگی گـەورەی (ڕێوییان)ی کرد کە پێشتر (خام فا) بەخشیبووی، داوای لێ کرد بچێت یارمەتیی بدات. ڕۆژی دواتر (خام فا) گەیشتە ماڵی (شاو مۆنگ) و (ڕێوییەکی لەگەڵدا بوو خۆی کردبووە کەڵەشێر). کاتێك (شاو مۆنگ) دیتی کەڵەشێرەکەی (خام فا) بچووك و لاوازە گەشایەوەو هیچ گومانێکی لا نەما کە کەڵەشێرە گەورەو بەهێزەکەی دەباتەوە، کە هیچ نەدۆڕاوە، بەڵام بەر لەوەی یەکەمین گێم کۆتایی بێت ڕێوییەکە (کە خۆی کردبووە کەڵەشێر) ملی ڕکەبەرەکەی شکاندو دەست بەجێ مردار بووەوە.

(شاو مۆنگ) دۆڕاندی بەڵام خۆی بەدەستەوە نەدا. بیری لەهۆیەك کردەوە کارەکە بەسوودی خۆی بشکێتەوەو، بەبێ شـەرمییەوە لەبـەردەم دەسـت و پێوەنـدەکانی و لەبـەردەم ئامادەبووانـدا ڕایگەیانـد کـە کەڵەشـێرەکە مرداربووەتـەوە بەڵام نەدۆڕاوە.

بۆیـە بـە (خـام فـا)ی ڕاگەیانـد کـە سـبەینێ خـۆی بـۆ شەڕەگا ئامادە بکات، کە چارەنووسی سـەرکەوتوو و دۆڕاو دیاری دەکات.

سەرچاوە:

گۆڤاری (لوتس)ی ژمارە (٦٠)ی

پاییزی ساڵی ١٩٨٦ لاپەڕە (٦٦-٦٨)

ئەوەی ئەو دیوی یارییەکە

نووسینی: ئیدریس ئەلخووری

وەرگێڕانی: موکەڕەم ڕەشید تاڵەبانی

سەرەتا، وام بۆ دەرکەوت کە هیچ شتێك لەوە باشتر نییە بە تایبەتی لەم شوێنە دانیشیت : ئاسمانێکی بەرینی نەپەسێنراو، بایەکی فێنکیش لە نێوان پەردەکانەوە دزە دەکاتە دەرەوە، چەندین مافووری ڕاخراوی قەوارەو ڕەنگ جۆراوجۆر، (هەندێکیان دروستکراون). پەردەی پەمەیی، چەند کەرەویتەیەکی بەنەخش و نیگار لە چەند گۆشەیەکدا دانراون، چەند قەرەوێڵەیەکی نزمی بە خوری پف دراو چوون جەستەی داهێزراوی ئافرەتێك نیوەڕۆ ڕاکشابێت، پاشان لە ناوەڕاستی ساڵۆنەکەدا مێزێکی گەورەی لاکێشەیی هەیە، چەند کورسییەکی بە قەدیفەی ئاورێشمی سەوز داپۆشراو دانراون، هەموو شتێك پشوو بەخشەو هەموو شتێك ئاماژەی ئەگەری هەیە.

ئەوە یەکەمین ڕوانینی تێکەڵ بە ترسە، بەڵام بێ مەبەستانەیە. هەردوو چاوم لە ناو کاسەی خۆیاندا دەخولانەوە کاتێك لەسەرخۆ هەنگاوم دەهاویشت. بە ڕاستی هەنگاوی لەسەرخۆ بوون، بەو دوو چاوەم بە دوای نزیکترین قەنەفە یان مەندەری خوریدا دەگەڕام، کاتێك جەستەی خۆمم بەسەردا فڕێ دا وام هەست کرد وردە وردە نغرۆ دەبم و زۆر دژوارە بتوانم خۆم لە بنەوەی دەربهێنم کە ببووە قۆرت، بۆیە تا هێزو توانام تێدابوو وەبەر خۆم هێناو خێرا لەشم دەرهێنا، پاشان لە لێواری مەندەرەکە دانیشتم و وەك لە ئامادەباشیدا بم هەردوو لاقم بڵاوکردەوە، ئایە

بمێنمەوە یان بکشێمەوە؟ ئێستە بواری ئەوە نییە، پاشان من خۆم بە ئارەزووی خۆم هاتووم. ئەوان حەزیان لەم کەشە گەورە پڕ لە قەنەفەو کەرەویتەیە، کە جەستەی ماندووی دەستی کاری کارگێڕی پشوو دەدات، ئەم قەنەفە نەرم و نیانانە کە، بۆ یەکەمین جار، یارمەتی مرۆ دەدات نەرم و نیانانەو بەنازەوە ڕاکشێت و لە ناخەوەیش ناز بنوێنێت، کە پەرداخ بە دەستی ڕاستەوە ساردەو، دووکەڵی جگەرەی دافیدۆفیش لەسەر تەبڵە جگەرە شووشەییە ڕەنگ سەوزەکە بەرز دەوبێتەوەو لوول دەخوات و پەرت دەبێتەوە، ژنە گەنجەکەیش، ئەم ئافرەتە جوانە تەمەن سی بەهارە، لەناو ئەو کەشە پڕ لە ئارەزووەدا وەك خانمە نمایشکارێکی جل و بەرگ بەنازەوە دێت و دەچێت، هەرچی منداڵانە ئەوە لە ماڵە تایبەتییەکەی خۆیاندان لە دوایەمین نهۆمی ئەپارتمانی کامەرانی و بە بینینی فیلمی ڤیدیۆیی کات بەسەر دەبەن.

کەچی منداڵان بەردەوام گوێ بەو ڕووداوانە نادەن لە ساڵۆنەکەدا ڕوودەدەن. بایەخ بەو شتان نادەن بە چاوی بەستەزمان و پرسیار ورووژێنەری خۆیان دەیانبینن. بەلای ئەوانەوە شتەکە هیچ جیاوازییەکی تێدا نییە، تەنانەت ئەگەر باوکیان لەگەڵ ئافرەتێکی دیکەدا لە گۆشەیەکی ساڵۆنەکە ببینن، تەنانەت ئەگەر دایکیان بە هۆی هەڵچوونێکی سرکەرانەوە ماچی کەسێکی دیکە بکات، شتەکە هیچ جیاوازییەکی نییە، جا تا بازووەکان لێرە تێك بئاڵێن و لێوەکان بەیەك بگەن و دواتر ئەو شتەت پێ بگوترێت ئەوە شتەکە هیچ جیاوازییەکی نییە... چونکە ئەم

شەو لای (بەنانی) شەوانی دیکەی پێڕا ناگەن. هەموو شەوانی شار گەمەن.

کاتێك من و هاوسەرەکەم چووینە ژوورەوە، خاتوو بەنانی بە گەرمی و بزەیەکی پان و پۆڕەوە پێشوازی لێکردین؛ جگەرە ئەمەریکییە فلتەر زەردەکە خەریك بوو تەواو دەکوژایەوە. خاتوو بەنانی پێشوازی لێکردین و گوتی، بەخێر بێن بەخێر بێن، خاتوو بەنانی درێژەی دایەو گوتی .. بزاف الزین دیالی .. زۆرت بیر دەکەم.. هەردوو بازووە سپیکەلە ڕووتەکەی بڵاوکردەوە، ماچێکی قووڵی هاوسەرەکەی کردم، دەنگی ماچەکە لە دوورەوە بیسترا، وای لێکردم بۆ ئەم ماچە گەرم و گوڕە پڕ خۆشەویستییە ئیرەیی بە هاوسەرەکەم ببەم، خاتوو بەنانی ماچێکی پان و پۆڕو خێرای منیشی کرد، دەستی ڕاستی لە نێو دەستی چەپی هاوسەرەکەمدا بوو، گوتی ئەگەر پرسیارم لێنەکردبان نەدەهاتن، بەڵام هاوسەرەکەم زوو بەرسڤی دایەوە: بە ڕاستی ئێمەیش دوێنێ ئێوارە باسی ئێوەمان کرد، ئەوە (دەمناتی)یە لێی بپرسە، منیش بە ئاماژەیەك بە سەرم گوتم بەڵێ و پاشان فشارم هێنایە سەر خۆم، جا بۆ ئەوەی خۆم لە دەمەتەقێی تایبەتی و نهێنی ئافرەتان تیهەڵنەقورتێنم هاوسەرەکەم بەجێ هێشت لەگەڵ خاتوو (بەنانی)دا بپەیڤێت و هەر یەکەو تێکەڵاوی یەکدی ببن بە شێوەیەك نەمن و نە ئەوانیش شەرمەزار بن، چونکە پێوەندییەکی توندو بەتین لە نێوانیاندا هەیە بەر لەوەی هاوسەرەکەم لە بەشی کارگێڕی بناسم، پاشان هەنووکە دەچنە سەر باسی منداڵان و بەردەست و کارەکەرەکان دەکەن، سەبارەت بە ڕابوردوو و ڕووداوەکانی سەر بە

ڕابــوردوو، ســەبارەت بــە هــاتن و چــوون لــە کــارگێڕی و پێشــوازیکردنی میوانــان ڕۆژ تــا ڕۆژێــك، بــە پێــی میزاجــی مسیۆ بەنانی، لەگەڵ خزمەتکردنیانـدا تـا نیـوەی شـەو، ئـەو کاتە، خاتوو بەنانی دەڵێت کاتێك هاوسەرەکەم لـەپی چەپی دەخاتــە ژێــر چــەناگەیەوە، دەبێــت تەبڵەکــە لــە پاشــەرۆکی قونگــە جگــەرە پاکــژ بکەمــەوەو، پەنجــەرەکان دەکەمــەوەو پــەردەکان لا دەدەم تــا دووکەڵەکــە بچــێتە دەرەوەو، بــۆنی مرۆڤە میوانەکان و بۆنی ویسکی بچێتە دەرەوە.

. ئێی ... هاوسەرەکەم گێلانە سەری سوڕدەمێنێت.

ـ بــە ڕاســتی ... دوای شــێوان درێــژە بــە یــاری کارتــاو ویسکی خواردنەوە دەدەن، دەنگیان بەرز دەبێتەوە، لایـەنێك نــاڕەزایی دەردەبڕێــت و لایــەنێك خۆشــحاڵ: بردمــەوە، دۆڕانـدم، لەکاتێکـدا ئێمـە دەمەتـەقێ دەکـەین و جگـەرە بـەبا دەدەیــن، یــان بــاس لــە خیانــەتکردنی هاوســەرانی هاوەڵانــەکانمان دەکــەین، ئاکــام، هەیــە دەباتــەوە.. هەیــە دەدۆڕێــت و نیشــانەی شــەکەتی بــە ڕووە تاشــراوو ئاوساوەکانەوە دەبینرێت: زۆریـان خواردووەتـەوەو زۆریـان قومار کردووە.

هاوسەرەکەم بێ دەنگ دەبێت و بەرسڤ ناداتەوە.

مـەدام بـەنانی جگەرەیـەکی دیکـە دادەگیرسـێنێت و بـە هاوسەرەکەم دەڵێت: شتێك قاوەیەکی سووك؟

پاشان مەدام بەنانی بەرەو مووبەق دەچێت.

لـە دواوە تەماشـام دەکـرد: ئـەم جەسـتە نیوچـە بـەرزە، نەرم و باریکە، جۆرە ئەفسـوونێکی تایبـەتی هەیـەو لـە هـەر سـەردانێکمدا پـترم بـۆ ڕوون دەبێتـەوە، تـا هەنووکـە دوو منـداڵی بـووە، کـوڕو کیـژێك، پاشـان دایانخسـت... لەگـەڵ

ئەوەیشـدا، هێشـتە ئـەم بوونـەوەرە کـە لـە ڕۆیشـتندا وەك شەپەنگ سووکە، هێشتە بە خۆوەیە، وێڕای ئەو جوانییـەی کـە دەڵێیـت کیـژە، ئەگەرچـی مسیۆ بـەنانی، وەك لـە بەشـی کـارگێڕی بـانگی دەکـەن، بـە ڕواڵـەت بەرانبـەر بـەم جەشـتە باریکەڵە شادومانە، لەگەڵ ئەو بزەیەی سەر لێوی کە هەر بەردەوامە، بەڵام لە یادوەری خۆی دەسڕێتەوە هەر کاتێك جەسـتەیەکی دیکـە ئامـادە بێـت، یـان لـە پەنجـەرەی ئۆتۆمۆبیلەکەیەوە بیبینێت، بە ڕێگەوە لە بەشی کارگێڕی بۆ ماڵەوە، بەردەوام چاو لە شانی پڕو ڕوخساری کچە لاو ناتررووکێنێنت کـە شـەقامەکان دەتەننـەوەو، ئاواتـەخوازە هەموو شەوێك میوانی نوێنەکەی بن: ئەم ئافرەتەم پیێ داوە بـێ ئـەوەی ئـارەزووی هەڵبـژاردنی بکـات، هەرچـی ڕەتکردنەوەیـە ئـەوە لـە یـادوەری سـڕاوەتەوە لـەوەتای منداڵەکانیان یەك بە دوای یەکدا بووە.

ئەوەتە خاتوو بەنانی بە سینییەك قاوەوە بەرەو ڕوومان دێت و لە تەنیشت هاوسەرەکەمەوە دادەنیشێت، درێژە بە پەیڤینی تایبەت دەدەن، خۆم ناچار دەکەم گوێم لێ نەبێت، کاریان ئەمەیە. جگەرەیەك دادەگیرسێنم و بڕیار دەدەم، بەم دوو چاوەم، تەماشای ئەم ساڵۆنەو قەنەفە گرانبەهاکانی بکەم، لە دڵی خۆمدا بە جۆرە ناخۆشییەکی بێ سوودەوە دەڵێم، کەی شوقەیەکی وەك ئەمەم دەبێت؟

. ئەی دمناتی تۆ خەون دەبینیت.

ئەو کات بە هاتنە ژوورەوەی بەنانی و میوانەکانی بە ئاگە دێم.

●

یەکەمین کەس بووین هاتین بۆ ئەوەی بزانین میوانەکان لەوێ نین. ئەوە کاری ئێمە نەبوو، بۆیە هەستمان بە جۆرە شەرمەزارییەك کرد ئەو کاتە دەرمان نەبڕی، بەلام هەستی بە نهێنی سەرسوڕمانمان کردو خێرا بەرانبەرمان رایگەیاند: هیچ کێشەیەك نییە، مالّ مالّی خۆتانە. ئەو کاتە سەرسوڕمانمان وەلاوە نا تا مسیۆ بەنانی و هاوڕێکانی هاتن، هەرکە هاتە ژوورەوە یەکسەر ڕوخساری کرایەوەو هاواری کرد: ئاه ... دەمناتی لێرەیە، بەخێر بێیت، زۆر باشت کرد هاتیت، هەستام باوەشم پێدا کردو باوەشی پێدا کردم و ماچم کردو ماچی کردم، پاشان گوتی دانیشەو پێشوازی لێکردم، دواتر چووە لای هاوسەرەکەمەوەو ماچی گۆنای ئەویشی کردو لە شەرماندا هەردوو گۆنای سوور هەڵگەڕان، یەکە یەکە میوانەکانی پێشکەش کردین: سەعیدو هاوسەرەکەی، زروالی و هاوسەرەکەی، سلاویان لێ کردین و سلاومان لێ کردن و، بۆ گۆشەیەکی دیکەی سالۆنەکەیان بانگ کردین، کە کەنەبەو سەرینی لێبوو، بەنانی بانگی هاوسەرەکەی کردو داوای کرد دەفرە بەفرەکە بهێنێت. پاش ماوەیەك سینییەکی دیکە دانراو شەش پەرداخی کورت کورتی ئەستووری ڕازاوەی لەسەر دانرابوو، تۆیش سەرت گێژ بکەو تەواوی بکە.

سەرەتا، پێشبینی ئەوەمان نەکرد ئەم دانیشتنە بەم ئامادەبوونە پێشبینی کراوە بێت، بانگهێشتی مەدام بەنانی بۆ ئەوە بوو بۆ شیوخواردن بێین تا یەکدی ببینین، ئەویش پاش لێکدابڕانێکی ناچاری، ئایا ئەوەم ڕەت دەکردەوە ئەگەر بەم هەموو شتەم زانیبایە؟ پاشان چی دواتر ڕوو دەدات؟ چەند پەرداخێك دەخۆینەوەو شیوی ئێوارە

دەخۆین، دواتر لە بارەی کات و هاوڕێیانەوە دەمەتەقێ دەکەین، ئەوانەی زوو دەوڵەمەند بوون، ئەوانەیش کە هێشتە لە پەراوێزەوەن، ئەوانەی پاڵتۆی خۆیان گۆڕی و بوون بە ئەندامی پەرلەمان و، ئەوانەی دەزانن شانی دەوڵەت لە کوێوە دەخورێت و بێ ئەوەی خۆیان ماندوو بکەن و ئامادە بن، بەڵام هەموو ئەگەرێکم هەڵوەشاندەوە کە ڕێی پێ بچێت، چونکە بەنانی هاوڕێمان لە ئامادەبوونی ئەم شەو تەنیا کات بەسەر بردن دەبینێت، با پاش ئەوەیش زریان بێت، بۆ نا؟

. چین چین.

. بۆ تەندرستی ئێوە.

ئافرەتەکان بە تەنیا بوون، ئێمەیش تەنیا بووین. ئەوان بە خۆیان وایان ویست بەم شێوەیە تەنیا بین، بەنانی منی پێشکەش بە هەردوو هاوڕێ لاوەکەی خۆی کرد، گوتی ئەمە مامۆستایە، برادەری منداڵیمە. بزەم هاتێ و ئەو دوانەکەیش بزەیان هاتێ. خەسڵەتی کارگێڕییەکی داخراویان پێوە دیار بوو، هەردووک شەرمن بوون و لەهەر هەڵچوونێکی زمانەوانیدا وشیارو بە ئاگە بوون. بە فەرەنسییەکی سووك پەیڤین و تەماشای (بەنانی)یان کرد، ئەویش بە هەردوو چاوە وریاکانی وەڵامی دانەوە کە بەنانی لەو کەسانە نییە پێی بگوترێت ئەی خەڵکینە، لەکاتێکدا ماوەی وەهمی نێوانمان بەردەوام بوو، ئەوە خەریك بوو بە سووتانی ساتەکان بەسەر دەچوو، ئەو کات یەکێکیان جگەرەیەکی قاوەیی پێدام، (بەنانی)یش خێرا فەندەکە زێڕینکەی بۆ لای دەمم نزیك کردەوە، منیش بە (بەنانی)م گوت سوپاس، پەرداخەکەی خۆم هەڵدا.

زروالی کەمێك بۆینباغەکەی ملی شل کردەوەو گوتی: ئێوارە کۆڕەکەکی دوێنێ شەو خراپ نەبوو، کەمێکمان خواردەوە دواتر وەك جاران یاری کارتامان کرد، لە بەدبەختی بوو من دوو هەزار درهەمم دۆڕاند لە کاتێکدا سەعید پێنج هەزاری بردەوە، پاشان تەماشای فیلمی (ویستیرن)مان کرد.

بەنانی: شتێکی ئاساییە، جارەکەی دی شەش هەزارت دۆڕاند. خۆتێهەڵقورتاندنی زروالی: ئەوە پۆکەرە ڕۆژێك لەگەڵتەو ڕۆژێك دژتە.

هەرسێکیان دایانە قاقای پێکەنین و درێژەیان بە خواردنەوە دا، بەنانی ئاوڕی لە ئافرەتەکان دایەوە کە لەوێ بە تەنیا دانیشتبوون و ڕووی قسەی کردە هاوسەرەکەم: لەکوێ بزر بوویت ؟ . لە کازابلانکا، لێرە. بزەیەکی بەرین کەوتە سەر لێوی ئافرەتەکان.

منیش وردە وردە خەریك بوو بە کەش و هەواکە ڕادەهاتم و، بە هۆی گەرماوە دەبووژامەوە. لێرەو لەوێ هیچ جیاوازییەکی نییە، چی بەسەرتدا دەسەپێنێت لێرە بیت؟ ئەو خودپارێزییە سەرسوڕهێنەرەم لەسەر خۆم لاداو چاوەڕێی ئەوەبووم سات بەخۆی گەشە بسێنێت. چەند قومێکم خواردەوە. جگەرەم کێشا. دزە نیگام دەخستە سەر ئافرەتەکانی دیکە. سەرەتا، هاوسەرەکەم لە ئەندێشەی خۆم دەرهێناو، دەستم بەوە کرد، جاروبار تەماشای خاتوو بەنانی و هەردوو دەستەخوشکەکەیم کرد کە جل و بەرگی پۆشتەیان لەبەربوو. هەردوو ئافرەتەکە پێچەوانەی یەکدی بوون، بەلام هاوسەرەکەی زروالی لاواز بوو چوون دارخورمایەك گەڵای پێوە نەبێت. لە ناویاندا هاوسەرەکەی

مـن نەیـدەخواردەوە، پـەرداخێك ویسـكی لەبـەردەم خـاتوو (بەنانی)دا دانرابوو، ئـەو دووەكـەیش هـەر یەكـەو بیرەیـەكی لەبەردەمدا دانرابوو.

سـات تـا دێـت زلـتر دەبێـت و دەگاتـە بنمـیچ. ئێمـەیش ماوەی وەهمـی نێوانمـان لادەبـەین تـا پـتر تێكـەڵاوی یەكدی بین. بەنانی هاوڕێمان بە تەنگی ئەوەوە بوو هـەموومان ڕازی بكـات، نەمانـدەتوانی (یـان ڕاسـتتر نەمـدەتوانی) سەرپێچـی بكـەین ئـەوە نـەبێت مـل بـۆ ئـەم ڕێ و ڕەسمـە جیـاوازە كـەچ بكـەین. بـەڵام مـن نەمویسـت لـە قۆسـتنەوەی ئـەو هەلـەدا پێشـەنگ بم. چ زیانێك دەكـەم ئەگـەر تـا بـەیانی بمێنینـەوە؟ ئەدی ئەم ئێوارەیە ئێوارەی شەممە نییە؟

بـەنانی پێشـنیازی كـرد: پـەرداخێكی دیكـەی بەسـەردا دەكەین، پاشان نان دەخۆین؟

زروالی بەرسڤی دایەوە:

ـ شیو دەخۆین و دواتر شتێكی دەخەینە سەر.

ـ وایە.

بەنانی چەپڵەی بۆ ژنەكەی لێدا: شیو.

هــەموومان بــەرەو مێزەكــە هەســتاین و ، هــەموومان پەرداخەكانمان بە دەستەوە بوو.

●

سەرەتا، دەبوو سەر بۆ پێشنیاركەی بەنانی دانەوێنم كە پێویسـتە بەشـداری لـەم یارییـە گاڵتەجاڕییـەدا بكـەم. ڕەتم كـردەوە، بـەڵام بـێ ئـەوەی پاسـاوێك بـۆ بـەنانی بهێنمـەوە قایلی بكات، بۆیە پرسیم: ئـەم یارییـە چـی دەگەیـەنێت، من بەشداری تێدا بكەم چی دەگەیەنێت؟ كاتێك دەفرەكان لابران و نایلۆنی سەر مێزەكەیش لابرا بوتڵە ویسكییەكە هێنرا كە

تـا نیـوەی مـابووەوە، پاشـان پەرداخـەکان نـوێ کرانـەوەو پارچە بەفر خرایە نێو دەفرەکەیەوەو، هەموویان خۆیـان بـۆ کۆمیـدیای ڕۆژانـە ئامـادە کـرد. هـەموو ڕۆژێـك ئـەم کـارە دەکـەن. ئـەوەم لـە (مـەدام بەنانـی)یـەوە بیسـت کاتێـك بـۆ هاوسـەرەکەمی بـاس دەکـرد، کاتێـك بـۆ (بـەنانی)م ڕوون کـردەوە کـە مـن هـیچ گـوێ بـەو یارییـە کۆمیدییـە نـادەم، پێکەنی و گوتی: تۆ تاقی بکەوە، ڕەنگە قازانج بکەیت.

- کەواتە کارەکە پێوەندی بە پارەوەیە؟
- چۆن چۆن.

لـە لایـەکی دیکـەوە هاوسـەرەکەم بـێ دەنـگ و مـات بـوو، هـەردوو چـاوی ئەبڵـەق بـوون. لـە بەیانییـەوە تـا ئێـوارە ڕاپۆرتێـك سـەبارەت وشکەسـاڵی و تەنگـژەی ئـارد کـۆپی دەکاتەوە، ئێستەیش کە پشـوو دەدات وا هەسـت دەکـات لـە دەرەوەی بازنەکەیـە، لـە تەنیشـت مێزەکـەوە پیـاوان دانیشتوون، لەسەر قەنەفەکانیش ئافرەتانی فووتێکراو هەن شانازی بە مێردە کارگێڕەکانیانەوە دەکەن.

دەم و چاوی مـەدام بەنانـی گـەنم ڕەنگـە، هـەردوو چاوی چـوونەتە قووڵـداو بریسـکەیان دێـت، بـەڵام ئـەو دوانەکـەی دیکـە وا دێنـە بەرچـاو لـە دەرەوەی سـەردەمی خۆیـان بـن، هاوسەرەکەیشـم دەکۆشـێت تێکـەڵاویان بێـت و زۆربێـژییان لەگـەڵدا بکـات بـێ ئـەوەی بڕوایشـی پـێ بێـت.، ئایـە ئـەم یارییـە دەبێتـە هـۆی ئـەوەی سـەهۆڵەکە بتوێتـەوە تـا هەموومان بچینە ناو یەکدییەوە؟

تەماشـای هـەردوو پیـاوە لاوەکـە دەکـەم دەخۆنـەوە. جگەرە دەکێشن. نزیکم دەبنەوە تا پتر تێکەڵیان ببم، ئەمڕۆ ئەمەیـە چارەنووسـم: یارییەکـە بـاش بـزانم یـان بکشـێمەوە،

کاتێك بەنانی پاپەزەکەی هێنا، بە ئاسانی چۆنیەتی یاری کردن و ژمارە نەدۆڕاوو دۆڕاوەکانی بۆ ڕوون کردمەوە، گوتیشی تۆ هەنووکە لەم دوو پلنگە دەرهاویژراویت، چونکە ئێمە هەموومان لەسەر ئەوە ڕاهاتووین بە پارە یاری بکەین.

زروالی گوتی: ئەگەر دۆڕاین؟

بەنانی وەڵامی دایەوە:

- بەنانی دەباتەوە. پاشان پێکەنی و چاوی لێ داگرتم.

سەعید قسەی ئاراستە کردم:

- یاری کلیلەکان دەکەین.

- ئۆتۆمۆبیلت هەیە؟

- بەڵێ.

- شتێکی باشە. پەرداخەکەی بەرزکردەوە.

تا هەنووکە نازانم چی لە بەردەممدا ڕوو دەدات؟ ئێمە هاتین بۆ ئەوە بانگهێشت کرابووین شیوی ئێوارە بخۆین و دوای دابڕانێکی ناچارانە یەکدی ببینین، شار بە کاتی فشاربەخش و، ڕۆیشتنی خێراو کوشندەی خۆی لە سەروومانەوە بوو، بەڵام ئەوانە کاتیان نییە، بەم شێوەیە تێگەیشتم بۆچی بەنانی ئەم ماوە دوورو درێژە لەبەرچاوم ون دەبێت؟

پاپەزەکان دابەش کران و یاری دەستی پێ کرد، لە دەرەوەو ناوەوەی بازنەکە بووم، ئافرەتەکان سەبارەت بە ڕۆژانی پشوو و جەژنەکان، پێوەندی و فیلمی ڤیدیۆیی، ئافرەتە گۆرانیبێژە مەغریبییەکان و ئافرەتە گۆرانیبێژە میسریەکان، سەبارەت بە یەکەی نیشتەجێ و بازاڕکردن و، گەڕەکی دەوڵەمەندەکان و، دەستە خوشکە تەڵاقدراوەکانیان

دەدوان کە مێردەکانیان لەگەڵ هاوڕێکانیاندا گرتنیان و دواتر لەبەر ئابڕووچوون لێیان بووران. پیاوەکان زۆر لەسەرخۆ تەماشای پاپەزەکانیان دەکردو چاوەڕێ بوون یەکێکیان پاپەزەکانی خۆی ئاشکرا بکات کە بردوویەتییەوە. دەخۆنەوەو جگەرە دەکێشن. منیش وەك ئەوان دەکەم. قووڵ ڕادەمێنن تا فێڵێك بدۆزنەوە. ئەمە یارییەکەیە. بەنانی گوتی ئەمە تەنیا ڕاهێنانەو بۆ خۆت فێر بە، ئەی دەمناتی جوان ئەدی وا نییە؟

. بەڵام ئۆتۆمۆبێلم نییە؟

. کێشە نییە، سویچی ئۆتۆمۆبێلی ژنەکەمت پێ دەدەم کە ئاپ ١٢یە.

. چۆن؟

- تا کۆتایی یاری دەکەین و دواتر سویچەکان تێکەڵاو دەکەین.

. چۆن؟

سویچەکان تێکەڵاو دەکەین و چاوەڕوانی ئاکام دەبین.

. چۆن؟

ـ ئەگەر سویچی ئۆتۆمۆبێلەکەم کەوتە لای تۆ، یان سویچی ئۆتۆمۆبێلی هەر کەسێك، دەبێت یەکێك لە ئافرەتەکانت بەر بکەوێت، بە پێچەوانەیشەوە.

. وا پێدەچێت یارییەکە ڕاستەقینە بێت.

. بەڵێ، تەنیا یارییەکی گاڵتەجاڕییە. ئێمە بەردەوام ئەوە بۆ ڕابواردن و کات بەسەربردن ئەنجام دەدەین.

شڵەژام، لەگەڵ ئەوەیشدا بە تەواوەتی نەمزانی چی لەبەرچاوم ڕوو دەدات ؟ ڕەنگە یارییەکە بە شێوەیەکی گاڵتەجاڕی ڕوو بدات، بەڵام سویچەکان یارییەکی

ڕاستەقینەیە، هەستم کرد کە سکم پڕ لە ئاو بووەو، سەریشم خەریك بوو گێژ دەبوو. جێم هێشتن یارییان دەکردو بەرەو توالێت ڕۆیشتم، لەو سات و زۆربێژییەدا بەرەو دوور ڕۆیشتبوون و تا دەهات دەنگیان بەرزتر دەبووەوە. لە توالێتەکە دەم و چاوی ئاوساوی خۆم شوشت و بینی. هەڵوێستی هاوسەرەکەم چی دەبێت کاتێك تەك یەکێکیان بکەوێت؟ کاتێك پاش بووژانەوەیەکی کەم، گەڕامەوە سالۆنەکە، سویچەکانم بینی لەسەر مێزەکە دانرابوون؛ یارییە ڕاستەقینە گاڵتەجارییەکە دەستی پێکرد. بە ئەنقەست لە نزیك ئافرەتەکانەوە دانیشتم، مەدام بەنانی گوتی:

- یارییەکەت بەدڵ نییە؟

- بەڵێ، لێی ڕادێم.

هەستاو هاتە ئەو شوێنەی لێی دانیشتبووم و پەرداخە تا نیوە پڕەکەمی بۆ هێنام، لە چەرە دووکەڵدا چاو چاوی نەدەبینی، نزیك مەدام زروالی دانیشت و، لە تەنیشت خۆیەوە شوێنێکی بۆ کردمەوە جێی تەسك نەکاتەوە (بەڵێ باریکەلەیە). ڕاکشام و پێشوازی لێ کردم، دڵی سێ گۆشە بوو، چوون دڵ، هەردوو چاوی نیوە نووقاو. لاق لەسەر لاق، کراسە نەخشێنراوەکەی تا لای هەردوو لاقە وردەکانی دادرابووەوە کە لە ناو پێڵاوێکی پاش بەرزدا بوون.

گوتی: حەزت لە پۆکەر هەیە؟

- نا، حەزم لە هاوارکردنە.

- پێدەچێت برادەرێکی گیانی بە گیانی بەنانی بیت؟

- بووم.

- ئەی ئێستە؟

. وەك دەبینیت: لە ناوو دەرەوەی هاوڕێیەتیدا.

جگەرەیەكی بۆ درێژ كردم گوتی ئەمە بكێشە. حەز دەكەم بۆ كەسانی جیاوازی وەك تۆ قسە بكەم.

بەنانی هاواری كرد: بەسەرهاتی ئافرەتانت بیستووە؟ سویچەكەت چاوەڕێت دەكات. وەڵامم دایەوە: ئۆتۆمۆبیلێكی دیكەی پێ لێ بخورە. ویستم هەستم و بچمە لای مێزەكەو یارییەكە ئاشكرا بكەم، بەڵام مەدام زروالی مەچەكی گرتم و گوتی : لێرە لە تەنیشتی من بمێنەوە، ئەوان تەنیا بۆ خۆیان یاری دەكەن.

. ئەی هاوسەرەكەم؟

. ئەویش دەمەتەقێیان لەگەڵ دەكات. بزەیەكی ساردی هاتی، شتێكی لەو جۆرە ..

مەزەندەم دەكرد كارەكە بەرەو ئاراستەیەكی دیكە دەڕوات، چی ئەگەر هەستامایەو بچوومایەتە لای مێزەكە كە یاری سویچەكانیان دەكردو چی لای مەدام زروالی بمایەمەوە ئەوە هیچ جیاوازییەكی نەبوو: لەوێ یاری هەیەو لێرەیش یارییەكی دیكە. ئەمە ئەو كەش و هەوایەیە كە ڕۆژانە لێرەو لەوێ دەكرێت. پێوەرەكانیش گرنگ نین. سویچ هەن و كونیش هەن. من ئێستە سویچم ئەی كوا ئۆتۆمۆبیل تا سواری ببم؟ مەدام زروالی پێی گوتم با تۆزێك بچینە دەرەوەی بالكۆنەكەی دیكە. ئەوێ كەش و هەوایەكی دیكەی هەیە. سروەیەكی شەوانەی فێنك بە هۆشی خۆمانمان دێنێتەوە. ڕاوەستاین، ئەویش لە تەنیشتمەوە ڕاوەستابوو. كازابلانكا ڕووناك و بەرین بوو. ڕەنگە لە زۆر لە ماڵان و ڤێلاكانیدا زۆر سویچ هەبن و زۆر تۆمۆبێل هەبن چاوەڕێ بن سواریان بن، تەنانەت ئەگەر سویچەكانیش

تێکەڵاو بن، تەنانەت ئەگەر ئەم شەویش شەوێکی هەڵە بێت، هەموو شەوانی شارەکە سویچن. ئایە ئەم شەو سواری یەکێکیان ببم؟ ئەوان بۆ خۆیان لە ناوەوە غەڵبە غەڵبیان بوو، ئێستەیش مەدام زروالی خۆی بەسەر شوورەی بالکۆنەکەدا داوەو دەڵێت: بە ڕاستی شەوی ئەم شارە جوانە. وەڵامم دایەوە: بەڵام ئۆتۆمۆبێل پێویستە.

- گوتی: لەم یارییە دووبارە بێزار بووم. هەر ڕۆژەو لە باسێکدام. هیچ لە گۆڕێ نییە تەنیا کەللەسەرو پۆکەر نەبێت. هەست دەکەم کاتم لێ دەرباز دەبێت.

تەماشای ڕووناکییەکانم دەکردو خۆم وا پیشان دەدا گوێم لێ نییە. کێ دەڵێت یارییەکی ڕاستەقینە نییە. لێم نزیک بووەوەو دەستی گرتم: تۆ زۆر گەرمیت. پتر لێم نزیک بووەوە. ئاوڕم دایەوەو ورد لە ناو چاوانیم ڕوانی. لەو دوو چاوە خەواڵووە ئارەزوویەکی خنکاو تیشک دەداتەوە، ڕەنگە پلانی ئەوە دانرابێت من ئەڵتەرناتیڤێك بم.

- هاوسەرەکەی خۆتت خۆش دەوێت؟

- لافی ئەوە لێ نادەم، بەڵام لەسایەی یەك بنمیچداین.

- چۆن چێژو ئەرك تێکەڵاو دەکەیت؟

- چێژ لێرەو، ئەرك لەوێ.

- تۆ وتارێکی تایبەتت هەیە.

- نازانم.

- خۆی پێوەم نووساندو، گوتی من ئۆتۆمۆبێلی تۆم، ئارەزووم ئەوەیە سوارم ببیت.

- ئەی سویچەکە؟

- لای خۆتە.

ســـلفێکم لێ دا، ماشـــینەکە وەگـــەڕ کـــەوت، شـــارەکە ڕێگەیەکی والآ بوو، نە ترەفیك لایت و نە بەرەبوست هەبوو. نە پۆلیس و نە ئاسایش. چەند ئۆتۆمۆبێلێك لەلاڕێ پەکیان کەوتبوو خاوەنەکانیان لە ژێر بۆدییەکانیاندا بوون. سروە فێنکەکـە بـە هۆشـی هێنایـنـەوە، خێراییمـان کـەم کـردەوەو گەڕاینـەوە سـالۆنەکە. ئـەوان یاریەکـەیان تـەواو کردبـوو و سویچـەکانیان تێکـەڵ کردبـوو، بـەناوی منـەوە یارییـان کردبوو بێ ئەوەی بەشدارییان لەگەڵ بکەم. لە خۆشبەختیم بوو سویچەکەم بەر بەنانی کەوتبوو، بۆیە بە پێکەنینێکی هستیریانەوە ڕایگەیانـد کـە ئێمـە تـەنیا بـۆ گاڵتـەمان بـوو، ئەدی پێم نەگوتی تەنیا یارییەو بەس؟

سەرچـاوە: گۆڤـاری (الکرمـل) ژمـارە (١٨)ی سـاڵی ، ١٩٨٥لاپـــەڕە (١٧٢ . ١٧٨) ، سەرنووســـەر: مـــەحموود دەرویش، سکرتێری نووسین: سەلیم بەرەکات. لە نیقۆسیا . قوبرس چاپ کراوە.